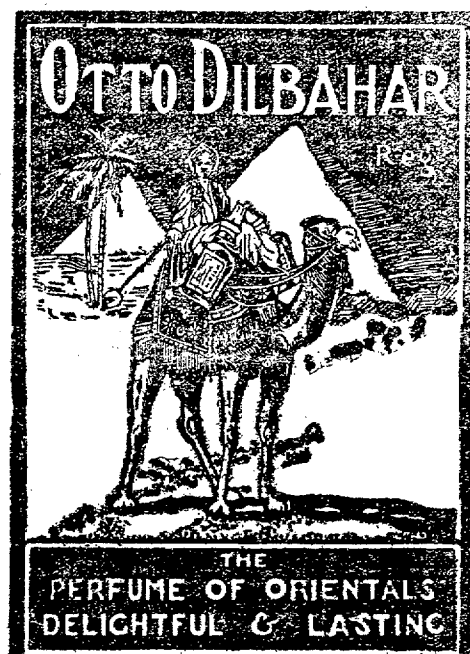


309104

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ నవంబరునెల 16 వ తేది శుక్రవారము } No. 189
నంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర కార్తికమాస శుద్ధ ద్వితియ ౨. } సంచిక ౧౮౯



మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126
(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు దుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది.
అల్పాహలగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు సువాసన నిన్నలవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
భిన్న నైజా (ఆర డ్రాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము నైజా 1-డ్రాం " " 0-12-0
వేరొక నైజా 2 " " 1-4-0
వెద్దనైజా 4 " లేక 1/2 డ్రాస్సు " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు సెంటు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైన ను, కార్డుపైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవారికి వ్రాసినచో అణాకిమ్మకుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.
సోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియా డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మామసీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము
చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
పార్శ్వపు నొప్పుల బార దోలును. వాయువు సోట్ల వాగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియుంట నుండదగినది.
వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు తయారుచేయబడు నుంచుండు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం డిపో. 109, ఫ్రెంకోడ్డు, బొంబాయి, 6, బెంజు సెట్టి వీధి, మద్రాసు.



అన్ని మన్యజ్వరములకును యిసనాఫిలిమందు రామబాణమువలె అమోఘముగ పనిచేయును.
Esanofele (Anti Malarial) (934)
ఇసనాఫిలి మందును సేవించి, మన్యజ్వరముచే పీడింపబడకుండగ మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.
ఈ మందు బహు శక్తుక మైనది. మన్యజ్వరమునకు దివ్యవేదము:—ప్రపంచమందంతటను మన్యపు జ్వరములు మెక్కుమందికి జయప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యులందరును ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము జీర్ణించి గుల్మవా్యాధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు అమోఘముగ పని చేయు తిరుగు జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమారు పుచ్చుకొన్నచో జ్వరము నిశ్శేషమగును. ఏమియు అపాయములేదు. పసిపిల్లలకు చిన్నపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫిలిని వాడవలయును. ప్రతి రకవాదిదగ్గర దొరుకును.
సోల్ ఏజంట్లు:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి. జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి.
చెన్న రాజధానియందు సోల్ ఏజంట్లు:—డబ్ల్యూ. ఈ. స్క్రిత్తు అండు కో, మదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకుడు.

జీవితచరిత్రములు.
(932)
1. మహాదేవగోవింద రాణాజే వెల 0-8-0
2. రామతీర్థస్వామి ఎం. ఏ. 0-8-0
3. నివేదితసోదరి 0-8-0
4. హర్షింజీప్రభువు 0-8-0
5. ఐదవ జార్జిచక్రవర్తి 0-8-0
ఈ 5 గ్రంథములను నొకేపర్యాయము కొనుహరికి పి. పి. ఖర్చులను మేమే భరించి పంపెదము.
ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో, నెల్లూరు.
విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుషో, మాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాసమున వెలకుదొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. మేనేజరు.
(933)

మంచినయము! వేసవేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొంగకపు!!
2 పంచలు కొనుహరికి ఆల్టర్నాటివమున కోర్సని కోడండ్రప్రలాపము అను గ్రంథముకంటి ఇనాము.
మేలైన జపాక వట్టుపంచలు.
అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము.
జాచకులారా! కృంగారమున్న నాగరికతయున్న గల మేలైన అసల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించు న్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ, అకుపచ్చ, రోజా, మేఘ పచ్చం, ప్లాస్టిక్ రంగులు గలవి, క్లాఫునీయ మైనవి, త్వరపడుదు.
రక్తమారనిదీవిన్ని 2 1/2 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0
జపాక వట్టుజాలరు చాకము 2 మూరలు ... 1-6-0
8 చాకములు తెప్పించుకొనిన పాస్ లెన్ పేనా ఇనాము.
అన్నిటికి పోటీలే ప్రత్యేకము.
(536) చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ, 8, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.



ఎవరింటికి వారే వైద్యులు.
నీవు వైద్యుల బాణముండి తప్పించుకొన దలచుచున్నావా? అట్లయిన మా "పార్థివ పదార్థచికిత్సాచంద్రికను" చదువుము. ఎట్టి వ్యాధులవలన నైనను సులభముగా స్వల్ప ఖర్చుతో విముక్తులు అగుటకు ఇంతకంటె దారిలేదు. ఈ పుస్తకము చదివితేనేని నీవు గొప్పవైద్యుడ నయ్యెదవు. ఇది ప్రతి ఇంట నుండదగినది. కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే యున్నవి. ఆలస్యమయిన ఆశాభంగము గలుగును. త్వరపడుడు. త్వరపడుడు.
వెల కాలికో టైండు 2-0-0.
(947) మేనేజరు, సరస్వతీని కేతనము, బందరు.

కుంకుమపువ్వు
కుంకుమపువ్వు
కుంకుమపువ్వు
స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనుహరు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పెక్టెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.



వ్యాజ్యములు న్యాయవాదుల దలాలుచే పెంపొందఁ బడుచున్నవి. ఈ దలాలు వ్యవహారములు క్రమేణ స్థాపన కాబడుచున్నవి. నిజముగా న్యాయము స్థిరపడక యున్నది. ఎక్కువ ద్రవ్యమును వ్యాజ్యములకై కచ్చుపెట్టువాడు కట్టకడపట తన వ్యాజ్యములను గెలుచును. వ్యాజ్యములతోఁజూత ఖర్చుపెట్టు ద్రవ్యమును లెక్కించి జూచిన మిగుల ఆశ్చర్యముగ నున్నది. న్యాయస్థానములందు ఖర్చుచేయు వెచ్చము లధికముగ నున్నవనియు కోర్టుస్థాంపుల ఖర్చులు మితిమీరు చున్నవనియు తఱచుగా సభాపేదికలపై మొరలిడుచున్న విషయములను మనము వినుచునే యున్నారము. గొప్ప వ్యాజ్యములకై అనేకవేల రూప్యములు చెచ్చింపబడుచున్నవని మనకుఁ దెలియుచునే యున్నది. వ్యాజ్యములవలన ఎన్ని కుటుంబములు క్షీణదశకు వచ్చినవో మనకుఁ దెలియును. వ్యాజ్యములు మొదటి అపిలు రెండవ అపిలుతో నంత్యము కాక ప్రీమి కాన్సిలుకఱుటవోయి గట్టెక్కుచున్నవి. వ్యాజ్యముల కంత్యము గన్నడకయున్నది. ద్రవ్యము చెచ్చించుట యం దేమియు లోపములేక ఖర్చుపెట్టుట ముచున్నది. న్యాయస్థానమునకుఁ బోవు ప్రతి వ్యాజ్యముగా ను నిశ్చయముగా తననుతానే నాశనము చేసికొనుటయే గాక తనకుటుంబమును సయితము క్షీణదశకుఁ దెచ్చుచున్నాడు. మఱియు ఆజనలందఱు ఆబద్ధగాండ్రని పేరు పొందుచున్నార. దీనికిదొడుగు మనచేతినుండే యున్నది. మనపూర్వపు పద్ధతులనుకొంత పరీక్షించి చూచెదము. మనలో నేనయిన కలహములు సంభవించిన గ్రామపుష్కలను మనవివాదములను తీర్చువనినదని యడిగి, వారి తీర్మానముల ప్రకారము ప్రవర్తించెదము. అసత్యముపలుకు ఆచారపట్టికి వెనుకపడును. ఈ విషయమై నేబల్మినందులకు తీయింపనేడెద. వ్యాజ్యముల వలనకలుగు నైరమదుగంటును. న్యాయస్థానములకు వెళ్ళి వృధా కాలక్షేపముఁ జేయుటకన్న, మన జీవిత కాలమున కుపయోగకరములైన మార్గముల ననుసరించి పాటపడుట స్తవనీయము. వ్యాజ్యముల వలన మనకు గలిగెడు ఆరాటము లప్పటికి మాయమగును. నగరము లలో ననారోగ్యమైన భోజనవసతులచే పడుపొట్లన్నియు నప్పటికంతరించును. వ్యాజ్యములను నదలయేడెద, మనము నగరములనువదలి స్వేచ్ఛగను సుఖముగను మన గ్రామములలో నుండవచ్చును. కోర్టుస్థాంపులకును న్యాయవాదుల ఫీజులకును సాక్షుల బత్తములకును, ప్రయాణములకును, తదితరములకును, మనము చెచ్చించుచున్న ద్రవ్యమును మనము కూడబెట్టవచ్చును. ఇంతియే కాక అద్రవ్యముతో మన బిడ్డలనందఱిని బాగుగ చదివింపవచ్చును. మనచే గడింపఁబడిన ద్రవ్యమును మనవారే యనుభవింపగలరు. ఈ విషయమున మనము చేయవలసిన ప్రయత్నములను సాధింపవలయును. కార్యము నెఱవేర్చుట ప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యము. గ్రామపంచాయతీలను సరియగు విధమున నేర్పాటుచేయుటకు ఒక చట్టము ఆలోచనీయముగ నున్నదనినాకుఁ దెలియుచున్నది. ఆచట్టముయొక్క విషయములు తెలియలేదు. మనమేమి చేయవలయునో దానిని గూర్చి యొకప్రజాళికను మీరుఁదెల్పెదను. ఒకగ్రామ సముదాయమునకు గ్రామపంచాయతీయేర్పాటు చేయవలెను. జిల్లా రెవిన్యూ ఆఫీసరు, ఈగ్రామములనుండి తగుమనుష్యులను జూరీలుగా నెన్నుకొన వలయును. వారిలో నెవ రెక్కువ సమ్యక్తులను పొందుదురో వారియందు ముగ్గురిని ప్రతిన్యాయస్థాన సమావేశమునకు నెన్ను కొనవలయును. ఈ ముగ్గురు, 100 రూపకఱకు సిఫిలుదావాలను జామీనుమీద విడుచు కేసులను విచారించుదురు. సివిల్ కోర్టులందు కోర్టుఫీజులు న్యాయవాదుల ఫీజులు లేకయే వాదికేసు జరిగింప వలయును. ఆ కేసునందు వాదికేసు గెలిచినయెడల ప్రతివాది ఆ ఖర్చులను చెల్లింపవలయును. క్రిమినల్ కేసులలో నేరస్థుని కేసుప్రోసీఫేయఁబడిన యెడల ఆ ఖర్చులను నిందితుడే భరింపవలయును. ఇందువలసోజనులు విశేషముగ న్యాయస్థానములకు వెళ్ళుట మానుదురు. మఱియు కేసులకు ఒకవిధమైన యడ్డు ఏర్పడును. న్యాయవాదులదలాలువృత్తులును కూటసాక్షుల వృత్తులు నడుగంటును. హాయికోర్టు విషయమై నేను కొన్ని యంశములను చెప్పవలసియున్నది. రెండవ అప్పీళ్ళను బాత్తేజుగా తీసివేయవలెను. రెండవ అప్పీళ్ళ నివేదికను బట్టిమాత్ర, చాలకేసులు అడ్డియకే కోర్టునందు ప్రోసీఫేయఁబడుచున్నవి. మఱియుననేకముల ఖర్చులందుగకూడ ఇచ్చివేయవలసినదని వ్యతిరేకముగా తీర్పు చెప్పబడుచున్నది. ఏ విధముననైనను,

ఇంతకుముందు ప్రవృత్తమునకు లోనగుచున్నాడు. వ్యాజ్యముల కంఠ్యమునుట అర్థమగును. రెండవ అప్పీలు తీసివేసిన యెడల, అవ్యాజ్యము ఒక అప్పీలులో విచారించబడును; ఇంక కతులవారికి లాభము కలుగును. నేను న్యాయవాదిని కాను. న్యాయచట్టముల విషయ మైనాకంత పరిచయము లేదు. నేను చూచునట్టి వ్యాజ్యములనుబట్టి వైయంశములను చెప్పి సాహసించితిని. వాస్తవములను న్యాయవాదులు నన్ను మన్నించి, ఈవిషయమై వేటువిధముగ తలపవలదని వేడుచున్నాడను.

పానము

కట్టకడపటం బానదురాచారముం గూర్చి మాటలాడఁదలంచి నాడను. మత్తుద్రావకముల క్రయవిక్రయములతో సంబంధించిన లెక్కదొక్కలం జూచువారికి గుండె బ్రద్దలగును. ఈవ్యాపారము దినదినాభివృద్ధిచుచున్నది. దయామయులగు మన దొరతనమువారి పానదురాచారమును రూపుమాపఁబ్రయత్నించుచున్నాము. కాని, వారి యత్నములవలన, గావలసిన ఫలితములు గలుగుచున్నట్లు కనిపించును. ఈ మత్తుద్రావకములను మిక్కిలి ప్రేమము చేయుటకయి వారి మిఁదఁ గట్టఁబడుపన్నులు వృద్ధిచేయఁ బడుచున్నది. కట్టు సారాయి యంగళ్ల ఇహారాదారులు ఓపిన కొలది నీ మత్తుద్రావకముల విక్రయించుకొనవచ్చును. ఏటేట వృద్ధిచుచున్న యంగడి పన్నులు సారాయి పన్నులు అచ్చుకొనుచు నీవర్తకు లెట్లు జీవించఁ గల్గుచున్నారో యని యొక్కొక్క సమయమున సంజేహము గల్గుచుండును. 'త్రాగినవాడే పెట్టును ద్రాటి పన్ను' అను సామెత జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నది. సారాయి విలువ యెంత యభివృద్ధి యగుచున్నదో, ద్రాగు వారే దాని మొదలగుచున్నారు. తిన్నామున దొరతనము వారి పన్నులు సరిగఁ జెల్లుచున్నవి. పన్నులు క్రమముగా వృద్ధియగుచుండుటం జూచి ప్రజలు భాగ్యముతోఁ దలదూరఁచుచున్నారని దొరతనమువారు తలంచుచున్నారు. మనుష్యులకు త్రాగుట కారంభించినచో నదియెంత ప్రేమయినను ఆపదినముఁ గొంతత్రాగకమానదు. సారాయివిలువ యెక్కువైన కొలది త్రాగుబోతు కుటుంబపోషణనిమిత్తము తనయింటికి నిచ్చుదబ్బు సన్నగిలుచుండును. సారాయముయొక్క నిలువ యెంతో శీఘ్రముగా వృద్ధియగుచుండునో త్రాగుబోతుయొక్క కుటుంబ మంతర్వ్యలో నాశమగును. సారాయివిలువ యెక్కువయైనంత మాత్రమునఁ ద్రాగుబోతులెవరను తగ్గుటలేదు. ఈవిషయమై దొరతనమువారు చేయుచున్న కృషి నిష్ఫలమగుచున్నది. వారి రాబడి మాత్రము వృద్ధియగుచున్నది. ఈపానదురాచారమును తగ్గించుటకై యొకసారి నేను చెన్నపురి శాసనసభ్యుల సభలో నొక తీర్మానము నుపసాదించితిని. పదునెనిమిదవ యంశమునకు లోబడిన బాలరతు మత్తుద్రావకములవ్యయం గూడదనియు, గ్రామములలో సాయంకాలము 7 గం. తరువాతను, పట్టణములలో సాయంకాలము 8 గం తరువాతను సారాయియంగ ధ్లంపించగూడదనియు నేను సలహాచిచ్చితిని. ఒకసారి సారాయి కొన్న వారికి రెండవ తదవగాని మూడవ తదవ గాని తీరిగి సారాయి నమ్ముట నేరముగా నెంచబడవలయును. దొరతనమువారు నాయభిప్రాయములతో నేరీధినించి 16 ఏండ్ల యాడునకు లోబడిన బాలరతు మత్తుద్రావకములవ్యయం గూడదని యంగీకరించిరి. పట్టణములలో రాత్రి 9 గంటల తరువాతను, గ్రామములలో రాత్రి 8 గంటల తరువాతను సారాయి యంగ ధ్లంపించగూడదని కాసిందిరి. నేనును వారి సవరణల కంగీకరించితిని. దొరతనమువారి విధముగ నే మఱికొన్ని నిర్బంధము లేవనివినఁ బ్రజలు పానమును సాత్విక నిరోధముచే జనుంచి బాగుపడఁగలరు. తిన్నామున వారిపుడు చేయుచున్న పనికంటె విశేషముగాఁ బనిచేయఁ గలవారై ధనము సంపాదించగలరు. సంఘముందును నీతియందును గౌరవనీయులు కాగలరు; మధుపానఫలితము లందగు నొగ్గత్యము లన్నియు మాయఁగలవు. హిందూదేశమున నేరములసంఖ్య సన్నగిలఁ గలదు.

సభాస్థాయలార! మనజాతీయు బలిష్ఠమైనది. మనకాయములు దృఢమైనవి. మనకు మనోద్రధిమ మిట్కుటము. కాని, మనసామగ్ధ్యము నిద్రఁజెందియున్నది; మనకు విద్య లేదు. అందుచే లోకానుభవము గగనకుసుమ మైనది. మనము మేల్కొనవలయును. మనపురోగవలయును. అప్పుడు మన కన్నులు తెరవబడును. మనయొక్క భావ్యుత్పత్తదశ గోచరమగును. ఎన్ని గొప్ప కాగ్యములయినను మనము నేరగల్గుదుము. ఎట్టి కీర్తియినను సంపాదించనగును. కొన్ని సమయములయందు గొప్ప యుగోగములకొఱకుఁ బ్రయత్నించుట యంతమంచివిగాదని మన బ్రాహ్మణమిత్రులు చెప్పుచుండును.

అదియెట్టిమాట! గొప్పయుగోగములను సంపాదించుటవలననే గదా మనమిఁద వ్యాధింత యధికారముఁ జెల్లించుకొనఁగల్గుచున్నామో? ఇంతియ కాదు. వీరు న్యాయవాదులై, మనలఁదమ యిచ్చవచ్చినచందమున మెలఁగునట్లు కాసింపఁగలగుచున్నామో. నిక్కమాలోచింపఁ గా బ్రాహ్మణగురువులకు మనము బానిసలమైయున్నారము. ఈ చందకేతుకద్దుటకు మనకు వంతువచ్చినది. మనంతమనము విద్యాభివృద్ధిఁ జేసికొనఁగల్గుదుమేని క్రమక్రమముగా మన జనసంఖ్యకుఁ బ్రాముఖ్యమునకుఁ దగిన కొన్ని గవర్న మెంటు ఉద్యోగములు పొందఁగలము. రాజకీయకై గలుగఁగలదు. మనయువజనులలో విద్యవ్యాపించిన తోడనే న్యాయవాదవృత్తి మనచేతకల్గును. అప్పుడు మనమిఁద సర్వాధికారముఁ జెల్లించుచున్న బ్రాహ్మణమిత్రులు తమయంతరములం దెలిసికొనఁ గలగుదురు. అప్పుడు, మనయువజనులు మనముచెప్పినట్లు విని మంచిదారులకు రాగలరు. ఈ సౌకర్యములన్నియుఁ గాలక్రమమునఁ జేకూడఁగలవు. మనమిఁద బాగు నేయగూడు; విద్యావిషయమునఁ దక్షణము సాహసోత్సాహములం జూపిన నన్నియుఁ జక్కఁబడఁగలవు. మనకు వ్యవసాయము ప్రాణాధారము. దానిని వృద్ధి నేయుట మనము నేర్చుకొనవలయును. మనలోని భాగ్యవంతులు తమ యువజనులను కోయంబుత్తూరు పూనా వ్యవసాయకళాశాలల కంపి వారికి వ్యావసాయకోశులవిద్యను నేర్పవలయును; వారు మన దేశములోఁ గ్రొత్తకొత్తవ్యవసాయపద్ధతులను స్థాపించి పంటల పభివృద్ధి నేరువలయును. మన పట్టపర్తి ధర్మదులు ఇహాన్ లిలికై అమెరికా మున్నగు విదేశములలో సంచారముచేసి యక్కడి కృషి రహస్యములను నేర్చుకొని మనదేశమున నూతన పద్ధతులను నెలకొల్పవలయు. అప్పుడు మనదేశము భాగ్యవంతుమైనది కాగలదు.

మన మిరుగుపొరుగువారిని నమమానించుట మానవలయును. ఒకరినొకరు విశ్వసించుట నేర్చుకొనవలయును. పరస్పర సహాయ మొనరించుకొని, స్వల్పపుఁ బెట్టుబడులతోఁ జిన్న చిన్న బియ్యపురులను పెట్టుటకుమాటుగాఁ బెద్ద పెద్దయుమ్మడి వర్తకసంఘములను స్థాపింపవలయును. భాగ్యవంతు లందఱుఁ గూడి మంచి మూలధనముతో సమష్టివర్తక సంఘములఁ బ్రతిష్ఠించి పెద్ద పెద్ద దూనియంత్రశాలలను మూల యంత్రశాలలను నేతయంత్రశాలలను నిర్మించి బొంబాయి కలకత్తా నగరములతోఁ బోటాపోటిగాఁ బని నేరువలయును. నేరిదివఱకుఁ జెప్పినచోప్పున, మన దేశమున ననేకవిధములగు తైలధాన్యములు గలవు. మన మెన్ని నూనెయంత్రములనునుఁ బెట్టుకొనవచ్చును. మనమెన్ని పంచదారయంత్రశాలల నయినను పెట్టుకొనవచ్చును. మన పెద్దపూలివాండ్లు పనిపాటులకయి విదేశములకు బోవుచున్న వారు. ఈకూలివాండ్ర నందఱును మనము మన స్వంత యంత్రశాలలలోఁ బనిచూపి పోషింపఁగల్గుదుమేని, విదేశములను భాగ్యవంతులుగాఁ జేయుచున్న యాహులివాండ్లు మనదేశమునే యైక్యవ్యవసాయం దులఁదూఁగింపఁగలరు; తిన్నామున వారును బాగుపడఁగలరు.

కోర్టులకెక్కి వ్యాజ్యములను విమర్శించున నేరిదివఱకుఁ మీకు మనవిచేసిన యుక్తములను నింకొకసారి స్మరియించుకొనుడని వేడుచున్నాడను. వ్యాజ్యములకు బోమని మనము గట్టి చేరువలయును. మనకుఁగల తగవులను స్నేహితులవారు మనకు బెద్దల మూలమునను వీర్చుకొనవలయును. మనోజనులారా! నేను జూపిన యభివృద్ధిపాఠ్యముల ననుసరింపుఁడు; అందువలన మీ భాగ్యము గురుత్వము అతిశయించును. కొందొక నాఁటికిఁ దప్పుక మనము బ్రాహ్మణమిత్రులకంటె నుచ్చదశకువచ్చి విశేషముక జాతులవారోఁ దుల్యలగుచును. మీదేశమును మీయంతటమీరు పూర్ణముగఁ బరిపాలించుకొనఁగలిగి, సంపూర్ణ స్వాధ్యక్ష గ్రహణమునకు అర్హులగుకాలము మిక్కిలి దూరమగులేదు. అట్టికాలము తటస్థించునపుడు పతితయిన మనజాతీయులు లేవనెత్తి తామొనరించిన మహోద్యమమునకెంతయు సంతృప్తులయి సం తోషము గ హృదయ పూర్వకముగ పాటకులు గొరతనము మనకు అప్పగింపఁగలరు. అట్టిదినము కొఱకై మన మెదురుచూచుచుఁ గాలమానము దృష్టిచూచుచుకొని పరిణామవలయును. సుహృదములారా! నాయుపన్యాసము ముగిసెను. ఓపికతో నింతవఱకు నాయుపన్యాసము నాలించుచున్న మీ యువకులు సావధనములు. నన్ను తీసుకొనిపోయియు నేను జెప్పినదానిగ్గఱించి యంశము బండిన వారిం ద్యజియింపవలయు; విశ్వసించుచున్నాడను.

సర్వేలెంతైనను సి.రాలుగారి మార్పు

భారతదేశ స్థితిగతుల యెడల నెట్టి నిరోధమును లేక యే వర్తించుట మంచిదని బ్రిటిషుప్రజలు ప్రోత్సహింపరు. సర్వేలెంతైనను సి.రాలుగారు ప్రయత్నించుట రాజకీయ చరిత్రమున నొక హాస్యరసప్రధాన నాటకముగ నున్నది. వీరు తమ హిందూ యూరోపియనుసంఘపు స్నేహితులనై గాక, హిందూదేశమును శాంతిపరుపకలెను గాని, యేమి చేయుటకు దోషక కేకలు వేయుటవలన ప్రయోజనములేదని యెరుంగుదురు. వీరు సంగతిసందర్భముల గ్రహించి వర్తించుటకు పరిస్థితుల నిర్బంధమే గాని, న్యాయబుద్ధి యెంతమాత్రమును కాదు. సమయానుకూలన గ్రహణ లగు ప్రతికూలవాదు లందరికి నిదియుకలక్షణమే! కాని వీరు "తైయు" పత్రికకు వ్రాసినలేఖ జాతీయ దృక్పథముతో భారతరాజకీయసమస్యల చరిత్రమును మిగుల తోడ్పడుచున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము భారతదేశము సామ్రాజ్యముననుండి స్వపరిపాలనము నందుట అసంభవమని తాము తలంచితమనియు, కాని ప్రస్తుతము సంభవించిన విషయములబట్టి యిప్పుడు స్వరాజ్యాశయ బద్ధికి గొప్ప ప్రభు ప్రయత్నముచేయు టత్యవసరమని అభిప్రాయపడితి మనియు సర్వేలెంతైనను గుడిచియుండిరి. వారికి అసంపూర్ణ ప్రయత్నములు చేయుట కిష్టములేదు. ఇది చరకు మింట్లో మోక్షే సంస్కరణములున్న వని వారు వక్కానించిరి. ఈ సంస్కరణములు ప్రజల మానసములలో నాశలఁబురికొల్పుటే గాని క్రమాయాపకముగ నెట్టి యుపకారమును జేయకపోవుటచే విఫలము లని నుడివియున్నారు. ఆ సంస్కరణములు యథాముతై, భారతీయులకు యథాధును బాధ్యత నొసంగవలెను. స్వపరిపాలనోద్యమము నెవ్వరును తృప్తికరింపలేరు. సర్వేలెంతైనను గూడ వీరిని తూర్పుభావముతో జూడక, తక్షణమే యా విషయమై కృషిసంఘటతైనుకర మనియు, భారతీయులెంతవఱకు స్వపరిపాలనార్హులై యున్నారో నిరూపించు టత్యవసర మనియు గ్రహించిరి.

ఇప్పుటనే వీరికి నూతనముగ తోచిన సంస్కరణములు భారతీయుల సంతృప్తహృదయము చేయుచున్నవి. ఈ పూర్వ ప్రతికూలవాది బ్రిటిషుప్రజలను నమ్మించుటకు బోవుచున్నారని మనము గ్రహింపవలయును. ఏలయున, సర్వేలెంతైనను గారి దృక్పథము మారినప్పటికిని, హిందూదేశమునందలి రాజకీయాభ్యుదయ సామగ్ధ్యమును తెలిసికొనజాలవచ్చును. ప్రజాస్వామ్యాభివృద్ధికిని, స్వాతంత్ర్యక్షేణమునకును సంగ్రామము గలుగుటకు బ్రిటిషువారికి ప్రోత్సాహ మొసగిన నియమములను మేల్కొనుచు, రహస్యదేశ విప్లవమును మొనపాటేమియూ కవిషమను నివేదికమును ప్రపంచమున చలిండు నూతనాశయముల బాగ్గాన భారతీయుల ప్రోత్సాహ పరచుచున్నవని హిందూదేశజాతీయవాదులు పలుకుచున్నారని వీరు నుడువునట్టి మాటలు నవ్వెను. కాని యీ విషయముల నన్నిటిని వీరు పరస్పరభావముతో పరిగణింపలేదు. భారతజాతీయవాది యీవిషయములు తనవాదమున కనుకూలముగ నుండుటచే నిట్టి యుద్యమము చేయుచుండుటలేదనియు, అతడు రాజకీయావసరముల బట్టి మాత్రమే మోచించుచుండుట లేదనియు, బ్రిటిషువారికి హృద్యమై, ప్రతిహానవుడు నభిలషించు రాజకీయ స్వాతంత్ర్య భావములే ప్రోత్సాహపరుపబడి అతడు వర్తించుచున్నాడనియు సర్వేలెంతైనను గారు గ్రహింపవలసియున్నది.

పట్టణేతర భాగములలో ప్రజాభిప్రాయము వ్యక్తకరింప బడుట లేదని సర్వేలెంతైనను గారు నుడువుటచే వారి అజ్ఞానము లెల్లమగుచున్నది. గత రెండు వత్సరముల నుండి ప్రజలకును అందోళనమును బట్టి చూడ, రాజకీయ స్వాతంత్ర్య భావములు, జాతీయభిమానమును పట్టణమందును, పల్లెల యందును యెల్ల మానసముల నాకర్షించినవని తెలియకపోదు. పల్లెలకు, పట్టణములకు తమభావముల వ్యక్తకరించుటకు తగిన సాధనమును మాత్రమే యన్నేషింపుచు నన్నువని గ్రహింపకయే భారతదేశ సంస్కరణమునకు గదగిన వారి ప్రయత్నములు విఫలము లగుటకు సందియము లేదు. మూలగ్రామ్యులారికి హోమురూప సమితివారి అప్రీతై సంతకములు చేయుటకు సంయుక్తరాష్ట్రములలో ప్రజా సమావేశములు జరుగుచున్నవని "పయోనియరు" పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఇటీవల బొంబాయి రాష్ట్రమున జరిగిన ప్రజాసమావేశములలో పల్లెల నుండియు, మండలము నుండియు, అనేకులు విశ్వేషింప సమాచారము నెరింగియున్నచో ప్రస్తుతరాజకీయ స్థితి యెల్లరకు సుబోధకము కాగలదు. ఇది అల్పసంఖ్యాకుల యాందోళనము కాదు. ప్రజాసామాన్యమున విద్యాధికులు లేకపోయినను, వారి కష్టములను, ఆనందములను వారు గుర్తెరింగియుండిరి. కావున నిది ప్రజలందరి యామాదమువడసిన ఆందోళనమని స్పష్టమగుచున్నది. వీరు తమ కెన్నికాస్వాతంత్ర్యముండెనే గాని తమమాతృము చే కూరదని అభిప్రాయపడుచున్నారు. సర్వేలెంతైనను సి.రాలుగారి విషయముల గ్రహించిన యెడల, వీరిబుద్ధివంత నింకను నున్నాభావములను గలిగియుండు గని నోచుచున్నది. బొంబాయికాగినకే పత్రిక.

ప్రజాభిప్రాయములు

(0) ఉపవిలేఖకులకు సూచన.

ప్రజాపండుగ-ఉత్సవ అలీషాగారు; ఆశ్వగంధ (నెన్నేరుగడ్డ); వేళాంగలకు ఒకచిన్న విభావన. వీనిని ప్రకటించాలము.

I

సిమెంటు పరిశ్రమ.

ఆయా: సిమెంటు సున్నము పరిశ్రమకు రాజమహేంద్రవర ప్రాంతములందు నుంచి సరుపాయములు గల వని తెలిసినది. దయయించి ఈ సంబంధమైన యంత్రములు అంచనలు మీకు తెలియజేయుటకు తెలుపజేయెదను. విశేషించి, యెక్కువ విషయములు తెలిసికొనుటకు గ్రంథములు ఇతరమాధ్యమములు సున్నయెడల వానిని సంబంధము తెలుపజేయెదను.

ఏ. లక్ష్మణస్వామి.

II

గంజాముండల గ్రంథభాండార సంఘము.

ఆయా: దైవకటాక్షమునను దేశాభిమానుల ప్రోత్సాహమునను ఇచ్చటి కిరువది, పుస్తకభాండారములు మా మండలంబున నెలకొల్పబడి యుండుటచే క్రిందటి నెట్టెంబరు మాసమున మా మండలగ్రంథాలయ ప్రతినిధులెల్లరును మాపురంబున సమావేశమై మైతేరున నొక సంఘమును స్థాపించి భాండార గారాభివృద్ధికి కొలుపవడుచుండు టెంతయు సంతోషము. వీరినెల 17-వ తేది శనివారమున తమ ప్రథమ సమావేశమును వరహగిరి వేంకట జోగయ్యపంతులు గారి యాధిపత్యమున చిత్రపురంబు నందు జరుప నిశ్చయించి, విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడు వెక్కువ విషయములను గూర్చి చర్చించెదరని విషయమైనది. కావున, ఆంధ్రవేద్యులకు భాండార ప్రతినిధులందఱును నాటిసభకు విచ్చేసి మా మండలంబున విద్యాభివృద్ధి దివిదాభివృద్ధి చెందు నట్లుపై సంఘమువారికి కావ్యోత్సాహమును కలుగజేయుదురు గాకయని నమ్ముచున్నాము.

బరంపురము ముద్దురు సూర్యనారాయణ రావు.

III

ఆంధ్ర వేద్య మహాజనసభ

ఆయా: మైతేరు వేద్యులజులందరుగూడ గడచిన సంవత్సరము గుడివాడలో జరిగిన కృష్ణాజిల్లా సభతోనాటు సభ జరుపుట అందఱెరిగినదే. ఆ సమయమున కొన్ని తీర్మానములు చేసి సభను ఏర్పాటు జరుపుటకు తీర్మానించిరి. ఈ సంవత్సరము జిల్లాసభ జరిగినది గాని యీ సభచేయుటకు ఏర్పాటులు చేయుచున్నట్లు కనిపింపదు. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునకు తీర్మానంబున జరుగుచున్న యీ సమయమందు మన కులముల మిన్నకుండుట భావ్యము కాదు. మనసంఘ దురాచారముల నాపుటకు మనకుకూడ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గావలసి యున్నది. కావున మైతేరు వేద్యులందఱు నొకచో సమావేశమయి కాంగ్రెసును స్థిరపరచుటకు సంకల్పమునకు ఇష్టమునుచేలువుచు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముకొరకు పాలుపడవలయును. సమయము తక్కిన లాభము లేదు. కార్యదర్శిగా నియమింపబడిన గుడినేప సుబ్బయ్యగారు వీని విషయమై పాలుపడ పార్థికులు. ఆరంభకార్యమును వినిపించుకొనక సభ ఏర్పాటు జరుగు ఏర్పాటులు చేయుట మంచిది. ఒక కళావంతుడు.

IV

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి, బందరు

ఆయా: 1. మైసభ డిసెంబరు 23, 24 తేదీలయందు జరుపబడును. 2. హైస్కూలు డిపార్టుమెంటులో నొకరిని కాలేజీ తరగతులలో నొకరిని ప్రతినిధులుగా పంపజేయవచ్చును. 3. రెండురూపాయల మొదలగు విద్యాభివృద్ధి లాభ్యమనంపు సభ్యులుగా చేర్చుకొనబడుదురు. 4. "ఆంధ్రవేద్యము" అను నంశముమీద రి పద్ధతులు బాగుగా వ్రాయగల విద్యార్థికి బహుమాన మొసంగబడును. ఆంధ్రవేద్యము యందును ఆంధ్రభాషయందును వాగ్ధాటి చూపగలవారికి కాలేజీ హైస్కూలు తరగతులను తొలగివచ్చు లేక బహుమానము లొసంగ

బడును. ఈక్రింది యంత్రములలో ఏయంత్రముమీద నైనను వ్యాసము బాగుగా వ్రాయగలవారికి ఒక శతావధిక మొసంగబడును. (1) విద్యాభివృద్ధి సంఘపాఠశాల (2) కీలని ర్యాణము (3) సాంఘిక సేవ. 5. ఏ బహుమానమున కైనను ప్రయత్నింపవలసిన మాకు డిసెంబరు ఒకటవ తేదీలోగా డెలియజేసి వ్యాసములను పద్ధతులను మా కార్యాలయమునకు ఒకటవ తేదీలోపుగానే యందునట్లు పంపవలెను.

తల్లాప్రగడ రామారావు, కార్యదర్శి.

V

గాంధీ మహాశయుని ప్రణాళిక

ఆయా: దేశీయులపాలిటి కల్పతరువై యవతరించి భారతీయుల శ్రేయోభివృద్ధికి పడరాని పాట్లు పడి కష్ట నిష్ఠురముల కొర్రు పూనిన సత్కార్యమును నెఱవేర్చునలె నన్న వీక్షా పరత్వమును వహించి స్వప్రయోజనమును వదలుకొని, ఆశేతు హిమాచల పర్యంతము కాశ్యోత క్షీరిని బొందుచున్న మహర్షి గాంధీ గారి మహాజనులందు మా గంజాము మండలంబున చేవ్రాల్లు చేయించుటలో మా వెక్కువ విష్ణుములు సంప్రాప్తమైన వని తెలుపుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. "జ్యోతి" "ఆంధ్ర ప్రణాళిక" పత్రికలు మదరాసునం డెట్లు ప్రాహ్లాదేశకోద్యమమును జూపుచున్నవో, అట్లే మాపురము గూడ ప్రాహ్లాదేశకోద్యమమున రెండవ మదరాసువలె కొందరి నాయకులచే ప్రబలియున్న విషయము పత్రికా పాఠకులగు మీ కందరకును విదితమే. యావగ్భారత దేశీయ మహాజన సభ స్థాయి సంఘ సభ్యులను మా పురపాలక సంఘాధ్యక్షులును ఉన్నత న్యాయవాదులును నగు శ్రీయుత పి.సి. పాత్రో, బి.ఎ. వి.ఎస్. గారు గూడ ఆ పవిత్రమైన మహాజనసభ చేవ్రాలు చేయుటకు నిరాకరించు టెంతయు శోచనీయము. ఇది నిజముగా వారి కొక భయంకరమైన పనివలె గానబడి యుండవచ్చును. ఆలహాబాదునందు కొలది దినముల క్రిందట దేశీయ మహాజన సభ స్థాయి సంఘము వారు సమావేశమైప్పుడు ఈ పాత్రో గారే ఆనినెంటుమ్య గారికి దక్షిణ భుజమువలె నుండి యా పుణ్యకలి కెంతయో తోడ్పడి రన్న విషయమును విశ్వసనియులైనవారిచే వినియున్నారము. వీరే గతమాసమున బిక్రనోలునందు జరిగిన ప్రాహ్లాదేశక మహాజన సభలో గూడ ఎక్కువ ప్రాముఖ్యముతో బనిచేయలే దనియు వినుచున్నారము. "గోడ మీది పిల్లి" వలె మెలంగుచున్న వీరి చర్యలు మాపురజనులకు క్రొత్తవి గావకుటలో సందియం లేదున్నది? ఆహ! కాల మహిమను ఏమని కొనియాడగలము? కాల మేలితని ఋతు భేదములచే మారుచుండునో అట్లే మానవుల స్వభావములు వారి భాగ్యములు వారి సంపదలు వారి కీర్తి చంద్రికలు గూడ తారుమారగుచుండును గదా!

మా కష్టము లేమని విన్నవించు కొనగలము. మామండలంబున గల యాంధ్రసోదరుల స్థితిగతులు నానాటికి కళుంగడు దుర్భరముగా నున్న కనువిషయము మీ రెఱుంగనిదిగాదు. విద్యాభివృద్ధి లగు మా యత్నశీలసోదరు లిటీవల కటకమునందు మాపురమునందును జరిపిన సభలలో గాంధీ మహాశయుని ప్రణాళికను గూర్చి యాలోచింపకపోవుట వారికెంతయు అపమానకరము గాదా? విద్యాభివృద్ధి లగు ఈ ప్రముఖులు మాపురమహాజనుల కెంతని విచారింపగలము? ఎంత విద్య నేర్వినను ఆ విద్య అనుభవమునకు రానిచో నిష్పరియోజనమే గదా! ఉత్కళిసోదరుల మనంబులు, భాషాప్రయుక్త గావ్యవిషయమై యాకర్షింపబడి యుండుట తప్పు, తమ సోదరులగు దేశీయుల మేలును గోరకుండుట తప్పని నే వ్రాయవలెనా?

ఇట్టి సమయమున కొందరిచే ప్రజాసురంజకు లని పిలువబడుచున్న మా మండలకర్త గాహి వాట్రిక్ గారు, ఆంధ్రోత్కళులకు భిన్నాభిప్రాయములను గలుగజేయదలచి కాబోలును, చిత్రపురము తాలూకాయందుండుట ఉత్కళిభాషయే న్యాయస్థానములగు గూడ ప్రధానభాషగా నుపయోగింపవలె నన్న పట్టుదలతో నున్నారని వినుచున్నారము. ఇట్టి యిక్కట్ల పాలుగుచున్న మేము పరమేశ్వరుని దయచే గాంధీ మహాత్ముని మహాజనులందు పండ్రెండు వేల చేవ్రాల్లును చేయించి ధన్యత గాంచితిమి. మా మండల జనసంఖ్యను బట్టి చూడ ఈ సంఖ్య అంతగా అనుకూలమైనది గాకున్నను మా మండలమువారాభాగము నొందలేదు. మిక్కిలి కార్యకూరతతో ఈ పవిత్రకార్యమును చేయించిన మా మండల సోదరు లెంతయు నందనీయులు.

దేశ సేవకుడు.

VI

నిర్బంధావాసములు.

ఆయా: మాంట్లగూఢాచారి వచ్చినాడు. మహమ్మదాలి సౌకదాలిగార్ల గతియేమి? బంగాళాదేశమునందు నిర్బంధావాసమును అనుభవించుచున్న నూరులకొలది సోదరుల గతియేమి? బామినమీద వీరలను విడుతురనియు, దీనినిగూర్చి విచారణ జరుపుటకు బంగాళారాజధానియందు నొక సంఘమేర్పడుననియు వింటిమి. అట్టి సంఘమునందు పనిచేయుటకు మన రాజధాని యందు కొందరు సిద్ధముగ నున్నారని నుబ్రహ్మణ్యయ్యరు తాతగారు వ్రాసియుండుటనుగూడ గనియుంటిమి. తరువాత వీని విషయమున తాతగారు లేమి పనిచూసె? ఆరవిందఘోషా కృష్ణస్వామిశర్మ లజపతిరాయి గార్ల సంగతియేమియునది? ఆలీసోదరుల విషయమున ఇండియాగవర్న మెంటువారితో బిసెంటుమ్య ప్రసంగించి విఫలమనోరథురాలియునది. హైకోర్టులోను ప్రీవికౌన్సిలులోను దావాతెచ్చుట యుక్తమని ఈమె సలహానిచ్చుచున్నది. ఈ సలహాను మన మంగీకరింపవలసినదేనా? బిసెంటుమ్య ను విడిచి ఆలీ సోదరులను విడువకుండుట న్యాయమా? ఇంగ్లాడునై యుద్ధమువెడలిన ఐర్లాండు సేమిఫెనరులకన్న మనసోదరు లెక్కువ యపరాధమును చేసిరా? వారిని కారాగార విముక్తులం గావించి మనవారిని నిర్బంధముననుండ నేల? మహమ్మదాలి అధ్యక్షుడు గాకుండ మహమ్మదీయ మహాసభ జరుగునా? ఆసభ జరుగ నపుడు దేశీయ మహాసభ ఏల జరుగ వలయును? మహమ్మదీయ సోదరులకు దుఃఖదాయక మగుదినము హిందువులకు సంతోష దాయకము కాగలదా? ముమ్మాటికిని కాజాలదు. మనకర్తవ్యమేమి? హిందూమహమ్మదీయ నాయకులు కొందరు తిత్తుణము ఒకసంఘముగా నేర్పడి మనమనోవేదనను ఇండియాగవర్న మెంటు వారికి నివేదించుచు నిర్బంధితుల నందరను మాంట్లగూఢాచారి యాదేశమునకు వచ్చులోపుగ విముక్తులంజేయవలయునని నివేదించవలయును. అందుకువారు కష్టక సమ్మతించును. అనిబిసెంటు గారు. అడుగుటకును మనదేశీయు లడుగుటకును భేదముగలదు, వారందున కియ్యకొనలేని మాంట్లగూఢాచారి మనము మనసిచ్చి మాటాడజాలము. స్వరాజ్యమువచ్చినచేమి, రాకున్న చేమి? మనసోదరులకు స్వేచ్ఛ రావలయును. గవర్న మెంటువారు మన మనవిని నిరాకరించుచో మహమ్మదీయమహాసభ జరుగరాదు. దేశీయమహాసభ జరుగరాదు. స్వరాజ్యమునుగూర్చి మంత్రిగారితో యాభారముజరుపరాదు. సత్వరము సాత్వికనిరోధ వ్రతము నవలంబింపవలయును.

దేవులపల్లి స్వామిశాస్త్రి.

మాంట్లగూఢాచారి చెన్నపురి లింగాయతుల

డిప్యూటీమేజ్.

చెన్నపురి లింగాయతుల సభ యొకటి ఆయలు మాంగర వీధిలో నున్న వీరశైవాశ్రమమున 7 వ తేది బుధవారమునాడు సాయంకాలము ఆ. సం. 1917, బి. ఎ., బి. ఎల్., హైకోర్టు వకీలు గారి యధ్యక్షతక్రింద, ప్రస్తుతపు లింగాయతుల రాజకీయ స్థితిగతులను విశ్లేషించి మాంట్లగూఢాచారికి డిప్యూటీమేజ్ పంపుటకు సమకూడియుండెను. మండలంబుల నుండి సభ్యుల నేకులు వచ్చియుండిరి.

(1) రాజభక్తని వెల్లడించుచు, మిత్రుండలికి విజయము కోరుచు, మాంట్లగూఢాచారికి స్వాగతము చెందుచు మొక తీర్మానమును, (2) తమకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య భుజ్యమైన గోల్లగారికి కృతజ్ఞతాభివాదము లప్పించుచు, స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థలలో తమకు ప్రాతినిధ్యము కావలెననియు స్థానిక శాసనసభలో తమ కిరువురు ప్రతినిధులందఱు ననియు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు ఒక తీర్మానమును, (3) యునా సంతరము నిర్బంధ ప్రారంభోచితవిద్య ననుగ్రహించి వెనుకబడియున్న తమజాతి విద్యాభివృద్ధి ప్రత్యేక సౌకర్యములు కల్పింపవలెనని యొక తీర్మానమును ఆమోదింపబడిన వెనుక (4) కడపటి తీర్మానము నందు లిపుపక్షమున మిమోరియమును తయారుచేయుటకు డిప్యూటీమేజ్ పంపుటకును ఈ క్రింద పేర్కొనంబడిన వారెన్నుకొనబడిరి:—(1) మాగప్ప, బి. ఎ., బి. ఎల్., (2) నంజప్పశెట్టి, బి. ఎ., బి. ఎల్., (3) చువ్విరశెట్టి, (4) సిందిగి సిద్ధప్ప (5) ఎ.కె. బి. కొట్రబసప్ప, (6) టి. హెచ్. ఎం. హోకే బసవరాష్ట్ర, (7) క. చిక్కబసప్ప, (8) బో. గిద్దప్ప, (9) బి. నంజప్ప, ఎమ్. బసవయ్య, బి. ఎ., బి. ఎల్., గాడ్.

మహమ్మదాల్లి పాకతాల్లి గార్లు

గొప్ప ఆత్మీయక సభ.

నిన్న సాయంత్రము 5-30 గంటలకు గోల్డెన్ హాలులో డాక్టరు ఎస్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి ఆధ్వర్యమున ప్రభుత్వ పరిషత్తులో సభ జరిగినది. పలువురు హిందూ మహమ్మదీయుల ప్రముఖులు చేరిన సభ జరిగినది. సాయంత్రము 4 గంటలకు సభాభవన మంతయు ప్రేక్షకులతో నిండిపోయెను. నిర్వహణ నిండిన వెనుక వచ్చినవారికి ప్రవేశము దొరకలేదు. డాక్టరు ఎస్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, ఆనీబెంటుమ్మ, గౌ. యాదూరు హుస్సేను, సప్తపదాస్పేను, కస్తూరిరంగయ్యగారు. జి. ఎస్. అరండేలు- జనరాజరాజదంపతులు- సి. పి. రామస్వామయ్యగారు- గౌ. టి. రంగారావు ఎస్. సత్యమూర్తి, చంద్రశేఖరయ్యగారు, బి. పి. వాడియా, టి. పి. గోపాలస్వామి మొదలగు, దివానుబాదరు కరుణాకర మీనన్- జి. పి. నరేశ్వర- పి. రంగస్వామయ్యగారు- తుదపూబాదు సాహెబు బహదరు, శుల్లాబాదు సాహెబు బహదరు, ఎస్. ఎం. హరించాహెబు కే. ఎస్. అయ్యాయ్యగారు, డాక్టరు సంజయరావు డాక్టరు కృష్ణస్వామయ్యగారు మున్నగువారు వచ్చినవారిలో ప్రముఖులు. ఆధ్వర్యముని ప్రారంభోపన్యాసమును వారిపక్షమున బి. పి. వాడియాగారు చదివినది.

రాజకీయ నేత్రుల కందరకు 'క్షమాపణ మొసంగబడునని ఇండియా దొరతనమువారు ప్రకటించినపుడు మరలనీసభను జరుపవలసిన అవసర ముండదని నేను తలచితిని. మాంటాగూ గారు మన దేశము నకు వచ్చిరి. వారికి మనము సంతోష పూర్వకముగ స్వాగత మొసంగెదము. మనమిప్పుడు మనవిధిని నిర్వహించుటకు సమాజేతమైతిమి. ఇది యనల్లం ఘ్యము. గౌ. మహమ్మదాబాదు రాజాగారు అలీసోదరులను చూచివచ్చిరి. ప్రతికలలో ప్రకటించబడినవిషయములబట్టి అలీసోదరులరాజధర్మి సువగ్రహుని విడితమైదిగాని సి. పి. డి. నిసోదరులవలన దొరతనమువారు సోదరులనింకను విడువనంగీకరింపలేదు. కానమనసందియములను తొలగించి మనవాగ్దానమును విశ్వసించవలెనని దొరతనమువారిని కోరుట నేడు మనమిచట సమాజేతమైతిమి. అలీసోదరులు సంపూర్ణ రాజధర్మముగాన వారిని వదలవలెనని మనము దొరతనమువారిని కోరినను వారు విడుదలచేయ నొల్లనిచో న్యాయశాస్త్రానుభవమును స్వారంభమున గల భారతీయులగు హైకోర్టు జడ్జిలలో బార్లెటరు జేకీ జడ్జిలను ప్రభావపాదకులగు వారిని ప్రత్యేక సంఘముగ నేర్పరుచుటకు దొరతనము వారంగీకరింపవలెను. వారు అలీసోదరులను కలిసి కొని వారిలో ముచ్చటించి ఆనందములను నిస్సృతికముగ దొరతనమువారికి విన్నవించి వారిని వదలదగుననియో లేదనియో ఖండితముగ నుడితెదను. వారు వదలదగునందులేని దొరతనమువారు సోదరులను పెంటనే వదలవలెను. లేక ప్రస్తుతము వదలరాదందులేని దేశములు వారి తీర్మానమును తిరస్కరించెదరు. దొరతనమువారి యుచితమార్గము ననుసరింతులేని ప్రజలకు చాల సంకృప్తి కలుగగలదు. సోదరులను వదలువలెనను హిందువులును మహమ్మదీయులును ఆందోళనమును మానగూడదు. వారిని విడుదల చేయించుటకు రెండు తెగలవారును కలసి పనిచేయవలెను. మహాకార్యనిర్వహణమును గవనించి చిల్లక విశోధములను పాటించక క్షమించి మరచి కలసి పనిచేయుదురుగాక యని ఆధ్వర్యము నుడివినది.

మొదటి తీర్మానము.

“అలీసోదరుల నింకను వదలిండుట ప్రజల కసంతృప్తి కరముగ నున్నదిగాన వారిని పెంటనే వదలవలెనని ఇండియా దొరతనము వారిని కోరుచున్నాము. అట్లు వదలుటవలన హిందూమహమ్మదీయుల రాజధర్మి మరింతగాఘము కాగలదు” అను తీర్మానమును గౌ. యాదూరు హుస్సేను గారు పాసింపించిరి. టర్కీదేశమునకును అంగ్లాదేశమునకును యుద్ధము పొడిగియుండుటచే దొరతనమువారు మహమ్మదీయుల నవిశ్వాసముతో చూచుచున్నారు. దేశక్షణముకొరకు వారుచేసిన కార్యములు మహమ్మదీయుల కారాధారణములైనవి. మరియు మొదట నీ సోదరులను విడదెడలమన నాశను చూపి పిదప సి. పి. డి. యుద్ధాగ్ని మాటలను విని సోదరులను శ్రేణుపక్షపాతులుగా దొరతనమువారు భావించి విడుదల చేయలేరని. అందువలన ప్రజల కారాధార మగుచున్నది. కాని బ్రిటిష్ న్యాయమునందు ప్రజల కవిశ్వాసము కలుగలేదు. కాన ఆనీబెంటుమ్మ ప్రభృతులను విడుదల

చేయుటలో సుక మంచిపని చేయగలిగిన వారు సోదరులని మోచనమును రెండవ మంచిపనిని గూడ పల చేయవలెనను రని ప్రజల అసీనుచున్నారని వీరు నడివినది. ఈతీర్మానమును మాలానా అబ్దురసాహెబు గారనవదించుచు ఉరుగుభాష యందు దుష్పరిచింది.

సోదరులు మొదటినుండియు రాజధర్మిని ప్రకటించుచున్నారు. కామ్రేడు ప్రతికలు ప్రకటించుటలో వారధికమగు రాజధర్మిని వెల్లడించిరి. మాకు సి. పి. డి. యుద్ధాగ్నిమాటల యందు విశ్వాసములేదు. అని కేవలమనత్యములు. కాన ఇండియా దొరతనమువారు తిరిగిచూచుచు బాగుగ నాలోచింపవలెనని. సి. పి. రామస్వామయ్యగారు నడివినది.

సోదరుల రాజధర్మి నెవ్వరును కాదనవలదు. మాట నరునకు వారి సాధుభాతి క్రియానిత మగునని నేను తలంఠము. ఈ గొప్ప దొరతనమున కీసత్వహీను లిరువురు వెల్లువలచేయ గలుగుదురు? ఇట్టి వైధియమును దొరతనమువారు చూపుటచే వారి అధికార గౌరవమునకు భంగము కలుగుచున్నది. కాన మన మాందోళనమును మానగూడదని డాక్టరు సంజయరావుగారు నడివినది.

నిష్పంపవాసమునకు మతాభిమానము కావలసినది. ఈ యుద్ధమున మతమునకెట్టి ప్రకృతియును లేదు. జ్యోతులను మిశ్రమండలివారును క్రైస్తవులేయు యుండి ఒండొరులతో పోరాడుచుండగ నిందు మతసంబంధ మేమి? మహమ్మదీయుల క్రైస్తవమతముల కిప్పుడు పోరాటమేమియునులేదు. మహమ్మదీయులను హిందువులును సమానముగ రాజధర్మిని కలిగియున్నారు. శత్రుమంశకు వారిరువురును రెండు నేత్రములుగాన వారిలో నొకరికి చిక్కుగలిగినపుడు రెండవవారు పేక్షింపవలదు. ఆశ నిలిచియున్నంతవఱకు మన మాందోళనము నలుపవలెనని జి. ఎస్. అయ్యాయ్యగారు నడివినది.

దొరతనమువారు కలంబించిన విధాన మ శంతృప్తి కరము. ఇదికానాంగ్లాకృత్యము. కాన మనము విడుదలచేయవలెనని కోరుచున్నాము. మన ఆందోళనము కేవలము శాస్త్రానుగుణ్యము గాన దొరతనమువారు విడుదలచేసి తమ దర్బారుచ్చిని ప్రకటించవలెనని జి. పి. నరేశ్వరగారు నడివినది. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

రెండవ తీర్మానము.

“అలీసోదరుల కేసును పూర్తిగా పరిశీలించుటకు నిర్ణయ పాటింపు లేక వేరీలు జడ్జిలను నియమించవలెను. వారు పూర్తిగా పరిశీలించి దొరతనమువారికి తెలిపెదరు. వారి తీర్మాన మంగీకరింపవలెను” అనవీ తీర్మానమును ఆనీబెంటుమ్మగారు పాసింపించిరి. మొదటికి మాకు వారుగలవు మొదటిది ఇట్టి సభాసమాజేతము. రెండవది ప్రతినిధిసంఘములను నిర్ణాతులను పంపుట. మూడవది విమోచనము కలుగునపుడు ఆందోళనము నలుపుట. మొదటివానివలన ఫలము కలుగవచ్చు రెండవ వానిని పిమ్మట మూడవవానిని మనమునుసరించవలెను. మనము న్యాయస్థానము న వాడించుటకు గూడ సంసిద్ధులముగా నున్నాము. న్యాయస్థానమున మనము నేర్గిన నిష్పంధికు లందరును విడుదల చేయబడుదురు. సోదరులను విడుదల చేయకుండుటకు సాంక్రామిక కారణములు కొన్ని కలవని ఇండియా దొరతనమువారు చిరి. వారిని విడుదల చేయవలెనని ఎర్ విలిఖం విశ్వేంటు గారు ఖండితముగా నుడువ లేరు. కాన నిపుడొక సంఘము నేర్పరుచుట అత్యవసరము. ఆసంఘము వారి మూడవ ప్రకారము దొరతనము వారు పనిచేయవలెను. గతమునాడుత్యముల నుండియు మహమ్మదీయులరాజధర్మికి కొంతపడలేదు. వారి ప్రతికలలో చాలభాగము ప్రతికాశానమున కాహారమాయెను. మూడువత్సరముల యనంతర మింకను సోదరులకు వదలకుండుట ఆసంతృప్తికరముగ నున్నది. న్యాయశాసనమువలన గాక కాన్సెనిర్వాహకులవలన వారు నిర్భంధము బడిరి. మీరు వారినివదలచిచో న్యాయస్థానమున విచారణ చేయవలెను. సాంక్రామిక కారణము లందురా తురుపులు చూపివలె వచ్చిచో బాప్తి సాస్వత్తేయని పక్షమున తాము పోరాడెదమని సోదరులు ఖండితముగ నుడివినది. హిందూ మహమ్మదీయులకు భేద మేమియులేదు. వారందరును భౌతికతాత సంతాపమే. ఆ సోదరులు మరల సంపూర్ణ స్వేచ్ఛతో మనచున్న చరియవరకును మనకు తృప్తియును శాంతియును సంతనమును కలుగజాలవని విశేషముగాను నుడివినది.

హిందూదేశమున తిక్కనమయిలువారి కెక్కని రాజధర్మియందు మహమ్మదీయులు తీసిపోవువారు గాన గానాదరు రాజధర్మి సంశయింపదగినది. మహమ్మదీయుల కందరి కిది వారియందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదుగాన నానుకున్నా

మహమ్మదీయుల అభిలభారత మహమ్మదీయుల సంఘాశ్రితుని గాను మహమ్మదీయుల ప్రతినిధిసంఘ సభ్యునిగా నియోజించిరి. కాన దొరతనమువారు ముప్పుకు భారతీయులగు జడ్జిలను (సివిలియను జడ్జిలకు సి. పి. డి. సంబంధముండును గాన వారు పనికిరాదు) నియమించదగునని గౌ. రంగారావుగారు నడివినది ఈ తీర్మానము ననువదించిరి. పి. రంగస్వామయ్యగారు గూడ వీని ననువదించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

మూడవ తీర్మానము.

“న్యాయస్థానచర్య జరుపుటకు అవసరమైన క్రీమీ కాన్సిలుకు అసీలుచేయుటకును ఈసభవారి రంగీకరించి అందులకు కలయుధనమును హిందువులును మహమ్మదీయులును గూడ కలసి సమకూర్చవలెను” అను తీర్మానమును సభకు హుస్సేనుగారు పాసింపించిరి. 150 వత్సరముల క్రితము మహమ్మదీయులు ఆంగ్లాదేశవిద్యానిరహితులై యున్నప్పుడు ఇప్పటివారి దృష్టికి విద్యావిహీనులుగ నున్నపుడుగూడ వేలకొలది మహమ్మదీయులు ఆంగ్లాదులపక్షమున స్వభాతీయులవలె పోరాడి న్నెయిపు ప్రభువులను గు వారికి విజయములను కలిగించిరి. నాటికి నేటికి విద్యావ్యాప్తిచాల హెచ్చినది. మహమ్మదీయులలో విద్యాధికులసంఖ్య హెచ్చినది అట్టివో నిపుడు వారిని విశ్వసించకుండుటకు కారణములేదు. మనము న్యాయస్థానములందు చర్య జరుపవలెను. అందులకు హిందువులును మహమ్మదీయులును గూడ ద్రవ్యము మొసంగవలెనని వీరు నుడివినది.

దేశభక్తులకు సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదు లుచితముగ నే ఈ కేసులో పనిచేసెదరు గాని క్రీమీ కాన్సిలు అసీలు చేయుటకు ధన మధికముగ కావలసి యుండును. ఇందులకు నిధి ఏర్పరుపబడినది. చాలమంది భూవిరాళముల కొనగలిగిన ఎల్లరును ధనసహాయము చేయవలెనని చంద్రశేఖరయ్యగారు నుడివినది.

మొదట మనము అలహాబాదు హైకోర్టులో చర్య జరుపవలెను. దేశరక్షకశాసన మక్రమ మని వాచే తీర్మానమును తీర్మానించుటకు మనము అంగ్లాదేశమున నల్లు చేయవలసి యుండునని సత్యమూర్తిగారు నుడివినది. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

వీరూరు కలతలను గూర్చి సానుభూతిని తెలుపు తీర్మానమును ఆధ్వర్యకు లుపాసింపించిరి. హిందువుల పక్షమున మహమ్మదీయులకు క్షమాపణమును తెలిపిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

(0)

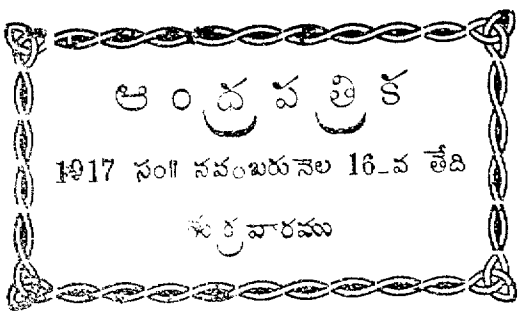
క్రొత్త రాజధర్మనము.

తిరువాన్కూరు సంస్థానమున పూజపురము దుర్గము నైరి ఒక క్రొత్తరాజధర్మనము కట్టబడినది. సేతులక్ష్మీరాయి రాణిగారును; ఆమెభర్తయగు రామకర్పూరాయి కోయిలో తంపురాజుగారును నివసించుటకు ఈ రాజధర్మనము నిర్మింపబడినది. ‘సేతులయను రాజధర్మనము’ ని దీనికి నామ మిడబడినది. ఇది కట్టబడిన విధానములందగ వీరిని కట్టుట కెంతటిదీర్ఘకాలము ఆతర్వీకము.

పూజపురము దుర్గమునైరి కట్టబడిన యీ రాజధర్మనపు షేడవైకెత్తుకొరకు తూర్పున రి, రి, మైర్లదూరములో నున్న తమై చెట్టుచేరులలోనిండి చూచుటకు మహాహరముగ నుండు పటచుట్టికనుమలును పశ్చిమమునకు చాల దూరములోనున్న అడవియొ సముద్రమును లీలగ దృష్టించవలెను. ఉత్తర దక్షిణములకు కనుచూపునేక పచ్చని వరిసొలములు గన్పట్టును. రెండుదిశలను యీ వరిసొలములకు వెళుకను కృత్తులుతో నిండినవిండెలు పచ్చని గోచరమగును. కోటకుండి యీధనము నకు చక్కనినిర్మాణ ఒకటిచేయబడినది. మూర్ఖాశ్రిత చూచుటకు నీలులేకుండు దట్టమైన చెట్లు ఈమార్గమునకు ఇరుప్రక్కలను వెంచబడినది. రాజధర్మనమునకు సేవచావ్యాయు ఉత్తరదిశ కుంచబడినది. భవనపు పశ్చిమదిశకు నాయరు వైశ్యపు సేవాయిలకు గృహములు కట్టబడినవి.

భవనమునకు చుట్టును ఒక వెద్దతోట చేయబడినది. ఇందు ఆనేకవిధములైన ఫలమొక్కలు ఫలకృత్తులు మొదలగునవి నాటబడినవి 25 మాసముల క్రియెక్కుల వెదిగి వెద్దని యగుటవలన భూమిసావంతత మైనదని చేతచెప్పవలసదులేదు.

ఇట్టిచోహోమరు తోటయందు గట్టబడిన యీధనము చూచుగోడలలోని భాగములై రాజసంతతిలోని వారిచిత్తరువులను వ్రాయించుటకు నిశ్చయింపబడి చిత్రపట లేఖనము నియమింపబడినది. హిందూదేశములో చిత్రపట లేఖనమునందు భవన గాంచి పరికిములు మొదలగు బహుమతులను బడసి కీర్తికేసులయిన రవివర్మగారు సోదర పుత్రులగు కె. ఆర్. రవివర్మగారు చిత్రపటలేఖనములను గావించుటకు నియమింపబడినది తెలియుచున్నది. కుంగురూరలో తయారు చేయబడుచున్న ఒక విశిష్టమైన యిటికీతో భవనపు నేల స్వేచ్ఛబడుటచే భవనమునకు మరింతభిన్న కలిగినట్లుతోచుచున్నది. ఈభవనము కట్టబడుటకర్త రెండు సంవత్సరముల క్రింద తలంపబడి పని ప్రారంభింపబడి కొన్ని దినముల క్రితమే ముగింప బడినది.



* హిందూదేశము వాంఛించున దెద్ది ?

I

మాంటాగూగారు హైందవుల కోర్కెల గను గొనుచున్న ఈ సమయమున, జీవిత సత్యముగారు వైశిష్టికక్రింద నూతన గ్రంథమును ప్రకటించుట యవయోగికిముగ నున్నది. స్వపరిపాలనోద్యమ చరిత్రమిందు విపులముగ వర్ణించబడియున్నది. స్వపరిపాలనావిశ్వకీర్తి ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖులుచే నిన్న నేడు గ్రహింపబడియుండలేదు. నూరువత్సరముల క్రిందట మార్క్సిస్టు ఆఫ్ హిస్టోరియన్ గారు "అనతి కాలములో ఇంగ్లండు దేశము, క్రమక్రమముగను, ఉద్దేశరహితముగను ఆక్రమించిన హిందూ దేశము పై, తన యధికారమును విస్తరింపవలసిన కాలము సమీపించును. కాని ప్రస్తుత మట్టి విస్తరణము సాధ్యము గాదు. అధికార త్యాజ్యపుముహూర్తము గర్వపడదగిన తరుణమే. ఆ సమయము సంతసము నకు గారణము. ఏలనన, ఆంగ్లదేశ పరిపాలనము, దేశీయులను న్యాయపథముల ప్రొక్కుకట్టుల జేసినదను సంతస మెల్లర నావహించును." అని వ్రాసిరి. ప్రసిద్ధి చెందిన శర్. ధామసు మన్రో గారు 1824 వ సంవత్సరమున వ్రాయుచూ, పరాధీనితనమున దేశము జాతీయ జీవనమును గోల్పోవు కడయ, అట్టి పరిస్థితి హిందూ దేశమునకు సంభవించుట హిందూజనుముగాదనియు చెలిపిరి. 1833 వ సంవత్సరమున చార్లెసు చట్టము గూర్చి కామన్సుథలోను ప్రభుత్వ సభలోను తీర్మానము చేర్చబడినది. ఆ చట్టము పరిశీలించినచో, ప్రత్యేక పరిపాలక జాతి విభజన యొక్క అవధానముగాదని ప్రముఖులందఱు ఒక్కొక్కరిని గానించుచున్నది. మెకాలే ప్రభు మా సమయమున పరికిన గంధీర్ కాన్యము లెల్లరకును చెలిపియె యున్నది. వారి యిల నుడివిరి. "పాశ్చాత్యవిజ్ఞానము ప్రోలినపిమ్మట భవిష్యత్కాలమున భారతీయులు పాశ్చాత్య ప్రతిస్థాపనలనొసగమని గోరవచ్చును. అట్టి ఫలితమును నే నెప్పుడును అక్షగించును. అట్టి ఫలితము సమకూగుచో, ఆంగ్లదేశ పారిత్రమున యది మహోత్సాహస్వసమయము." అట్టి సమయము నేడగుదెంచి నది. కాని మెకాలే ప్రభువువలె నిది మహోత్సాహస్వసమయమని డలంచు ఆంగ్ల హైందవు లెందరి సమయమున గలరు? చార్లెసు చట్టపు ముఖ్య సూత్రము ననుసరించి, హైందవులు తమ మతము చే గాని, జన్మచే గాని, దేశసంబంధముచే గాని, వర్ణవ్యత్యాసముచే గాని యీస్టు ఇండియా కంపెనీలో యద్యోగము బడయుట కనష్టము గాజాలరు. అక్కటియధికారులు చెలిపియుట, హిందూ దేశమున ప్రత్యేక పాలకజాతి యుండజనదు. మత భేదము గాని వర్ణ భేదముగాని యద్యోగవ్యత్యాసము రాజుకాదు.

ఆంగ్లోరాజ్యమునకు భావప్రకాశిమంచి యుద్దేశములకు గోరత యుండదని ఆంగ్ల సామ్యము గలదు. చార్లెసు చట్టపు సూత్రములు నిరాజేప లేయము లయినను, అమలులోనికి రాకభావుటచే, ఈ చట్టము న. వి. స. కేసుగా ప్రవేశింపబడినది.

ప్రజలకు నిరుపయోగకరము లయ్యెను. అందుకై చట్టమును 1853-వ సంవత్సరమున తిరిగి సవరింప వలసి వచ్చెను. జానువ్రైటు గారా సమయమున తమ రోషము నీ తీరున వెల్లించి యుండిరి. మెకాలే ప్రభువుగారు వర్ణ, మత విభేదములు ప్రభుత్వోద్యోగుల కష్టము గలిగింపవని చెలిపియుండిరి. కాని నిజ మారసిన, చట్టమునకు బూర్వము యర్హత లేని ప్రజల కెవరికిని, చట్టమునకు చిమ్మట కూడ యుద్యోగ మొసగబడలేదు. కేమిరానుగారు నుడివినటుల, 1853-వ సంవత్సరపు చట్టము భారతీయుల కందరికి ఉద్యోగావ్వతను ప్రసాదించినను, ఇరు నది వత్సరములలో నొక్క భారతీయుడైనను నూతనచట్టము ననుసరించి యద్యోగము బడయలేదు. అయిదు వత్సరములకు చిమ్మట, ప్రభుత్వ సంస్కరణము గూర్చి శాసన ముపపాదించుచూ, వైకౌంటు పార్లమెంటుగారు నుడివినవాక్యములు అప్పటి పరిపాలకుల విశాలహృదయమును నూచించుచున్నవి. వా రీ తిని ప్రసంగించిరి. "ఏ దేశమున కళలు శాస్త్రములు ప్రప్రథమమున జననము గాంచెనో, అట్టి దేశపు ప్రజలు, ప్రాచ్యప్రపంచము నాగరికతతో దులదూగుచున్న సమయమున నాగరిక మన నేమియో ఎరుగని స్థితియందుండిన యా ద్విపపునివాసులచే పరిపాలింపబడుట, విచిత్రమును పురిగొల్పక మానదు. ఇట్టి యున్నతాధికారమును ఆంగ్లదేశము జాతులకొసగునపుడు, అందుకు దగిన విధులుగలవని పార్లమెంటుసభ గుర్తెరుగవలెను. ఇక్కార్యము అఖండ బాధ్యతతో గూడుకొని యున్నది. అధిక సంఖ్యాకులగు భారతీయుల భావిదశసంతను భగవంతుడు ఆ గ్లదేశము చేతనుంచుట, ఆంగ్లదేశమందలి మధ్యమ తరగతి వారలు హిందూదేశమునకు వెడలి ద్రవ్యార్జనము గావించుటకు మాత్రమే గాదు. అట్టి యధికారము నొసంగిన యీశ్వరుని యుద్దేశము మహిమాన్విత మయినది."

ఈ యుద్దేశము కంపెనీ వారి పరిపాలనము క్రింద ప్రజల స్వేచ్ఛముల రక్షించుటకై విశాల హృదయాలగు సాంస్థానములు సత్ప్రయత్నముల గావించిరి. అటుపిమ్మట దేశము కీర్తిశేషులగు విక్టోరియా రాణిగారి పరిపాలనము క్రిందకు చేరినపుడు, ఆ యుద్దేశము ప్రచురించిన ప్రకటనమును స్వీకరించి నపుడు, యీ నాటికిని ప్రజల మానసము బుప్పొంగుచుండును. ఆ ప్రకటనమే, బ్రిటీషు ప్రభుత్వముపై ప్రజానురాగమును బోనియక కాపాడుచున్నది. భారతీయుల ఎడలను, తదితరుల యెడను సమాన భావమునే గనుపజుచెదమని ఆమె ప్రకటించెను. భారతీయులకును తదితరులకును ఎట్టి భేదము జాబబడదని ఆమె వాగ్దానము జేసెను. బ్రిటీషు పరిపాలనాచారిత్రమును శ్రద్ధతో పరిశీలించిమేని, ధర్మ సూత్రములను ప్రకటించుటలో లోపము గన్పట్టును. కాని భారతదేశమందలి అధికారు లా ప్రకటనముల నాచరణయందు తొట్టుటలో ఎల్లప్పుడును సంగుచిత భావముతోనే మెలంగుచుండిరి. విక్టోరియా రాణిగారి ప్రకటనమును, అధికారు లందరు హర్షించుచునే యుండిరి గాని, ఆ ప్రకటనమునకు ప్రథమమున విపరీతార్థము సూచించ సాహసించినది కర్జనుప్రభువని నుడువవచ్చును. ఎడ్యుకేషన్ క్రమము, జ్యోతిషక్రమము విక్టోరియా రాణిగారి ప్రకటనమునకు అధికారులు తృణీకరించుచున్న విషయమై, ఆంగ్ల ప్రముఖుల నేకులు తీవ్రమగు యసంతృప్తి నపుడవుడు వెల్లడి జేయుచుండక పోలేదు. భారతీయులను అజ్ఞాన దశయందుంచినపుడు వారిని బైకి రాకుండ జేయుట సాధ్యమగును గాని వారికి విద్య మొసగి

ప్రభుత్వ విధానము గూర్చి ఉదారాభిప్రాయములను వారి మానసముల జొప్పించుచున్న ఈ సమయమున, అజ్ఞానాంధకారముగ్గు లగువారిని పరిపాలించిన విధమున పాలించుట నిష్ఫలమని గౌరవనీయులగు మాంటాగూ వ్రావట్టు ఎల్ఫిన్స్టన్ గారు 1850 సంవత్సరమున చెలిపియుండిరి. సర్ జాను మార్క్సమును ప్రసిద్ధపురుషుడు, భారతీయులను ఉన్నత స్థానమున కెక్కుకుండజేసి, అఖండ సామ్రాజ్యమును నిలువజెట్టుట దుస్సాధ్యమని పాచ్చరించెను. సర్ జాను లారెన్సుగారు 1854-వ సంవత్సరమున నీ తీరున వాక్రుచ్చియుండిరి.

"భారతీయులు తమ వ్యవహారముల కరిపాలించుకొనుటకు సమర్థులై యున్నారు. సాంఘిక భావము వారిలో దృఢముగ నున్నది. ప్రతిగ్రామ సంఘమును ప్రజాస్వామికపరిపాలనమునకు దార్పణముగ నున్నది. ఈ సంఘములు హిందూదేశమున శాశ్వతోపయోగము నిచ్చుచున్నవి. అందుచే నే విధమున జూచినను ప్రభుత్వకార్యక్రమమును సాధ్యమగు సంతవరకు ప్రజలకే విడిచిపెట్టుట శ్రేయస్కర మని గానించుచున్నది." పై వాక్యములు నుడువబడి ఏబది మూడు వత్సరము లయినది. ఈ కాలమున, విద్య విద్యాలయములు వెలసినవి. విద్య దేశమందంతటను విరివిగ వ్యాపించినది. ప్రాచ్యపాశ్చాత్యనాగరికములకు సంఘర్షణ గొనసాగినది. దేశీయమహాజనసభ రాజకీయ పరిజ్ఞానమును దేశీయులలో వ్యాపింప జేసినది. ప్రతి సంఘము తన స్వేచ్ఛముల గూర్చి దృఢముగ నడుగ ప్రారంభించినది. ఇట్టి తరుణమున గూడ త్యాగి రాయశ్రేష్ఠిగారి వంటి వారు, భారతీయులు స్వపరిపాలనము కనష్టమని జాటుచున్నారు. వీరి వాక్యములు నిరాధారములయినను గావలెను. లేనిచో ఏబది వత్సరముల క్రిందటనే స్వపరిపాలనాత్వతనెందిన భారతీయులు, తమ యర్హతను పిమ్మట కోల్పోయెనను యుండవలెను. ఈ రెండు విషయములలో నేది యథార్థమో పాఠకులే యూహించుకొనవచ్చును.

భారతీయ రాష్ట్రవిభజనము

ఈ విషయమై నిన్నటి ఇండియను పేపర్ల యట్టు పత్రిక యింటుల వ్రాయుచున్నది. "మద్రాసు బొంబాయి రాజధానులలోని కన్నడులును, కూర్మనాదలి కన్నడులును గలసి హిందూదేశమున భాష నాధారము జేసికొని రాష్ట్రనిర్మాణము గావించవలెననియు, కర్నాటుల కొక ప్రత్యేక రాష్ట్ర మొసగవలెననియు ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి విజ్ఞప్తి నంపిరి. ప్రస్తుత రాష్ట్రములు సహజ విభాగములను సూచించుట లేదని వారు నివేదించిరి. కాంగ్రెసు సభయు మహమ్మదీయ సభయు 1916 వ సంవత్సరమున నేర్పరచిన సంస్కరణ విధానమును వీరు సంపూర్ణముగ సంగీకరించు చున్నారు. కాని 'హిందూదేశ స్వపరిపాలనా సమస్యతో భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగ సమస్య అవినాభావసంబంధము గలిగియున్న దని మా యభిప్రాయము. రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యపు పూర్వలాభముల ననుభవించవలె నన్న, భాషల ననుసరించి దేశమును విభజించుట ముఖ్యపరము' అని వీరునివేదించిరి. స్వపరిపాలనాయము ఫలముగాంచుటకు స్వపరిపాలనా సమస్యతములగు వివిధ రాష్ట్రములుండి, యవి కేంద్రప్రభుత్వాధికారముక్రింద నుండుట యవసరమని కాంగ్రెసువిధానము సూచించుచున్నది. అట్టి రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యము ఫలదాయకముగ కరిగింపవలసిన రాష్ట్ర నిర్మాణము భాషలనుసరించి గావించి తీరవలయునని

ఆగష్టు 16 వ తేదీనుండి పల్లె కృష్ణారావు పంతులు గారు ఉద్యోగమునుండి విడుదలయ్యెను. పి. సీతారామయ్య గారు మొదటి గ్రేడుకును, రా.బి. పి. నారాయణమూర్తి గారు 2 వ గ్రేడుకును, పు. యాకూబ్ సాహేబు బహదరు గారు 3 వ గ్రేడుకును, జె. వి. శ్రీనివాసయ్య గారు 4 వ గ్రేడుకును, వ. బ్రహ్మాంసాహేబు గారు 4 వ గ్రేడుకును, వి. కె. ఆనంత్ కృష్ణయ్య గారు 5 వ గ్రేడుకును, టి. ఎస్. వెంకటస్వామి నాయుడు గారు 6 వ గ్రేడుకును ఉద్యోగవృత్తి యొనగబడిరి.

వృత్తాంతములు

క్రొత్తపైనివలు:—యథార్థమునండియు ఈ సం॥ రం ఏప్రిలు నెలవరకును చెన్నపురి రాజధానినండి 19-20-వేల మంది సేనలతో చేరి, వీరిలో 15000 మంది పైనివలు తక్కిన వారు కార్మికులు నని ఆగస్టు 13 వ తేదీన పెంట్లండు ప్రభువుగారు నడిపిరి.

క్రొత్త పైనివలు:—సుబ్రహ్మణ్యము అను నత డొక క్రొత్త పైనివలు కోలారు ఏ దీవిజను స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటు గారి యొద్ద పోలీసు వారిచే కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు గారు కేసు విచారణ చేసి సుబ్రహ్మణ్యమున కొక సంవత్సరము కఠిన శిక్షను విధించిరి.

దీపావళి:—కోయంబత్తూరులో మహమ్మదీ వ్యాధి భయములు మిక్కిలియును నుండిన దీపావళి ఉత్సవము యథాప్రకారముగానే జరిగెను. ఆదివారమున చాలమంది హిందువులు క్రొత్త భోజనాలను భరించి తమతమ గృహములలో పండుగ చేసికొని పిండివంటల వారించిరి. ఆదివారమున వానమరయుటచే పల్లెటిగ్రామములవారు నగరమునకు రావలెను. రాత్రి 8,9 గంటలకు నడుమ బహువీధి చూడసాంపు గ నుండెను.

ఉరిపోసికొనట:—కోలంబోలో వెకన్ డా అను పేటలో నొక సందులో నొక కూలివాడును వాని భార్యయు కూతురును నివసించుచుండిరి. ఆ క్రొత్త తన భర్తయందు విశ్వాసము లేక పోవుటచే నతడొక మేతో గత ఆదివారమున తగవులాడెను. ఆ దినమున అక్కరాత్రియం దామె ఉరిపోసికొని మరణించెను. ప్రాణము పూర్తిగ బోవుటకు ముందు ఆమె రోదనమును విని ఇరుగుపొరుగుండలవారు అచ్చట ప్రోగుపడిరి. వారందఱును ఆమె ఉరిని తప్పించిరి గాని యామె మరణము తప్పినది గాదు.

ఫోన్ పరికరము:—సింహళము లోకలు తారా నగరమున ఎఫ్. ఏ. సిల్వా అనునతడు తాను దండెరా తోటలో తోటయజమాని ఇ. సి. హక్కిన్సంగియొద్ద నపు కరిచేసినట్లును ఆయన తనవనికి గుంతెంచి తనకిచ్చినట్లును యొక యోగ్యతాపత్రమును ప్రామాణి వానివై ఇ. సి. హక్కిన్సంగి చేవ్రాలును ఫోన్ పరికరము. ఆ దొంగ యోగ్యతా పత్రమును ముటగామా తోటయజమానులకు కనపడచి వారి యొద్ద కొలుపునకు వదిలెను. కొంతకాలము గడచిన వెనుక ఆతడు చేసిన దొంగతనము బయటపడినందున వానిపైనే కేసు చేయబడెను. వానికి 9 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

సంధ్యచీకటి దొంగలు:—కోలంబోలో మరొక పురము పోలీసువారు ధర్మలింగ మను 17 సంవత్సరముల హిందువునొక నిని పట్టుకొనిరి. వాడు 5 దినములు పోలీసుస్టేషనులో నుంచ బడెను. తానును మరొకడును బాలురును కలిసి 22 పర్యాయములు సంధ్యచీకటివేళలలో నిండ్లలో దొంగతనములు గావించినట్లు అతడు ఒప్పుకొనెను. అందుపైనే తక్కిన యిరువురు దొంగలును కూడ కట్టుకొనబడిరి. వారు కూర్చుండి గృహములనుండి దొంగిలించిన యాస్త్రీల సుమారు 150 రూ॥ లు విలువగల యాస్త్రీ వారియొద్ద పోలీసువారు కనగొనిరి. ఈ నెల 19 వ తేదీన పీఠందరును మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట వెల్లబడుదురు.

టర్నెన్ ట్రైను త్రాగి ఆత్మహత్య గావించుకొన నెంచుట:—కోలంబోలో క్రీష్ణియను పెరారా అను వాని మమారుడు ఆల్ బర్న్ పెరారా అను వాడు తనతండ్రివై తిరుగు బాటనరించి నందున కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు గారు కోర్టుకు రావలె నని వానికి నోటీసును పంపిరి. నోటీసు అందుకొనిన తరువాత ఆత్మహత్య చేసుకొనుట కతడు టర్నెన్ ట్రైనును త్రాగెను. అది వెంటనే తెలిసికొనబడి దాని విరుగుడునకు చిక్కినచేయ బడెను. ఆ బాలునికి 2, 3 దినములకు స్వస్థత కలిగిన వెనుక వానిని పోలీసు వారు పట్టుకొని మేజిస్ట్రేటుగారి యొద్దకు తీసుకొని పోయిరి. ఆత్మహత్య గావించ నెంచినందుకు వానికి 10 దెబ్బలు శిక్షవిధింపబడెను. తండ్రివైని యింకొక పర్యాయము తిరుగుబాట నరించిన కఠినమైన శిక్ష విధింపబడునని వానికి ఆజ్ఞ యొసగబడెను.

దొంగ లై సెన్సు:—నందిమర్లముగనిలో కూలిపనిచేయుచుండిన రామన్ అనువాని లై సెన్సులిట్లను అలాపియిమును స్వామి అనువాడు సంపాదించి దానితో గనిలో కూలిపనిని సంపాదించెను. గనిలో కూలిపనిచేయుటకు అతడు తగియించెను. ఒకమర త్రిప్పబోయి మతియొకదానిని త్రిప్పటచే మరయొక కూలివానికి కొన్ని గాయములు తగిలినవి. కాని ప్రాణభయము కలుగలేదు. వాడు మమారు రెండు మూడు మాసములు పనిచేసినవెనుక వాని దొంగలై సెన్సు బయలుపడినందున వానిపైనే గమల మాపర్చుంటు గారు కేసుచేసిరి. కోలారు స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 25 రూ॥లు జూర్యానా విధించిరి.

కల్లికోటలోని శివాలయము:—వెరక్కాలదేవస్థానము కల్లికోట జామరనుగారి ఆధీనములో నున్నది. ఈ దేవస్థానము లో నొక శివాలయముగూడ నున్నది. ఇది హిందువులకు ముఖ్యముగ తియ్యాలిలు మొదలగు జాతులవారికి మిక్కిలి పవిత్రముగ నుండెను. ప్రతిసంవత్సరమును తులసీ అను మళయాళీ నెలలో సుమారు 15 వేలమంది తియ్యాలి శ్రీలు పురుషులు ఆలయమునొద్దకు బోయి దైవారాధనము చేయుచుందురు. నేటికి కొన్ని దినముల క్రితము ఈయాలయపు గోడ్డుపై తియ్యాలిలు మొదలుగా గల తక్కువజాతులవారు పోకూడదని జామరనుగారు ఆజ్ఞాపించిరి. ఇందుకు తియ్యాలిలందరికిని అగ్రహముకలిగి వెరక్కాలలో నొకసభ గావించి యీ సంవత్సరము ఆ ఆలయములో పూజలు జరుపక వేరే శివలింగమును ప్రతిష్ఠ చేసి ఆలింగమును ఆరాధించి ఉత్సవసమయములో ప్రోగుపడు ద్రవ్యములలో నగము యధానిధికి నిచ్చుటకు వారు తీర్మానించుకొనిరి.

నిరంకుశాధికార మంతరింపవలెను:—పార్లమెంటు సభ్యులును ఆయుధ నిర్మాణమంత్రియు నగు వినిస్టను చర్చిలు గారు లండనునగర సమీపమున వేలకొలది పనివాండ్ర ఎదుట నిలులనుడిపిరి. నవీన ప్రపంచమున నిరంకుశత్వమునకు తావులేదు (ఉత్సాహము) ఎంతటి ప్రాముఖ్యత గలిగినవారికైనను అధికారముండ వీలులేదు. ప్రపంచమందంతటను ప్రజాసత్తాక మేర్పడుటకు అభ్యంతరము కలుగగూడదని వెసిడెంటు విల్సనుగారు నుడిపిరి. విజయధర్మ మిదియేగాని వేరొండు గాదు. దెలిజయును ఆత్మేనులొరైను ప్రాప్తు మున్నగు దేశములకు స్వేచ్ఛకలుగవలెను. పాశ్చాత్యదేశములలో ప్రజాసత్తాకముగల దేశముల సంఘభావ మధికమైన కొలదిని ప్రపంచమందంతటను ప్రజాసత్తాకము వ్యాపించగలదు. కాలక్రమమున ప్రపంచమున దన్ని జాతులకును ప్రజాసత్తాకము వ్యాపించవలెను. ప్రజాసత్తాకమును బడయకుండనే జాతియు నుండగూడదు. ప్రజాసత్తాక విశ్వ మహాసంఘమున నపరాధ దేశముల ప్రతినిధులకుగూడ తావోసంగ బడవలెను (డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక)

ఒక బహిరంగసభ:—నెలముజల్లా హోమారు తాలూకా కెలమంగలము గాపురు మహాజనులు శ్రీ సనాతన ధర్మబోధిని భజనమండలమున 13-11-17 తేది మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సభనలంకరించిరి. అతి విజృంభణముగా శ్రీ మహర్షి దయానంద సరస్వతీస్వామిలవారి గౌరవాధ్యయ శ్రీ వారి ఆరాధన జరుపబడిన యనంతరము ఈసభవారు 7-11-17 వ తేది ఆంధ్రప్రతికయందు ప్రచురించుచున్న మేరకు గంజాం జిల్లా శ్రీకాకుళం గ్రామమునగల శ్రీవైశ్యరాజును కోమటి శ్రీశ్రీ గారు నిరపరాధులై యున్న వారికి, డివిజన్ ఆఫీసరు జి. డబ్లియు, నెల్సుంగారు చేసిన అవమానమును అన్యాయమును గురించి యోచించిన పట్టరాని దుఃఖమును పరితాపమును కలిగించుచున్నదనియు అవినీతిగల అక్రమమును ఆగౌరవమును శ్రీవైశ్యరాజుగారికి మాత్రమేగాక ఈదేశమునగల హిందూ మతము వారి కందరికిని జేయబడిన అవమానమని భావించుచున్నామనియు సర్కారు ఉద్యోగులగు దొరగారు ఈ విధముగ అవమానపరచినది దేశీయులకు చాల అతృప్తిని, విశ్వాసభంగమును అలగిగాని మనోవేదన గలిగించునదిగా నుండుటచే, ఈ విషయమును గురించి మహాభునత వహించిన గవర్న మెంటువారు న్యాయమును పరిశీలించి ఈ విధుగు క్రూరమైన ప్రవర్తనలు ఆచరింపకుండు నట్లు వలయు ఏర్పాటులు చేయవలయుననియు, సంపూర్ణమగు రాజభక్తిగలవారు శాంతమూర్తులును అగు హిందువులకు గౌరవమును, న్యాయమును మనశ్శాంతిని గలుగునట్లు ఏర్పరచవలెననియు చెన్నపురి గవర్నరు శ్రీ వెంటెంటు ప్రభువుగారిని అత్యంతభయముతోను రాజభక్తితోను ప్రార్థించు చున్నామనియు తీర్మానించినట్లు కె. వెంటటాచార్యులు గారు వ్రాయుచున్నాడు.

ప్రత్యేక మహమ్మదీయ సమావేశము:—గౌ॥ మహమ్మదాబ్దు రాజ్ గారును గౌ॥ సయ్యదునవతీరు మున్నేను గారును ఆహ్వానముల నంతుటచే యావద్భారత మహమ్మదీయ నాయకులు లక్నో నగరమున కేసరి బాగునందు సమావేశమైరి. 200 మంది వచ్చిరి. ఆలిఫురు ఎం. ఏ. ఓ. కళాశాలా కార్యదర్శి నవాబు ఇన్సానుఖానుగా రధ్యక్షత వహించిరి.

కాంగ్రెసులీగు విధానమునుగూర్చి వివరముగ చర్చింపబడెను. విధానము నామోదించవలెనని మురాదాబాదు మ్యూనిసిపలు మైర్జురు యాకూలుగా రుపపాదించిరి. ఆలిఫురు వకీలు అబ్దుల్లాగారు ప్రతిఘటించిరి. 7 గంటలసేపు చర్చ జరిగినది. చివరకు 10 మంది తప్పు తక్కిన వారందరును ఏకగ్రీవముగ తీర్మానము సంగీకరించిరి.

మాంటాగూగారికి విజ్ఞప్తిని సమర్పించుటకు యావద్భారత మహమ్మదీయ ప్రతినిధిసంఘము నియోజింపబడినది.

అర్రా కలతలనుగూర్చి స్వయముగా నచటికేగి తెలిసికొనివచ్చిన గౌ॥ సయ్యదురజా అలీగారు రుపపాదించిన తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. ఈసభవారి తీర్మానములను యావద్భారత మహమ్మదీయ సంఘమువారికి తెలుపుటకు గూడ తీర్మానింపబడినది.

రంగూణ్ ఆంధ్రమహాజన సభ:—రంగూణ్ ఆంధ్ర మహాజనసభవారు కాళాబస్తీలో నెలకొల్పబడిన ప్రాథమిక ధర్మపాఠశాలకొఱకు ఒక భవనమును కట్ట నిశ్చయించి కడచిన నెల 28-వ తారీఖున 119-వ వీధిలో ఇదివరకే ధర్మ పుచ్చుకొన్న స్థలములో కర్చి చినవెంకటరెడ్డిగారిచేత పునాదివేయించిరి. ఆసమయమునందు ఆంధ్రు లనెవరు విచ్చేసియుండిరి. భవననిర్మాణము డిశంబరు 12వతేది లోపల పూర్తి కావలసి యున్నది. కావున ఈయద్యయమునకు ఆంధ్రు లందరు సాహాయ్యము చేయుదురని విశ్వసించబడుచున్నది. ఈభవననిర్మాణమునకు మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యంగారు తమ తండ్రి సత్యలింగంగారి మరణాంతరము పదియవ దినసంబున 2000 రూప్యములను దానపూర్వకముగా ఇచ్చియున్నారు. ఈసామ్మలలో నుండియే రు 460లకు స్థలము కొనబడినది. ఈసభవారిచే నాటక శాఖ యొకటి పాఠశాలల పోషణమునకై స్థాపించబడినది. నాటకములు జనసామాన్యమున కానందము కలుగజేయుచున్నవి. కాళాధ్యక్షులు ఈసరికి 575 రూప్యములను పాఠశాలల పోషణమునకై యొసగియున్నారు. రాబోవు డిశంబరు నెల ౧౮ తారీఖున (ఆరవ డే) నిధి సహాయార్థమై సారంగధర నాటకము ప్రదర్శింపబడును. 200 రూప్యములు పాఠశాలల పోషణమునకై యియ్యబడును.

పలనిలో వరదరాజులు నాయుడుగారి యుపన్యాసములు:—తమ గ్రామమునకు విచ్చేసి ఒకటి రెండు ఉపన్యాసము లొసగవలె నని వరదరాజులు నాయుడుగారిని పాలని పట్టణ వర్తకు లందరును కోరుటచే ఈ నెల 9 వ తేదీ సాయంకాలమున పలని నగరమునకు వరదరాజులు నాయుడుగారు మోటారుబండిలో వెళ్లిరి. ఊరు వెలుగులనే వేచియుండిన చాలమంది వర్తకులు నాయుడుగారికి స్వాగత మొసగిరి. నాయుడుగారి బాల్యస్నేహితులును సహాధ్యాయులును అగు పట్టాభిసెట్టిగారు నాయుడుగారి మొదలో పూలదండలను వేసిరి. పిమ్మట బాండు మొదలగు మంగళవాద్యములతో నాయుడుగారు నగరమునకు దీసికొని వెళ్లబడిరి. మొదటిదినమున నాయుడుగారు హిందూదేశములో ప్రస్తుతరాజకీయ స్థితిని గూర్చి ఉపన్యసించిరి. రెండోదిన వాస్తవ్యులగు ముత్తుస్వామి మొదలియారు బి. ఏ, గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. రెండవదినమున స్వరాజ్యమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. కొండమంగలము మిరాసీదారుగు సుబ్బనాయుడుగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. ఈ సభయందు అన్ని జాతులవారును ఉండిరి. చెన్నరాజధానిసంఘము కాళాసంఘమొకటి పలనిలో ఏర్పరుచుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈ నెల 12 వ తేదీ ఉదయమున నాయుడుగారు తిరుపురమునకు వెళ్లిరి.

వైమానికదళ శాసనము
లండను, నవంబరు 15:—ప్రజలసభలో వైమానిక దళ శాసనము చర్చింపబడునపుడు యెప్పుడుగూ సంఘమునందు తొమ్మండ్రుగురుసభ్యులే యుండవలసినదను ఏర్పాటు బాగుగ లేదనియు, యధానంతరము వైమానిక నిచయము సామాన్య మంతటికిని సంబంధించినదిగా మారునపుడు వలసదేశీయ ప్రతినిధుల కపుడు తావుండజాలదనియు వాించిరి.

స్థానిక పార్టీలు

(1)

జరుగజేయు సమాచారములు.

17వ తేదీ శనివారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పి. వి. పి. పి. మైదానములలో చెన్నపురి వైద్యసహాయక సంఘమువారి ఆటలు జరుపబడును.

ఆనాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు గార్లను ప్రజలు సరేగారి యాజమాన్యముక్రింద క్రైస్తవచెర్చి విక్రయములు జరుపబడును.

19వ తేదీ సాయంత్రము 6-15 నిమిషములకు విక్టోరియా పురమందిరమున జె. డబ్లియు. మేడ్టిగారు చెన్నపురి మురికిసిటి కాలువలనుగూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

20వ తేదీ మంగళవారము పగలు 11 గంటలకు చెన్నపురి కానసనిర్మాణసభ్యులు సమావేశమయ్యెదరు.

అదినము సాయంత్రము 5-15 నిమిషములకు చెన్నపురి కార్పొరేషను సభాసభ్యుల సమావేశము జరుగును.

21వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు సెనేటుసభ్యుల సమావేశము జరుగును.

22వ తేదీ గురువారము సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు పట్టప్రదానసభ జరుగును.

గవర్నరుగారి యేర్పాటులు.

17-వ తేదీ సాయంత్రము 5 1/2 గంటలకు వైద్యసహాయక సంఘమువారి యాటలలో జయము బడసినవారికి జహు మతులను పంచిపెట్టటం, సంఘమువారికి మోటారుబండినిచ్చట 19-వ తేదీ సాయంత్రము 6-15 నిమిషములకు విక్టోరియా పుర మందిరమున జరుగు ఉపన్యాసక సభకు అధ్యక్షత వహించుట.

22-వ తేదీని మ్యూజియము నాటకశాలలో జరుగు గాత్రపాటసభకు విచ్చేయుట.

22-వ తేదీని చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపట్ట ప్రదాన సభాధ్యక్షత వహించుట.

28-వ తేదీని క్రైస్తవయువజన సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద సెనేటుసభాసభలో జరుపబడు బలప్రదర్శనమును చూడవెళ్లుట.

—:—:—

క్రొత్త న్యాయవాదులు:— క. సత్య నారాయణ మూర్తిగారు నిన్నటి దినమున (15-11-17) షేక్స్పిట్ట వకీలుగ నామోదింపబడిరి.

దక్షిణాఫ్రికా టపా:— ఈ నెల 19-వ తేదీ సాయంత్రము 5-25 ని. కు చెన్నపురి జనరలు పోస్టు ఆఫీసులో దక్షిణాఫ్రికా టపా కట్టివేయబడును.

విజయనగరమున బి. పి. పరీక్ష:— 1918-వ సంవత్సరము ఏప్రిలు నెలలో బి. పి. యందలి వ్రాతభాగము పరీక్ష విజయనగరములోగూడ జరుపబడును.

ఆనెగొంది రాజాగారిరాక:— రాజాసాహెబు శ్రీమంతు శ్రీరంగదేవరాయలవారు నేటి దినమున బొంబాయి మెయిలులో చెన్నపురికి వచ్చిరి.

సవరణ:— నిన్నటి దినము పడమటి తండ్రియాళ్వట లేటుపేయర్ల సంఘమున క్షీరక క్రింద విజయరాఘవులు అను టుటబరులు విజయరాఘవాచారి యని పొరబాటున ప్రకటింపబడినది.

స్తూడెంటు క్లబ్బు వార్షికనివేదికము:— ఈ నెల 17-వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు వచ్చుపక్షిశాలలో గౌ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుపబడు సభయందు ప్రీన్సిపలు జే. సి. రోలో ఎం. పి. గారు “విశ్వవిద్యాలయవిద్య విజ్ఞానము” అను విషయములను గూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

మరణము:— చెన్నపురి దొరతనమువారికి సహాయక కార్యదర్శులుగ నుండి కొద్దిదినముల క్రితమే వైరికాభ్యాసము నిమిత్తము పూనాకు బోయిన హార్వేగారు పూనా నగరమున మరణించిరి. 1909 వ సంవత్సరములో పీరు, హిందూదేశమునకు వచ్చి సుమారు 5 సంవత్సరములు అనిష్టాంటు కలక్టరు పనిచేయుచుండిన వెనుక దొరతనమువారి సహాయక కార్యదర్శుగ 1914 సంవత్సరమున నియమింపబడిరి.

సుకృతలక్ష్మీవిలాససభ:— ఈసభవారు ఈ నెల 17-వ తేదీ శనివారము రాత్రి 9-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున అరవము నందు సావిత్రి నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

హైకోర్టున కొక అతిథి:— ఈనెల ఆడిటరు గాంటుగారు ప్లాపు కెప్టు గారితోగూడ నిన్నటిదినమున హైకోర్టును చూడవెళ్లిరి. గాంటుగారికిని కెప్టుగారికిని హైకోర్టు రిజిస్ట్రారు మేకిగారు స్వాగతమొసగి రిజిస్ట్రారుగారు గాంటుగారిని అన్ని కోర్టులకును తీసికొని వెళ్ళిరి. హత్యకేసు విచారణ చేయుచుచుండిన సెషన్సుకోర్టులో గాంటుగారు కొంత సేపు ఆసీరి.

కాంగ్రెసులీగు నిధానము:— గౌ. బి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు ఈనెల 17 వ తేదీ శనివారమునాడు (రేపు) సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆర్యసభయందు విధియందలి గోక్షేహాలులో కాంగ్రెసులీగు నిధానమునుగూర్చి యుపన్యాసించెదరు. దివానుబహదరు ఎల్. పి. గోవిందరావుపయ్యగు గా రధ్యక్షత వహించెదరు.

మేకడావెల్లు కంపెనీవారి చుట్టసాకర్లని చూడవెళ్లుట:— వెంట్రంకుపొంపువుగారును, ఈనెల ఆడిటరు గాంటుగారును నిన్నటి యడయమున మేకడావెల్లు చుట్టసాకర్లని చూడవెళ్లిరి. ఎస్. ఇ. హూపరు, మేన్సుక్లీల్లుగారు స్వాగతమిచ్చిరి. వారచటి చుట్టలను పొగాకును పంటలను తిలకించిరి.

చెన్నపురి యువజన సాహిత్య సంఘము:— జూన్లెట్టును వరదాము త్రియప్పను పీఠి నెం 500 రు గృహమున ఈ నెల 17 వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంత్రము 5-80 గంటలకు జి. రంగయ్య నాయుడుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరుగును. క్రిష్టియను కళాశాల బి. పి. జ్యూనియరు విద్యార్థి కే. చెంచురామయ్యగారు ‘గ్రంథములు పఠనవిధానము’ అను విషయమున నుపన్యాసించెదరు.

ఆదిద్రవిడజనసభ:— వై సభవారి యాజమాన్యముక్రింద ఈ నెల 25 వతేదీ అదివారమున చెన్నపురిలో సెక్ మహాజనసభ జరుపబడును. ఈ సభకు రాగోరు గ్రామాంతరముల ప్రతినిధులు 1 బ్రాడ్వే అనివ్రాసి తమ నాయకులను వై సభా కార్యదర్శిగారికి పంపవలయును. మహాసభను గూర్చిన విషయములు ఇటువై పత్రికలలో ప్రకటింపబడును. టిక్కెట్లులేనివారాసభలోనికి విడువబడును.

చెన్నపురి తేయాకు సంఘము:— చెన్నపురిలోని స్టాల్లర్లకు విందులు వగయిరాలను చేయుటకు, కేళము శ్రీలతేతనే స్థాపింపబడి వారిచేతనే నేటికటకును కార్య నిర్వహణము గావించబడుచుండిన వై సీసంఘములో స్వగత ఆక్టోబరు నెలాఖరుకు 269 రూపాయలు విందుల క్రిందను, చుట్టులు సిగరెట్లుక్రింద 177 రూపాయలు పోగా 760 రూపాయలు మిగిలినవి సంఘకార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఉచిత జ్యోతిషశాస్త్రబోధక పాఠశాల:— 1918-వ సంవత్సరము జనవరి 1-వ తేదీనుండియు కృష్ణప్పనాయక చెలువునకు అంటియున్న సిద్ధాశ్రమములో వైపాఠశాల ప్రారంభింపబడుటకు నిశ్చయింపబడినది. అన్ని జాతుల హిందువులును ఆపాఠశాలయందు కేర్వకొనబడుదురు. చేరువారు తమదరఖాస్తులను డిశంబరునెల 15-వ తేదీలోపున సి. వేంకటాచారి గారు 45, కృష్ణప్పనాయక చెలువునీధి, చెన్నపురి అనువిలాసమునకు వ్రాసి పంపవలయును.

స్వదేశీ పట్టుబట్టులు:— రాజమహేంద్ర వరము నందు చేతి మగ్గుములమీదను తయారుచేయబడిన పట్టుబట్టులు, రుమాళ్లు, తలగుడ్డలు, చీరలు మొదలగు వివిధరంగుల పట్టులు అనుభవక కమ్యుటరు సిద్ధముగ నున్నవి. స్వదేశీభాషాములు ట్రిప్లికేనునందు నీలి వీరాస్వామిశెట్టి వీధియందు 2 వ సంబరు గృహమున (పూసా ఆసుపత్రికి సమీపమున) దయచేసి సమూహాలను పరిశీలించుటకు ప్రార్థింతులు. లేకను నిండు చిరు నామాలను తెలిపినయెడల సమూహాలు వారి గృహములకు తీసికొని రాబడును.

చెన్నపురి వైద్యసహాయ సంఘము:— ఈ సంఘమువారి ఆటలు తేదీదినము (17-11-17)న పగలు 3 గంటలకు ఎస్. వి. పి. పి. సంఘ మైదానమున జరుగును. ఈ యాటలలో జయముబొందినవారికి వెంట్రంకుప్రభువుగారు బహుమతుల సొసంగుదురు. పిమ్మట చెన్నపురి పురవాసు లందఱి తరుఫునను ప్రభువుగారు వై వైద్యసహాయ సంఘము వారి కొక మోటారుబండిని బహుమతిచేయుదురు. సంఘము రెండవ వార్షికోత్సవము అదినము సాయంత్రము 5-15 ని. ఎస్. డబ్లియు. మేడ్టిగారి అధిపత్యముక్రింద జరుపబడును.

ఒక విద్యార్థి:— బెంగుళూరు కళాశాలలో పట్టపరీక్ష యందు గృతార్థుడై బి. ఎల్. పరీక్ష చదువుటకు బొంబాయి నగరమునకు బోయిన బైలి వాసుదేవమూర్తి యను విద్యార్థి ఆ విశ్వవిద్యాలయపు బి. ఎల్. పరీక్షలో రాజధానికి మొదటి వాడుగా గృతార్థుడాయెను.

తూర్పుఆఫ్రికాయం ధాంధ్ర సైనికులు.

కాకినాడనుండి డి. వి. ప్రకాశరావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు— తూర్పుఆఫ్రికా రంగమునందు డార్-ఎస్-సలాములో ఇండియన్ ఎక్స్పెడిషనరీ సేన బి. భాగమునందు ఇండియన్ లైశ్వకోటు సంబంధించిన సబ్టెంటు ఎస్. సి. రెడ్డినాయుడుగారు విశాఖరెడ్డు మునందలి ఆంధ్ర ఎక్స్పెడిషన్ పత్రికలో వ్రాయుచు ఆంధ్రదేశమునందలి ఆంధ్రసామంతులు తూర్పుఆఫ్రికాలో పనిచేయుచున్న ఆంధ్రజనుల యువ యోగముకొఱకు సులభమైతిలో వ్రాయబడిన కొన్ని తెలుగు గ్రంథములను పంపవలయునని వ్రాయుచున్నారు. కడచిన ఆగస్టునుండి ఆంధ్రదేశానికి పత్రికను ప్రవేశము తప్పకుండ రెడ్డిగారికి పంపుచున్నాను. ఇటీవల కొన్ని తెలుగు నాటకములను నకలలను వివిధవిషయముల కరపత్రములను గూడ పంపి యుంటిని. ఇతర్రాంధ్రసామంతులను పఠనీయములగు గ్రంథములను పంపవలయునని కోరుచు ఆక్టోబరు 9వ తేదీని నాకు వ్రాసిన ఉత్తరము నకలునీకొని వ్రాయుచున్నాను.

“మీరు వ్రాసిన 15-8-17వ తేదీగల ఉత్తరముచేరింది. మీరు పంపితిమని వ్రాసిన కరపత్రములును, పుస్తకములు నిటీవల నాకు చేరినవి. వానిని పంపినందు క నేకపదనములు. 12 మాసములక్రిందటినుండి నాకున్న విషయితకృత్యములతోపాటు ఇక్కడ మనచక్రవర్తికొఱకు దేశముకొఱకును పోయియున్న నిరక్షులగు ఆంధ్రులకు పుస్తకపఠనము మున్నగు పాఠశాల చేయుటకు నాకవకాశమొసంగబడినది ఈవిషయమున నాక మితనహాసముచేసిన ఆపరిచితులకు మొదటివారు మీరే. ఆంధ్రాభిమానులు ఆంధ్రసామంతులను మీరలనే చేయుచు నాకును ఇచ్చట తమకు వీలైనంత కఠుర రాజనీతచేసి తమకును మన దేశమునకును యశమును దెచ్చుచున్న ఇతర్రాంధ్ర వైదిక సామంతులకును సహాయముచేయు బ్రాధ్నించుచున్నాను.” జర్మను తూర్పుఆఫ్రికాలో బ్రిటిషువారిచే జయింపబడిన దేశమునందు సాంఘిక సేవా విషయమున పనిచేయుచున్న హుర్తిరు ఎస్. వి. రెడ్డిగారు ఆంధ్రులందఱిచేతను ప్రోత్సహింపబడదగినవారు. డబ్బుగాని వస్తుభాతముగాని వారు కోరుటలేదు. పుస్తకములును, వార్తాపత్రికలును, నకలులును, సులభమైతి తెలుగున వ్రాయబడిన చిన్న గ్రంథములను తమకు పంపవలయునని వారు కోరుచున్నారు. వారికి ఉత్తరములు వ్రాయవలెననిను పుస్తకముల బంగారుపంపవలెననిను ఈక్రింది చిరునామ ఉపకరించును.

“హుర్తిరు ఎస్. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు, 25006, ఇండియన్ లైశ్వకోరు, ఇండియన్ ఎక్స్పెడిషనరీ ఫోర్సు, (2) తూర్పుఆఫ్రికారంగము బొంబాయి క్రెడిట్ డెస్క్ సాంఘముగారి ద్వారా అని వ్రాయవలెను.”

నర్సారావుపేట డిస్ట్రిక్టుమునరపు కోర్టులో
O. S. 878
1918

వాది రామ రామరాజు రామయ్య
ప్రతివాదులు 1 ఆకుల కృష్ణయ్య వగయిరాలు
యీ నెంబరును పొంది ప్రతివాదుల వయిన చేయబడిన డిస్కోరేషన్ దావాతీరిగి 27-11-1917 తేదికి వాయిదా వేయబడియున్నది. సదరు వాయిదాసానికి 4 ప్రతివాది యగు దుగ్గరాజులకమ్మ సర్వయ్యకు గల ఆక్షేపణలు. నర్సారావుపేట డిస్ట్రిక్టు మునరపు కోర్టువారియెదుట స్వయముగా గాని ప్లిడరుగారి ద్వారాగాని హాజరయి విశదపరుచుకోవలెను.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

Great Britain

Lord Morley's Recollections.
Two Volumes Published.
200 Pages Devoted to India.

LONDON, November 15.

In Lord Morley's two volumes of recollections which Messrs Macmillan are publishing on November 16th there are nearly two hundred pages relating to the Indian Secretaryship of State made up from weekly letters to Lord Minto with occasional connecting links. The replies are not given but their drift can be inferred and much light is thrown on the inner history of the five years of what Lord Morley calls the most delicate of the imperial problems. He claims that good mutual understanding between them never failed but the letters show frequent differences of opinion especially on the question of the constitutional relation between Whitehall and Simla and on the desire of the Indian Government to adopt stronger measures for the repression of unrest. It is now clear that Lord Morley coined the famous phrase about the Viceroy being the agent of the Secretary of State. Writing in 1906 with reference to Lord Minto's objections to the Entente with Russia on the basis of Central Asian bargaining he said that the Cabinet were determined on this course and it was for their Agents and officers throughout the world to accept it. He denied the right of the Indian Government to be fully consulted before agreement was concluded and frequently asked to be kept fully informed by telegraph of all developments. Lord Morley relates a conversation with the present King on his return from his Indian tour in 1906 attributing to him many very clear, correct and sound notions. His key word was that we should get on better if our administrators showed wider sympathy. The Prince took with a very simple and unaffected enthusiasm of all he had seen and of the splendour of our task. He talked of the National Congress as rapidly becoming a great power. The letters show how steadily Lord Morley wore down the opposition in the first place of the Ex-Office including Lord Ripon and all through of King Edward to the appointment of an Indian to the Viceroy's Council and also how he resisted the strong desire of King Edward apparently partly shared by Mr. Asquith to accede to Earl Kitchener's wish to succeed Lord Minto. His objection was that the impression made in India by sending our greatest ruler to follow the reforms would make them look a practical paradox.

The Danger is in India Itself.

Lord Morley relates that at Windsor in 1907 the Kaiser seriously put him through his paces about India when Lord Morley spoke on the impossibility of forecasting British Rule in India in the future. The Kaiser vehemently exclaimed that British Rule would last for ever. Lord Morley mentions important talks at the time with reference to the Bagdad Railway. One of the impressions the Kaiser left on the mind of everybody by his visit was that he did really desire and intend peace. A more noteworthy "Orator Dicta" is the observation in 1907 that he did not think the interests of India would suffer at the hands of the British democracy. The danger was in India itself. Both the Indian and the Anglo-Indian were about equally impracticable.

The Premier's Paris Speech.

Causes Great Sensation.

LONDON, November 15.

Mr. Lloyd George's speech in Paris has created a tremendous sensation. The House of Commons were taken by surprise and are disposed to be critical. The speech is interpreted in some quarters as betokening a desire of the Premier to interfere with the military leaders. Hence it is hoped that Mr. Lloyd George will make an explanation correcting this impression. Much interest is taken in Mr. Asquith's attitude but the latter's friends declare he is not at present seeking the premiership.

The "Daily Telegraph" refers to the political atmosphere of suspicion and denounces the attempt which it alleges is being made to bring down Mr. Lloyd George's administration.

The "Morning Post" says: A study of the speeches confirms the worst fears that Mr. Lloyd George really intends his political council to direct the allied strategy. The paper warns Mr. Lloyd George that he will have still to interfere with Generals Robertson and Haig.

The "Daily Chronicle's" "Lobby Correspondent" learns authoritatively that the speech was not actuated by hostility to Generals Robertson and Haig.

The "Daily News" in the strongest language denounces the unparalleled crime of encouraging the enemy and deterring ourselves and the shameful slur on the dead in memory of the battle of the Somme. The journal declares that Mr. Lloyd George having deposed his political rivals proposes

To Make Himself Military Dictator.

The Lobby correspondent of the "Daily News" says:—It is difficult to ignore the long current reports of controversies between Mr. Lloyd George and Generals Robertson and Haig and says there were rumours yesterday of the army Council's resignations. The papers publish a letter from Major Philip Sassoon, Marshal Haig's Private Secretary, to the Mayor of Folkestone exhorting the people of England to refuse to be diverted from the steady and relentless progress of the British armies in Flanders which is the outstanding feature of the war declaring that nothing the enemy can do on other fronts can prevent his ultimate defeat.

The DAILY MAIL says the speech was bold and candid but there were many passages which a Premier should have suppressed because they were unwise or because they represented opinion not fact.

The "Times" says that Mr. Lloyd George's object was absolutely sound but not his review of the past events especially his unfortunate suggestion that all the past

efforts of the Allies have been unwise or wasted. (This telegram was despatched before the message giving the Premier's reply to Mr. Asquith's question regarding the functions of the Inter-Allied Council published in our yesterday's issue) E. A. P.

British Press Opinion.

LAHORE, November 15.

LONDON, November 14th.—The Press gives a mixed reception to the announcement for ensuring unity of action in war time, and considers the substitution of a permanent council for spasmodic conferences as a sound step, but foresees it hopeless unless the duties of the military committees are defined. Some papers condemn the arrangement as amounting to placing strategy in the hands of politicians.—("C. & M. Gazette" special cable.)

Political Excitement Subsides.

LONDON, November 15.

Political excitement has subsided as a result of Mr. Lloyd George's statement in the House of Commons yesterday which satisfied critics that no interference with Generals Robertson and Haig is contemplated. It is now expected that Mr. Asquith on the 19th instant will deal rather with the Paris speech than the Allied Agreement which is believed to have been long under consideration as a substitute for the old unwieldy Inter-Allied Conferences. Some fears are expressed that the scheme will prove difficult to work.

Man Power and Recruiting.

Sir Geddes Proposals.

LONDON, November 15.

Speaking in London Sir Auckland Geddes described his man power plan. He said that recruiting for the army would be carried out on the basis of occupation not of age. Internal luxury trades would be most heavily drawn upon. It was nonsense to take skilled young men from aeroplane factories, shipbuilding, engineering and transportation. The war was going to call for the utmost energy of which the people were capable and there would be no margin at all. Our effort this autumn must be unprecedented. We were at present cataloguing everyone in the country.

British Effort Since the War.

A Statement in the Commons.

LONDON, November 15.

In the House of Commons Mr. Forster stated that since the war the British armies on all fronts had taken 1,66,000 prisoners and over 800 guns of which 1,01,534 prisoners and 509 guns had been taken on the western front since 1st July 1916. Since this date the British armies in all theatres had conquered or reconquered approximately 1,28,000 square miles and had also taken 30,197 prisoners and 186 guns from the Turks. The returns from Palestine were still incomplete.

Disabled Naval and Military Officers
of the Dominions.

Scholarships to Study in England.

LONDON, November 15.

Reuter learns that a proposal has been submitted to the Dominion Governments regarding the provision of scholarships by which disabled naval and military officers and men from the Dominions and Colonies may be afforded facilities to undergo special one year courses of study at the Universities and schools of Technology before returning to their homes. The Rhodes Trustees meanwhile are generously providing a number of such scholarships. The Executive Committee of the Kitchener National Memorial fund is also prepared to finance twenty scholarship which are estimated to require from 150 to 250 pounds as amply covering all expenses including tuition and living costs. Scholarship nominations will be placed at the disposal of the Dominion Authorities and the Crown Agents of Colonies. Some scholars are already in residence at Oxford and Cambridge.

Air Force Bill.

LONDON, November 15.

In the House of Commons during a debate on the Air Force Bill Mr. Baird declined to limit the Council to nine on the ground of the Imperial importance of aviation after the war as it might then be desirable to have additional members from the Dominions.

British Trade Increases.

LONDON, November 15.

The value of imports in October increased by £13,101,090 sterling and of exports by £6,041,806 compared with figures for October last year.

British Postal Authorities' Intentions.

LAHORE, November 15.

LONDON, November 14th.—The Postmaster-General intends, immediately the military position admits of it, to institute aerial posts to the principal European capitals. ("C. & M. Gazette" special cable)

Portuguese Colonies.

Statement in Parliament.

LONDON, November 15.

In the House of Commons replying to Mr. Owen Phillips who drew attention to the disquietude in Portugal owing to the Labour Party's propositions to internationalise Central Africa Lord Robert Cecil emphasised that Government had not and could not have any responsibility for the proposals designed to deprive Portugal of any of her Colonies. Britain promised to defend and protect Portuguese Colonies against all enemies.

Early Summoning of Imperial
Conference.

A Reply to a Question.

LONDON, November 15.

In the House of Commons Mr. Norton Griffiths asked whether in view of the fact that so many changes had occurred in the aspect of the war since the last Imperial Conference the Prime Minister would consider the advisability of summoning a conference to take place during the next three months. Mr. Bonar Law said that the suggestion was impracticable owing to the difficulties in the way of the Prime Ministers getting here but the Government fully realised the importance of keeping in the closest touch with the Dominions and they would be guided by them in deciding the time for the next conference.

France

Debate in French Parliament.

M. Painleve's Statement.

Purpose of Council Explained.

LONDON, November 15.

PARIS.—M. Painleve yesterday made a statement to both Chambers covering the present situation, which, he said now the Italians north-eastern front had been broken in, was still obscure. British contingents at present were spreading beyond the Alps. He affirmed that there was no doubt that the United States would join the Supreme War Council and negotiations as regards the other front would be conducted with Russia and Japan.

The purpose of the Council was to shape the general war policy of the Allies, adapting plans to resources available in order to ensure the most powerful results. The permanent General Staff would be the Council's central intelligence organ and technical adviser. The decision of the Council would embrace the field of battle as a whole and would be subject to ratification by the respective Governments. The scheme was not necessarily a final step. Critics were already demanding a single command, and he was of opinion that the War Council might lead to that. The British and Italian Governments regarded the Council as an immense step forward, upon which others might follow. A preliminary agreement had just been reached between the two Commanders-in-Chief for the extension of the British front and it would be carried out at an early date. Britain and France had just concluded a most important great economic agreement aiming at the fullest co-operation, and in future will constitute a single country as regards foodstuffs and indispensable imports. Provided we discipline ourselves, he said, and are ready to impose upon ourselves sacrifices and restrictions similar to those which the British are going to impose upon themselves, all fear of sudden crises will be averted beforehand. The country must be prepared for these further restrictions in order to release tonnage for the transport of Americans.

Extension of British Front.

Referring to the extension of the British front Mr. Painleve said that another military problem urgently demanding attention is the extension of the British front. A preliminary agreement has just been reached between the two Chief Commanders and it will be carried out at the earliest date, which it is inadvisable to specify. Moreover, the victory on the Aisne, one of the most brilliant of the war, places some divisions at our disposal, but, in view of present military developments, there can be no question of removing fresh classes from the front. Germany is attempting by a desperate effort with all her available forces to obtain a showy victor before the end of the year. The enemy's supreme effort must be met by a supreme effort without abandoning a scrap of our military strength. M. Painleve concluded by referring to the immense American resources, and said that the allied nations would soon be able to complete the armament of their new armies and simultaneously to develop their aerial services. The German dream of defeating the allies by the destruction of tonnage had vanished. There were difficult months ahead, but asked M. Painleve: "Who feared to face them now?"

Vote of Confidence Passed.

The Chamber then passed a vote of confidence in the Government by 250 votes to 192, on a motion relying on the Government to assure complete unity of allied diplomatic and military action on all fronts.

Premier's Motion Defeated.

M. Painleve's subsequent demand for the postponement of the debate on interpellations on judicial affairs, which referred to various scandals now before the Law Courts till after the Inter-Allied Conference, led to great excitement and his demand was eventually defeated by 277 votes to 186, although M. Painleve had made it a question of confidence.

Cabinet Resigns.

Subsequently the Government resigned.

Downfall of Ministry Explained.

PARIS.—The overthrow of the Ministry was directly due to M. Painleve's disinclination to afford a date before November 30th for interpellations on the Government's internal policy, particularly with regard to the scandals before the Courts. This resulted in such parties as the Extreme Left and Right joining against the Government. M. M. Clemenceau, Viviani, Barthou and Pams are mentioned for the premiership. All newspapers lay stress on the fact that foreign policy was not at issue.

Russia

Reported Arrest of M. Kerensky.

LONDON, November 15.

STOCKHOLM.—A Swedish Agency learns from Haparanda that M. Kerensky entered Petrograd, but a majority of troops arrested him.

TELEGRAMS.

A Doubtful and Fuzzling Message.

LONDON, November 15.
A doubt exists regarding the significance of the Stockholm message reporting the arrest of M. Kerensky. The word which is given as "arrested" actually reached Reuter's in London as "arrested." Reuter has requested the repetition of the original message.

The Puzzling Message Corrected.

M. Kerensky in Petrograd.

LONDON, November 15.
The message from Stockholm which appeared to report the arrest of M. Kerensky has been repeated and it now reads:—M. Kerensky has entered Petrograd where the majority of troops joined him.

Provisional Government Regain Power.

M. Kerensky in Control of Petrograd, Moscow the Headquarters of Provisional Government.

LONDON, November 15.
Reuter learns authoritatively that M. Kerensky now controls Petrograd. Moscow is the headquarters of the Provisional Government.

The Leninists are holding out only in a small part of Petrograd. Otherwise, the whole of Russia is in the hands of the Provisional Government. General Kaledine is dictator in Southern Russia. The orders of the Provisional Government are being signed by M. Kerensky, General Korniloff and General Kaledine. The Allied embassies are in touch with M. Kerensky. The Cossacks have destroyed the Red Guard, which was the chief Leninist regiment. The population of Petrograd is now tearing down the Leninist proclamation.

Civil War in Russia.

STREET FIGHTING IN PETROGRAD.

Maximalists Control Capital.

LONDON, November 15.
To-day's sensational Russian wireless communique constitutes the only news hitherto received regarding yesterday's fighting in Petrograd and settles all doubts regarding who controls the capital, at least temporarily. There has been no news from the Provinces. The fact that neither General Korniloff nor M. Kerensky have been captured indicates that all is not yet over. M. Trotsky is President of the Council of Soldiers' and Workers' delegates and was nominated Foreign Secretary by M. Lenin.

The Soviet Supreme.

M. Kerensky Denounced.

LONDON, November 15.
A wireless Russian statement says that M. Trotsky has issued the following proclamation:—The Workers' and Peasants' great conception of the supremacy of democracy has united the Army's ranks and steered its will. The whole country will see that the authority of the Soviets is not a passing phase but an unchangeable fact, directing the supremacy of the Workers, Soldier, and Peasant. Opposition to M. Kerensky is opposition to the landlords, the bourgeoisie and the followers of General Korniloff. It is also an affirmation of the people's right to peace and a free life, to land, bread, and power. There is no return to the past. We have still to fight and conquer obstacles and sacrifice ourselves. The way is now opened and victory is certain. Long live Revolutionary Democracy and Socialist Russia.

Russian Situation Most Perplexed.

Contradictory Reports.

LONDON, November 15.
The Russian situation is still most perplexed. The latest telegram from Stockholm dated Wednesday evening states that news from Petrograd received by indirect channels is meagre and contradictory. Some reports declare that Kerensky is master of the situation and others that he has definitely lost. The Proclamation of Maximalist Commander M. Muraviev which has been received while denying that Maximalist troops have joined Kerensky admits that they have evacuated Gatchina but only to prevent useless bloodshed. It asserts that they have taken up a defensive position near Petrograd strong enough to resist ten times Kerensky's forces. It concludes three Cruisers and six torpedo-boats of the Baltic Fleet manned by Maximalists are anchored in the Neva in the Centre of Petrograd prepared to bombard the Capital.

Italy

Italian Parliament Opens.

SPEECH BY THE PREMIER.

LONDON, November 15.
ROME. At the re-opening of the Chamber of Deputies the Premier Signor Orlando paid a handsome tribute to the spontaneous help of the French and the British. He said that the military situation was one of exceptional gravity. Italy was at present facing the whole Austrian army and also the most powerful reserves of the German army. Behind the heroic troops stood a United people. The powerful voluntary support accorded by the allies including the United States was deeply appreciated by the whole nation. It demonstrated how close was the solidarity of the Allies. Subsequently the resolution of Signor Sossella, father of the Chamber, reaffirming faith in the Allies and the necessity for national unity to help the Army to repel the invaders was adopted with acclamation.

Failure of Enemy Attack.

Splendid Defence of Italian Troops.

LONDON, November 15.
A wireless Italian official communique says:—The enemy's surprise attack against our positions from Lake Garda to Lake Ledro has completely failed and the enemy was compelled to retire. Our troops on the Asiago Plateau, occupying advanced positions on Mount Longara, having repulsed four attacks, withdrew their line further to the rear. There have been lively combats between Asiago and the Sugana Valley. Between the Brenta and the Piave, the enemy now occupies the front Tezzi-Lamon-Forzano-Arten-Pietra. There has been intense artillery firing along the Piave. Enemy attempts to cross the river at Sandomadipavo and Intestadura failed. Desperate fighting has occurred at the gage of Dipapadoli and Zenson. Enemy groups penetrated the marshy region between the Piave and Vecchia where the enemy was held up. We took 121 prisoners.

Enemy Attempts Repulsed.

LONDON, November 15.
The Italian communique says:—Enemy intensified his action on our mountainous front from the Asiago to the Piave valley. We effectively resisted on Tuesday night attacks on the front through Mount Sisemol Meletta and Daanti. His attacks further north yesterday and towards front through Brenta and Cismon were repulsed. Further attacks between Cismon and Piave and at Mount Roncone were repulsed. We withdrew our advanced posts. On Mount Tomatico fresh attempts to cross the Piave failed. Units which had already crossed are being held in Zenson Loop in the marshes between Piave and Vecchia Piave.

America

Purchase of Tonnage from Neutrals and Japan.

In Exchange for Food and Steel.

LONDON, November 15.
WASHINGTON.—With regard to the negotiations with Northern European neutrals and Japan the United States have arranged to add several hundred thousand tons to ships carrying troops and supplies for the Allies. Neutrals have agreed to hand over to the allies and the United States ships in exchange for foodstuffs from the United States. Japan has agreed to sell outright a large amount of tonnage in exchange for steel.

LONDON, November 15.
NEW YORK:—A message to the Associated Press from Presidio, Texas, reports fighting between General Villa and the Government troops at Ojinaca.

General

East Africa Bulletin.

LONDON, November 15.
An official Communique from East Africa says:—Our Kilwa and Lindi forces effected junction at Ndanda. Remnants of the principal enemy force retreated in the direction of Chivata and Mviti on the Western edge of Makonde Plateau abandoning machine guns and rifles and many enemy in the hospital at Chivata.

The Decisive Front.

German View of Flanders and Italy.

LAHORE, November 15.
LONDON, November 14th.—A German General writing to the "Berliner Tageblatt" from Flanders says:—While the success in Italy evokes a joyful echo in Flanders everyone here is convinced that the most serious decision in the war will be reached against Great Britain. ("G. & M. Gazette").

Germ. n Fraternization Repulsed.

LAHORE, November 15.
LONDON, November 14th:—A Roumanian communique says:—Russians in the Trous region fired on enemy groups which were leaving the trenches with the intention of fraternizing. ("G. & M. Gazette" special cable)

Western Front

The Submarine Toll.

LONDON, November 15.
The French official communique says:—During the week 885 merchantmen arrived at French ports and 839 left. Two merchantmen over 1800 tons were sunk. Four were unsuccessfully attacked.

The Submarine Attacks.

LONDON, November 15.
The Admiralty says:—Arrivals during the week numbered 2125 and sailings 2307. One vessel over sixteen hundred tons and five under were sunk. Eight were unsuccessfully attacked. One fishing vessel was sunk.

Allied Shipping.

Italian Traffic and Losses.

LONDON, November 15.
During the week ending the 11th instant, Italian arrivals numbered 384 and sailings 333. One sailing vessel over one hundred tons was sunk.

German Allegation Contradicted.

LONDON, November 15.
The Admiralty denies the German Admiralty's allegation that a British Destroyer was hit in an engagement off Flanders. The Admiralty explains that the German Destroyers fired a few rounds at our patrol vessels. The fire was promptly returned and the Germans immediately retired. Our patrol resumed operations.

LONDON, November 15.
Last night's French communique reported artillery actions north of Aisne in the region of Vaucouleurs and on the right of the Meuse in the sector of Apremont Forest.

General Haig's communique to-night says:—Since the capture of Passchendaele great artillery activity has been directed against the village and adjacent portions of the main ridge and after Saturday's successful attack hostile shelling steadily increased in intensity on the whole of this important area culminating early yesterday morning in concentrated bombardment of great violence on our forward positions. Our artillery replied effectively but hostile shelling continued and became more intense at half past four in the afternoon and the attack reported this morning was launched. The enemy's infantry attempted to advance along Westroosebeke road but our artillery and infantry fire completely broke up the attack and our line is intact. We improved our line slightly at night northwest of Passchendaele. We brought down three enemy aeroplanes yesterday and drove down four. All ours returned.

Cannonading on the Meuse.

LONDON, November 15.
A French communique says:—There was great reciprocal cannonading on the right of the Meuse.

LONDON, November 14.
Marshal Haig's communique this afternoon says:—We drove off raiders near Polderhoek wood north of Menin Road and north of Bixchoote. The Belgians entered the German lines last night north of Dixmude and blew up concrete shelters. With regard to the appointment of General Fayolle as Commander-in-Chief of the Franco-British Forces in Venetia the War Office states that the British forces will operate under their own commanders.

LONDON, November 15.
The French communique says:—Four enemy aeroplanes were brought down and four left out of control in their own lines. Our aeroplanes heavily bombed enemy depots and cantonments in the region of Munhouse. German aeroplanes bombed the region of Calais on Tuesday night. There were a number of civilian victims.

Palestine Front

General Allenby's Report.

LONDON, November 15.
General Sir Edmond Allenby describing the operations up to Thursday says:—The Turks on the 27th made a strong reconnaissance with two regiments of Cavalry and a thousand infantry south-west of Tel-el-Sheria. The London Yeomanry Brigade, holding the outpost covering the railroad fought gallantly until the arrival of infantry, when the enemy was repelled with great loss. London troops and dismounted yeomanry made a dashing attack on the 31st and gained the whole of the first line trenches at Beersheba, the fighting lasting all the day. The Turks in the evening held trenches a mile east, but the Fourth Australian Light Horse charged there which were eight feet deep and four wide and galloped over them adding all resistance. Tanks successfully co-operated with the Scottish and East Anglians in capturing the Gaza first line defences. Two Turkish divisions repeatedly attempted to cut off the Beersheba water supply, but our troops including Welsh and English country regiments behaved splendidly and beat off the enemy, inflicting enormous casualties. All the troops have shown a determined fighting spirit and good Staff work, whilst the co-operation of naval forces was of the greatest value. Prisoners counted up to Saturday night numbered 5,894, including 286 officers.

The Conquest of Gaza.

Stories of Heroism and Endurance.

LONDON, November 15.
Reuter's correspondent at the Egyptian headquarters wired on the 11th instant, that the performance of London troops in the capture of Beersheba is a story of heroism, endurance, suffering and conquest. It was the youngsters' baptism of real fighting, yet, throughout the period described not a single man fell out except as a casualty. They first distinguished themselves in taking Hill 1070, the key to the whole position, but in taking Beersheba, from three in the morning of November 6th to four o'clock on the 8th, the Londoners fought and advanced without a single break for sixty-one hours. They stormed four important positions, repulsed three counter-attacks, defeated and drove in flank guards, and captured six hundred prisoners and immense booty. The first objective was the Kowakah system, an elaborate and formidable series of trenches and redoubts. The Londoners in a non-stop rush went through to the Ruhsde system which had been carried entirely by noon. A certain number of Irish troops participated in this operation. Londoners after that captured Sheria station by sun down and proceeded at dawn to attack the hill beyond. The enemy clung on desperately, but were driven out at the point of the bayonet after a remarkable and gallant charge. Four enemy field guns remained firing till an officer with volunteers charged and captured the guns. Following these successes the bridgehead was organised at Sheria which withstood several counter-attacks. Desultory fighting continued practically all day with heavy shelling. The advance was resumed in the evening the troops pushing on towards Huj, where they finally halted and effected a junction with the cavalry which had crossed behind Gaza. During this final advance the Turkish flank-guard three times attacked but was driven off. The Turks had established twelve guns including three 5.9 howitzers on a hill south of Huj and there were also three machine guns slightly in the rear of the field pieces. The Worcester and Warwick yeomanry charged the guns from a neighbouring hill less than two thousand yards away, in long successive lines at full gallop. They tore down one slope and up the next in the teeth of the murderous fire of batteries at point blank range. The yeomanry did not pause, but crashed upon the guns, the crew of which, almost entirely Austrians, stood their ground to the last and were cut down.

TELEGRAMS.

LAHORE, November 15.
LONDON, November 14th.—The Berlin correspondent of the "COLOGNE GAZETTE" says that the appearance of British warships off Askalon suggests the desire to effect a landing and the Turkish supreme command has taken the necessary precautions.

The "BERLINER TAGEBLATT" admits the evacuation of Gaza according to plan.—("C. & M. Gazette").

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Deputations to Mr. Montagu and the Viceroy.

DELHI, November 15.
His Excellency the Viceroy and the Secretary of State received this morning at the Viceregal Lodge a series of deputations from public bodies. There were also present Lord Donoughmore, Mr. Charles Hebert, M. P., Sir William Vincent, Mr. B. N. Basu, Mr. W. M. Seton, Mr. T. Sloan, I. C. S. Officer on special duty, introduced the secretaries of each association who read the addresses. There were altogether four deputations received this morning and the first one consisted of ten members of the Indian Association, Delhi Province and Mr. Siva Narayan, Secretary, in the course of the address welcomed Mr. Montagu to Delhi and said that although liberal enactments like the Press Act, Arms Act and the Defence of India Act calculated to curtail the freedom of speech and person no less than to dwarf the national character, still remained in force and formed serious impediments in the way of self-reconstruction yet the people had been encouraged to associate the vision of self-governing India with the illustrious name of the Prime Minister and Mr. Montagu. They appreciated the unequivocal declaration by the Secretary of State of the goal for which it was the aim of British administration to prepare this country. They would never be any nearer the appointed destination unless the Government of the country was made adequately representative and directly responsible to the people. They fully endorsed and supported the scheme of reforms adopted by the National Congress and the All-India Muslim League and besides which they submitted the following for the consideration of the Viceroy and the Secretary of State:—(1) The province of Delhi be reconstructed on the principle of common language and social life so as to comprise the area covered by Rohilkhand, Agra, Meerut and Ambala divisions, (2) That the province so reconstructed should have a Governor-in-Council according to the recommendations of the Congress Reform scheme, (3) It should have a final court of appeal, a university and should in every respect be a self-contained province, (4) That until the reconstruction of the province Delhi should have the right of representation both in the Imperial and the Punjab Legislative Councils. Referring to local matters the Secretary asked for 50 elected members of Delhi Municipal Committee with the right to elect their president from amongst themselves and also of appointing Municipal officers.

His Excellency the Viceroy thanked the members of the deputation on behalf of the Secretary of State and himself and said that the contents of the address would receive their careful consideration. The members of the deputation were introduced to His Excellency and the Secretary of State with whom they shook hands after which the deputation withdrew.

The Second Deputation.

The second deputation which was received to-day by H. E. the Viceroy and the Secretary of State was from the members of the Punjab Provincial Muslim League and consisted of 20 representatives. Mr. Sloan introduced the Hon'ble Mr. Mian Fazal Hussain, Secretary of the League, who expressed the gratitude to the Imperial Cabinet for accepting the Viceroy's invitation to the Secretary of State to visit this country with a view to examine the conditions on the spot and to learn first hand the aspirations and hopes that were filling the mind of United India. After referring to the war and giving expression to India's loyalty he said:—It would have been a matter of surprise if India had not asked for radical transformation of her own policy on the lines of and in accordance with the great principles for which Great Britain was pouring her blood and treasure. Continuing Mr. Fazal Hussain said:—As it is, the administration of this country rests in the hands of a close-knit and highly centralised bureaucracy which, whatever its responsibility to the Government at Home, is certainly not responsible to the people of the country. Popular control is absolutely lacking and the sons of the soil are powerless to make their influence felt in the various councils that exist. The Morley-Minto reforms, in respect of which it was claimed by Mr. Asquith in the House of Commons that they were not going to be automata the wires of which would be pulled by the official hierarchy, have belied the expectations of their authors and proved largely illusory. As regards the Viceroy's Executive Council the Indian element introduced is too weak to materially influence the deliberations of the Council, and as regards the Legislative Councils their powers are in the first place of too limited a character to affect the course of administration, and in the second the large powers of domination reserved to the Local Governments have made short work of that non-official majority, which, according to Lord Morley, was such an attractive feature of the scheme. It is therefore submitted that the constitution of the Executive and Legislative Councils should be so materially altered as to give to the accredited spokesmen of the people a real representation. The principal of popular control and responsibility to

elected legislatures, which underlies all civilized politics, should without further delay be introduced into the Government of this country. This alone can soften that notion of subjection which constantly haunts and presses upon the Indian mind and makes him feel that he is not a citizen with equal rights and privileges of the Great Commonwealth. He pressed for special representation of Mussalmans in Provincial and Imperial Legislative Councils and said that Mussalmans should invariably have electorates. This principle should be given a wider scope in Municipalities and District Boards. It must also be made a condition that at least half of the Indian members of the various Executive Councils should be Mahomedans. Mr. Fazal Hussain also submitted a memorandum containing a detailed scheme of reforms.

His Excellency the Viceroy thanked the deputation and assured the members that their address would receive careful consideration. The members were introduced to the Viceroy and the Secretary of State after which the deputation withdrew.

The Third Deputation.

The Hon'ble Mian Muhammad Shah read the third address on behalf of the Punjab Muslim League, in the course of which he said:—

Sir, the memorable announcement of policy made by yourself in the House of Commons on 20th August last that self-government within the Empire was the ultimate ideal of His Majesty's Government for this country, has sent a thrill of satisfaction throughout the length and breadth of India. For that epoch-making announcement all sincere well-wishers and advocates of India's progress are indeed deeply grateful. The Muslim community in the common with the rest of their countrymen sincerely welcome that declaration. In view of the complicated political conditions obtaining in this country, and at the present stage of our country's development, however, it is impossible for the Muslim community to commit themselves to any particular form of Self-Government, Home Rule or colonial as the ultimate constitutional goal for India. It is our sincere conviction that no cut and dry scheme of Self-Government found successful in other parts of the Empire under political conditions vastly different from those obtaining in this country, can be safely grafted into our system of Government. Speaking generally however, we are inclined to agree with what you said in the House of Commons on the 12th July last, that the creation of self-governing provinces organized a co-ordinated not as one great Home Rule country but as a series of self-governing provinces and principalities federated by one central Government, should be the ultimate goal in India. The scheme of reforms which on behalf of our community we venture to present to you to-day has been prepared as a result of careful and anxious consideration of the existing political conditions and of the lines on which, in our humble judgment, the future constitutional and administrative development ought to proceed. In the preparation of this scheme we have borne three cardinal principles in mind, firstly to avoid any change which may be calculated even in the slightest degree, to impair the permanence and stability of British Rule in India, secondly, to put forward a scheme of reforms which constitutes the next natural development to Minto-Morley reforms, which is consistent with the stage of progress which India has already reached and which is calculated to satisfy the legitimate aspirations of the Indian peoples, and thirdly, to safeguard the separate communal interests of 70 millions of His Imperial Majesty's loyal Mussalman subjects in this country.

After His Excellency thanked the deputation the members were presented to the Viceroy and the Secretary of State and the deputation withdrew.

The Fourth Deputation.

The next deputation was from the members of the Punjab Muslim Association which represented mostly the landowning classes and military races of the provinces. Mr. Malik Mahomed Amin Khan, Secretary, read the address in the course of which he said that the Punjab Muslim Association was not so articulate as some other communities and their interests deserved to be zealously watched and protected by the Government. He pressed the claims of the Muslim Zemindars of the Punjab who had real stake in the country. They had provided soldiers for the army and fought the battles of the Empire. He said that in any scheme of readjustment a revision of taxation so as to lighten to some extent the burden of the agriculturist and to make up the deficit by proportionate taxation of certain portions of other communities hitherto left out of account, would be desirable. On behalf of the Association the Secretary submitted a memorandum containing an elaborate scheme of reform in India.

His Excellency the Viceroy thanked the members of the deputation with whom both the Viceroy and the Secretary of State shook hands.

The Fifth Deputation.

A deputation of the representatives of the Almadiahyah community was received by the Viceroy and the Secretary of State late in the afternoon.—The Secretary after stating the need of reforms in India said that the distinctive treatment accorded to the Europeans was the cause of the present discontent, and claimed absolute equality between Europeans and said no change detrimental to the interests of the minorities should be introduced and any charge which proposed to take final decision from the British element and to transfer it to Indian hands would be detrimental to the interests of the minorities and that no change should be introduced by which majority of posts in higher departments of administration should be entrusted to Indians. In conclusion the Secretary said that India was in need of two kinds of reforms: (1) Reforms demanded by the conditions of the country as a whole and (2) reforms demanded by the majority of the educated classes and said:—Both kinds of reforms are really necessary and their introduction is demanded by justice, but in finally deciding what these reforms should be three things must be taken into consideration: (1) no reforms tending to weaken the Government should be introduced, (2) nor should any reform tending to prejudice the interests of the minorities sanctioned, but (3) no reform demanded by and calculated to satisfy the legitimate demands of the different classes of the country should be refused.

MR. MONTAGU IN INDIA. Scope of his Labours Defined.

DELHI, November 15.
The following communique is issued by the Home Department:—As already notified, it will be essential for the Secretary of State during his necessarily brief visit

to India to concentrate his attention upon matters connected with constitutional reforms. Since his arrival, however, he has received a number of communications on other subjects, and it is therefore again notified for public information that he will not while in India be able to take such communications into consideration.

United Provinces

Signallers' Strike at Fyzabad. The Official Reports.

LUCKNOW, November 15.
With reference to the action of certain of the Fyzabad district staff of the O. and R. Railway Mr. Holmes, the Agent communicates the following statement to the "Indian Daily Telegraph":—

A few malcontents, who have been getting at the staff, distributed a printed set of preposterous demand to the Traffic Manager. Before even these documents had all come in or could possibly be attended to by the authority, who alone could dispose of them, an attempt was made to organize a general strike which, with but very few exceptions, failed, as the staff generally recognized and admitted the foolishness of such action and the absurdity of the demands, and requested that no further notice should be taken of them. I regret that on the 12th and 13th the train service was disorganised to the great inconvenience of the travelling public, but normal conditions have now been resumed.

నెల్లూరు ప్రాగ్ధానిక యూనియన్

ఈ సభవారి యాజమాన్యముక్రింద గడచిన యాది వారము (11-11-17) సాయంకాలము 5-30 ఘంటలకు లక్ష్మీ నర్సారెడ్డిపుర సాధమున నెక సభ జరిగెను. దుర్గా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు ఆగ్రాసాధిపత్యము వహించిరి. బోధనా భ్యసనపాఠశాలలో సుపాధ్యాయులు లగు పేరువల్లి అమృత రావుగారు 'మంగళి నూరనామస్మృతి కళాపూర్ణోదయము'ను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. శారు మొదట ఈ మహాకవిత్యుని జన్మస్థానము పూర్వపు చరిత్రము లోనగు జీవితచరిత్ర సంబంధమైన విషయములను గూర్చి యిందుకు ముచ్చటించి, తర్వాత ఆయన రచించిన గ్రంథములను గూర్చియు, ప్రస్తుతాంశ మగు కళాపూర్ణోదయమును కృతి నందిన సందర్భాల కృష్ణరాజుగారిని గూర్చియు ప్రసంగించిరి. అనంతరము కళాపూర్ణోదయ నామ స్వాతంత్ర్యమును ఒక్కొక్క పరిశీలించి యీ మహాకావ్యముయొక్క కథను సుబోధకముగఁ జెప్పి, కవిత్యుని ప్రతిభా విశేషము కవిత్వప్రాళి స్రవ్యము రచనాచమత్కృతి లోనగు అనేకవిషయములను గూర్చి కడుమనోహరముగ నుపన్యసించిరి. అల్లికబిగిసాంపున నద్వితీయ మగు నీ మహాప్రబంధమున కళాపూర్ణుడను రాజయొక్క కథ గాక నూత్నవర్ణనోధనలన అధ్యాత్మికపర మగు అర్థము గూడ నొకటి విదిత మగు నని చెప్పిరి. కాననే, కళాపూర్ణు డగు నామములో షోడశకళా పూర్ణుడని ఉపనిషత్తులలో వర్ణింపబడియున్న పురుషుడు అనగా బీభత్స యని కూడ శ్లేషవల్ల అర్థ మగుచున్నదని చెప్పిరి. అదిగాక, తన కృతికర్త యగు సందర్భాల కృష్ణరాజు యొక్క పూర్వపు చరిత్రవిషయకమైన కథ గూడ నొదిమి డియున్న దని వారి యభిప్రాయము. ఈ గ్రంథమువందరి యాపకములను గూర్చి వారు ముదియొకప్పుడు ఉపన్యసించెదరు, నీ యుపన్యాసానంతరము ఆగ్రాసాధిపతిగారు కళాపూర్ణోదయమునందలి కవిత్వమాఖ్యమునుగూర్చి సందర్భానుసారముగా పద్యములు చదువుచు కడు రమ్యముగా నుపన్యసించిరి. రసపోషణము కల్పకాలప్రయోగము అర్థగాంభీర్యము రచనాచమత్కృతి మొదలగు విషయములందు ఈ కవి యొక్క ఔన్నత్యమును మిక్కిలి కొనియాడుచు, ఔచిత్యము నందు పారిజాతాపహరణము యొక్క గ్రంథకర్త యగు ముక్కు తిమ్మనార్యునికిని ఇతనికిని గల భేదమును చూపిరి. ఉపన్యాసకులకును ఆగ్రాసాధిపతికిని వందనములతో సభ ముగిసెను. ఈ సభవారి దసరామహోత్సవములలో తృతీయ తిక్కన జయంత్యుత్సవము మిక్కిలి జయప్రదముగ జరిగెను, ఆ సందర్భమున సమావేశమైన మహాసభకు వేదము వేంకట రాయశాస్త్రిలవారు ఆగ్రాసాధిపత్యము వహించిరి. తిరుపతి వాస్తవ్యులగు నాగపూడి కృష్ణస్వామయ్య గారు తిక్కన సోమయాజిని గూర్చి ఉపన్యసించిరి.—ఒక యుపనిశ్ఠాపన.

ఓంతయైన తపాల కేసు:—తూర్పుకుడి తపాలాఫీసు సభ పోస్టుమాస్టరుగారు ఆ ఆఫీసులో తపాల బండ్లకుగ నుండిన ఒకడు నమ్మదగినవా డగు నా కాదాయని పరిశీలించుటకు నీ క్రింది పన్నుగడను పన్ను. కొన్ని రత్నములను ఒక బంగారకట్టి దానిని వాలముకొట పోస్టాఫీసునకుపంపిరి. దానిపై నేదియో కృతిమా చిరునామాను వ్రాసి దానిని తుత్తుకుడికి పంపవలయునని తుత్తుకుడి తపాలాఫీసు మాస్టరుగారు పాలము కొట తపాలాఫీసు మేస్టరుగారిని కోరిరి. ఆ ప్రకారమే తిరిగి బంగారు తుత్తుకుడికి పంపబడెను. దానిని పోస్టుమాస్టరుగారు జవాబు కిచ్చిరి. అతడు దానిని తిరిగిచెప్పి యియ్యక పారించెనని టపాలా అధ్యక్షులకు కేసు చేసిరి. టపాలా అధ్యక్షులకు కేసు రాదని అస్సినెంటు పెనున్న జడ్జిగారు కేసు కొట్టివేసిరి. తుత్తుకుడికి అప్పీలు చేయబడెను. వారు దానిని మరల విచారణకు పెనున్న జడ్జిగారికి పంపిరి.

విజయవాడ పత్రిక

మంగళవారము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

యధాసత్య

లండను, నవంబరు 14:—ప్రజల మండిమున కరతాళ ధ్వనులు నిగిముట్టుచుండ ఆస్కీయత మహాశయము దొర తనమువారిని మిత్రమండలివారి అంతర్జాతీయ యధాసత్యను గూర్చి ఈ క్రిందిప్రశ్నల నడిగెను. సమావేశమున నుద్దేశింప బడిన మిత్రమండలివారి అంతర్జాతీయ యధాసత్యయొక్క నైతికశాఖవారికి రేమి చేసెదరు? ఇంటివద్ద నున్న నైతికశాఖ వారిని ముట్టించు గాని, యధాసత్యమునందున్న సర్వసేనానిమాటను గాని ప్రోత్సహించుట వారి కధికారమున్నదా? యధాసత్య ఘోషమువారికి నైతికశాఖవారికి ప్రత్యేకవిషయముల దెలిసికొనుటకును, యధాసత్యములనడపించుటకును నివిధశాఖలుండునా? నైతికముల నెట్లు పంచవలయుననియు, ఏతరున నడువలయుననియు నిశ్చయించుటలో నుత్తమాధికారము సంఘమువారి కుండునా లేక సంఘ ప్రతినిధుల వివిధ దొరతనములవారి కుండునా? ఎట్టి ఏర్పాటులు చేయబడినదియు తర్కించుట చేపై అవకాశము లుండునా? ఇందును గూర్చి

ప్రధానమంత్రిగారు

ప్రత్యుత్తరముల నొసగుచు మొదట వారు ప్రాన్సు ఇటలీ బ్రిటిషు వారిల యొడంబడిక వరకుల జదివిరి. అందు మొదటి యంశ మిట్లు వివరింపబడినది. పశ్చిమ రంగమునంజేయేజాతులు యధాసత్యమొనరించుచున్నవో ఆయాజాతు లొక్కొక్కటికి తద్దేశ ప్రధానమంత్రియొక్క మరయొక ప్రతినిధియు నాసభయందుండురు. తక్కిన రంగములం దేమిచేయునదియు నారంగమునందు యధాసత్యమొనరించుచున్న ప్రధానజాతివారితో తర్కించిన పిమ్మట ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులను గావింపవలసియున్నది.

రెండవయేర్పాటు ప్రకారము సంఘమువారు యధాసత్య మొట్ట నడుపబడుచున్నదియు జాగ్రత్తగాపరీక్షింపవలయును. దొరతనమువారి రేడి నిశ్చయించుటకును ముందు తగినసలహాల జెప్పవలయును. అట్లు నిర్వహింపబడినదియు గనిపెట్టి ఆ సంగతుల నాయా దొరతనములవారికి తెలుపుచుండవలయును. సామాన్య యధాసత్యపు టేర్పాటులను తగిన నైతికాధికారులు సిద్ధము చేసిరి. అవి యధాసత్య సభావిక కంపణివడినవి. యధాసత్య సభవారు వాని నాయా దొరతనములవారి ఉత్తమ నైతికాధికారులకడ కంపి వలయు మార్పులతో వారియంగీకారమును బడయుదురు. ప్రతిజాతివారును యధాసత్య సభకు శాశ్వతనైతిక ప్రతినిధి మొసగెదరు. ఆ ప్రతినిధి సభవారికి తగినసలహాల సేవవలయును. నైతిక ప్రతినిధులు తమదొరతనముల వారియధాసత్యమండియు ఉన్నత నైతికాధికారులవద్దనుండియు తమకువలయు సమాచారమునంతయు బడసెదరు. నైతిక ప్రతినిధులు మిత్రమండలివారియొక్కయు శత్రువులయొక్కయు ప్రతినిధి వరకును ఏర్పాటులను పూర్తి వాములను దిలకించుచుండురు. యధాసత్యసభమధుపత్యము నెలకొకమాత్రన వెర్చిలినువద్ద సమావేశము కావలెను. సందర్భములను బట్టి ఎక్కడెక్కడ నెప్పుడెప్పుడు సమావేశము కావలయునదియు వారు నిశ్చయించుకొనుచు నుండురు. సంఘమువారికి కార్యనిర్వహణాధికారమేమియు లేదు నైతికపు టేర్పాటు, ఏయేరంగమున కెంతెంతమంది నైతికులు బోవలయునదియు మొదలగు కార్యనిర్వహణాధికారము లన్నియు నాయా దొరతనమువారి హక్కుగతులుగనే యున్నవి. ఈ సభ నేర్పరచుటలో మిత్రమండలివారి యుద్దేశ్యము ఒక కేంద్రీకృత సంఘము నెలకొల్పవలయుననియే. ఆసంఘము నిరంతరము యధాసత్యమొట్ట జరుగుచున్నదియు విశాలదృష్టిని గ్రహించి అన్ని దొరతనముల వారివద్దనుండియు వచ్చిన అన్ని సమాచారములను దెలిసికొని, వివిధ నైతికాధికారులు గావించు ఏర్పాటులనిశ్చయనీయములు, నండునటుల జూచుచు, వలయునపుడు ఇంక నెక్కుడు సామర్థ్యముతో యధాసత్య నడుపుట కెట్టి ఏర్పాటుల జేయవలయునదియు నిశ్చయించుచుండును. ఈ యంశమును, ప్యారిసు నగరమునందలి ఉపన్యాసమును 19-న తేదీ తర్కించుటకు దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి.

విమానపు తపాలు.

లండను, నవంబరు 15:—యధాసత్య టాడి దునుకులు కాంతింపగనె, యూరోపు దేశపు రాజధానులతోడ విమానపు తపాలు నేర్పరచు పోషుమాట్టు జనరలుగారు నిశ్చయించిరి.

యధాసత్య, బ్రిటిషుపత్రికలు.

లండను, నవంబరు 14:—యధాసత్యమున నైతికమత్యముతో టేర్పాటులగావించు నిమిత్తము యధాసత్య యేర్పరచబడబోవుచున్న దను వార్తనుకొన్ని పత్రికలు క్లాఫించినవి. అప్పుడప్పు డవాంతరముగ నేర్పరచబడు సభల కంటె నొక సభను స్థిరముగ నేర్పరచుట మంచిదేకాని నైతికసంఘముల కొసగు అధికారధర్మములు స్పష్టముగ తెలుపబడినగాని ఇందువలన లాభముగలగజాలదని కొన్నిపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. ఈయేర్పాటువలన శుద్ధత నైతికపు టేర్పాటులన్నియు రాజకీయజ్ఞులజేతుల బడట తటస్థించుననుట వాడుచున్నది.

లండను, నవంబరు 14:— బ్రిటిషువారి వర్తకమభివృద్ధినించుచున్నది. క్రిందటి సంవత్సరము నందలి అట్టోబరు మాసపు సంఖ్యలతో సరిపోల్చుచూడగా ఈసంవత్సరపు అట్టోబరు మాసమునందలి నిగుమతులలో 1,81,01,090 పౌనల వృద్ధియొ, ఎగుమతులలో 60,41,80, పౌనల వృద్ధియొ గనపట్టుచున్నది.

ప్రాన్సు

పరాసువారి పార్లమెంటు సభ.

ప్రాన్సు, నవంబరు 14:— ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి పెయిన్టీగారు నిన్నటిదినమున రెండు చేంబరులందును వాఙ్మూలము మొసంగుచు ఇటలీవారి ఈశాన్యరంగ మెట్లు భేదంపబడినదియు నింకను ఆగవ్యశోచరముగనే యున్నదనిరి. ప్రస్తుతము బ్రిటిషుదళములు ఆల్ఫు పర్వతములదాటి యావలకుబోవుచున్నవి. ఆమెకాసంయుక్త రాష్ట్రములు గూడ యధాసత్యను ప్రాతినిధ్యము నైకొనునటుటకు సందియములేదు. తక్కినరంగమునుగూర్చి రుష్యాజపానులతోను తరప్రత్యుత్తరములు జరుపబడును.

ఫలితము లితిప్రాముఖ్యములుగ నందు నిమిత్తము మూలనైతికములు సంపదలు మొదలగువానిని బట్టి మిత్రమండలి వారి యధాసత్య టేర్పాటుల సరిజూచుటయు యధాసత్యసభావిక కర్తవ్యము. శాశ్వత నైతికాధికారమే సభవారికి తగిన సమాచారమును దెలుపుచు సాంకేతిక సలహాల మొసగుచుండును. సభవారు యధాసత్య మంతటిని విశాలదృష్టిని బరికించి తగిన సలహాల నొసగెదరు. వివిధ దొరతనముల వారు తమయిష్టము వచ్చిన సవరణల జేయవచ్చును. ప్రస్తుతపు యోచనమే నిశ్చితమన నక్కరలేదు. ఒకరి యధికారమేయందుట ప్రేయస్కరమని వివర్ణములు బలుకున్నారు. ఈసభ అట్టి ఉన్నతాధికారమును స్వీకరించిన స్వీకరింపవచ్చును. ఈయేర్పాటు చాల భాగున్నదనియు తక్కినవారలీయేర్పాటు ననుసరించుట మంచిదనియు బ్రిటిషు ఇటలీ దొరతనములవారు తలంచుచున్నారు. ఉభయుల సర్వసేనానులును బ్రిటిషురంగమును మరికొంచె మధికముగ విస్తరించుటకుసమ్మతించిరి. అట్టియేర్పా టితోనే జరుగగలదు. ఇటలీ బ్రిటను లిప్పుడే గొప్ప ఆర్థికపు ఒడంబడికను గావించుకొనినవి. దానినిబట్టి ఆహారపదార్థములు, ఎగుమతులు మొదలగు ముఖ్యవిషయములలో నా రెండుదేశము లికమిద నొకదేశముగ పరిణమింపగలవు. బ్రిటిషువారు కొన్ని నష్టములకు తెగించి గావించుకొనినట్టి టేర్పాటులనే మనము గూడ గావించిన ఆకస్మిక విషమస్థితిని తొలగించుకొనగలుగుదుము. ఆమెకావారు సామగ్రి సంపు నిమిత్తము మన మోడల నెరుచిచ్చి మరికొన్ని కట్టుబాటుల కిప్పుడే ప్రారంభించిన ముందు మంచిలాభ ముండగలదు.

బ్రిటిషు రంగవిస్తరణము.

నుగూర్చి పెయిన్టీగారు రిట్లుపలికిరి. ఇప్పుడవశ్యకముగ పరిష్కరింపవలయు మరయొక వ్యవస్థ బ్రిటిషురంగ విస్తరణము. ఉభయుల సర్వసేనానులును బడంబడిక గావించుకొని రనియు, అవిస్తరణ మింతలోనే గలుగగలదనియు నైతిక చెప్పబడినది. ఎ యి ని వి జ య ము వలన మనకు కొన్నిదళములు మనయిష్టము వచ్చినట్లువయోగింప సమకూడినవి. ఇప్పుడు గలిగిన నూతనవ్యవస్థల బట్టి చూచిన రణరంగమునుండి క్రొత్తదళములకదలించుటకువీలులేదనుటకు సందేహములేదు. సంవత్సరాంతములోపల నేదియో విజయమును పేరునైన బడయవలయునను ఉద్దేశముతో శత్రులప్రభల ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. శత్రువుల ప్రభలప్రయత్నముల నిఫలములజేయుటకు మనమును ప్రభలప్రయత్నముల గావించవలయును. చిట్టచివరను

ఆమెకాదేశమునకు మూలదళములు నావలు సామగ్రిము మొదలగున వశ్యధికముగ నున్నవి గావున మిత్రమండలి వారు సాధ్యమగునంత త్వరలోనే తా మేర్పరచ బూనుకొనిన నావికా దళముల బూర్తిచేయగలరు. అంతటితో నావల ముంచిజేయుట మూలమున మిత్రమండలివారి నోడింపవచ్చునని తలంచిన జర్మనుల కలవరింపజల అదృశ్యములు కాగలవు. కొన్ని మాసములకరకు నింక కష్టముల ననుభవించవలసి యున్నది. “ఇప్పుడు వాని ననుభవించుట కెవరు భయమొందుచున్నారు?”

పిమ్మట సభవారు దొరతనమువారియందు తమకు పరిపూర్ణవిశ్వాస మున్నదని ఆభిప్రాయమిచ్చిరి. 250 వోట్లు అనుకూలముగను 192 వోట్లు ప్రతికూలముగను వచ్చినవి.

ప్రధానిగారి తీర్మాన మొడిపావుట

న్యాయవ్యవహారములను గూర్చి అడిగినప్రశ్నల వరకు మిత్రమండలి వారి అంతర్జాతీయ సమావేశానంతరము వరకును నిలుపుచేయవలసినదని కోరిరి. ఆప్రశ్నలు న్యాయస్థానములందు జరుగు అక్రమములకు సంబంధించి యుండెను. ఈ తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టి నంత సభలో ననేక వాద ప్రతివాదములు గలిగి అనేక మందికి కోపము వచ్చెను. 277 వోట్లు ప్రతికూలముగను 186 వోట్లు అనుకూలముగాను వచ్చి తీర్మాన మొడిపావుటపై పిమ్మట దొరతనము (మంత్రివర్గము) వారు తమ పదవులకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి.

లండను, నవంబరు 14:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. మ్యూజునది యెడనుభాగమున నన్యోన్యభిగ్గిరి యధాసత్య విశేషముగ జరుగుచున్నది.

ప్లాండర్సు, ఇటలీ సంగ్రామములు.

జర్మనీయుల యభిప్రాయము.

లండను, నవంబరు 14:— ఇటలీయందలి విజయము ప్లాండర్సురంగమున సంతోషమును కలిగించెనగాని ప్లాండర్సు రంగముననే అండ్లయులకు వ్యతిరేకమై ప్రమాదకరమగు పర్యవసానము లేర్పడునని ప్లాండర్సురంగమున నున్న జర్మనీ వారి సేనానియొకడు బెర్లినునట్లెల్లటలు పత్రికకు వ్రాసెను.

మంత్రివర్గమువారి సంతనమునకు కారణము.

ప్రాన్సు, నవంబరు 10:— దొరతనమువారి అంతరంగిక విధానమునుగూర్చి ముఖ్యముగ న్యాయస్థానముల దుష్టి తినిగూర్చి తగిన ప్రత్యుత్తరమును నవంబరు 30 వ తేదీలోగా సీయవలసినదని యడుగుగా పెయిన్టీగారు రెండుల కియ్య కొనకుండుటయే మంత్రివర్గమువారి పతనమునకు కారణము. ఎం. ఎం. క్లెమెంకో, నైలియాని, బ్రాడ్లో, పాముగారలు ప్రధానిత్వమునకు తగియున్నారని, పేర్కొనబడిరి. విదేశ వ్యవహారములలో నేమియు కలువలేదను సంగతి కన్నిప్రతికలును స్పష్టముగ నిరూపించినవి.

ఇటలీ

ఆస్ట్రో-జర్మనుసేనల ముట్టడులు విఫలమగుట

ఇటలీవారి రక్షణసాధన ప్రాశస్త్యము

లండను, నవంబరు 14:— ఇటలీవారి వాయువార్త యొండిట్లు తెలియజేయుచున్నది:— గాడ్డా, రెడ్లో సగోవరములకు నడుమనండు మాస్టానములపై వైరిసేన లాకస్మికముగ గవిసి యోడినవి. ఏషియాగో పీఠభూమియందు మా నైతికములు శత్రువులొనర్చిన ముట్టడులను నాలిగింటిని తొలగిగొట్టి మరల వెనుకకు బోయినవి. కుగానా, ఏషియాగోలకు నడుమ సమరము తీవ్రముగ నుండెను. బ్రెంటు, నేవులకునడుమ వైరిసేనలు టెజి-బెమాను-ఫర్వేసా-ఆర్దను పీటరుపంక్తి నాక్రమించియున్నవి. స్త్రీవునది పరిసరములయందు ఫిరంగులు గాలబడినవి. సాంజో నాడిపీవుయొద్ద వైరిసేనలు నదినిదాట యత్నించెనగాని వాటి యుద్ధమును నెరవేరినది గాదు. జన్మనయొగిపోరాట మతి భీకరముగ నుండెను. స్త్రీవు, వెషియాలుకు నడుమనండు బురద నేలలయందు వైరినైతికములు జొచ్చుకొనినవి. శత్రువుల నీ ఫలములయందు దాటంకపరచి, వారిలో 131 రను బంధించితిమి.

లండను, నవంబరు 14:— 11-వృత్తీతో సంతముగు వారములోపల 384 ఓడలు ఇటలీశత్రువులకు జేరినవి. 883 ఓడలపట్టి నుండి బయలు జేరినవి. మారుటన్నలకంటె నెక్కుడుబరువుల పడక ఒకటి ముంచిజేయబడినది.

రుష్యా

రుష్యావారి నిరాకరణము.

లండను నవంబరు 14:— రుషియావారిట్లు ప్రకటించిరి.— ట్రాన్సుకానియన్ జర్మనీయులు రుష్యావారితోడ మిత్రత్వమును వెలుపల కందకములను వీడి వచ్చుచుండిరి. కాని రుష్యావారియు వారివై ఫింగులను గాల్చిరి.

రుష్యానుం దులైకలహము.

రాజధాని మాస్కోమిట్టల వరేమైయుండుట.

లండను, నవంబరు 13:— నేటిదినమున చేరిన రుష్యావారి వాయువాన్ని విశ్వయమును సమాచారము మొనగుచున్నది. రాష్ట్రములనుండి యెట్టి సమాచారమును తెలియజాలెను. కాన్స్టాంట్, కెరెన్స్కీ సేనాను లిరువురును పట్టుకొనబడుట బట్టి, ఆశ్చర్యమునకును, నైతిక కార్యక ప్రతినిధి వర్గ సంఘమునకు ట్రాట్సుకే గావధ్యములు కలుగిన విశేషములైన తెలియజాచెననిది.

ట్రాట్సుకేగారి ప్రకటనములు

కెరెన్స్కీగారిని నిందించుట

లండను, నవంబరు 13:—ట్రాట్సుకేగారు వెలువరించిన యీ ప్రకటనను నొక వాయువాన్ని పొందుపరచుచున్నది:—నైతిక కార్యక ప్రతినిధిసంఘమువారి ప్రకటనావ్యుత్పత్తికారక భావములు వైఖ్యముల నేక మొనరించి, నైతిక దృష్టి చిత్తుల మొనర్చెను. సంఘమువారి యధికారము తాత్కాలికముగా క్షీణించునంతయు దేశమంతయు గ్రహించును. సంఘమువారి యధికారమున, వ్యవసాయవాన్లు, కార్యకులు, నైతికముల యధికారమున నుండినట్లు. కెరెన్స్కీగారు భూస్వాములు మున్నగువారి ప్రతినిధి. ఆతని నెదిరించుట సంఘమువారి విప్లవకర్తలము. ప్రజలకు స్వేచ్ఛ, తినుట కావరము మున్నగు స్వాతంత్ర్యములు కలవని స్థాపించుట. ఇదివరలో ప్రబలియుండిన స్థితిగతులను మగల నెలకొల్పవలెననిది. మన మింకను పోరాడి కొన్నిత్యాగముల మొనర్చి యనలోధముల గొన్నిటి సత్రికమింపవలసి యున్నది. ఇందులకు మాగ్ మిచ్చును తెలుపబడినది. మనము తప్పక విజయమొందుదుము. సాంఘిక న్యాయముల వైవాధారపడి ముందు రుష్యాప్రజాస్వామ్యము చిరంజీవి యగుగాక.

కెరెన్స్కీగారి అరెస్టు.

స్టాకోము నవంబరు 14:—కెరెన్స్కీగారు పెట్రోగ్రాడు పురమున ప్రవేశించి, నైతికలవే అరెస్టు చేయబడినట్లు స్వీడనులో తెలియబడినది. గాని అరెస్టు అనుపదమునుగూర్చి కొంత సందేహము కలుగుటచే రైటరు వార్తాస్థానమువారు మరలకనుగొనిరి. అంత నీతియన వెలుకటి కంత్రివాద సవరింపబడెను. కెరెన్స్కీగారు పెట్రోగ్రాడు నగరమున చేరి, నైతికలలో సేతులు వారిని చేరిరి.

తాత్కాలికపు దొరతనము

ఆధికారమునకు వచ్చుట

లండను నవంబరు 14:—పెట్రోగ్రాడు నగరము కెరెన్స్కీగారి యాధిపత్యముక్రింద నున్నదని రైటరు వార్తాస్థానమునకు తెలియవచ్చెను. తాత్కాలికపు దొరతనమువారి ప్రధానస్థానము మాస్కోనగరము.

పెట్రోగ్రాడు నిగరమున నొకమూల మాత్రము తెన్నిన పాక్షికుల యధీనమై యున్నది. ఈ భాగమును మినహాయించినచో రుష్యాదేశమంతయు తాత్కాలికపు దొరతనమువారి యధీనమున నున్నదని చెప్పవచ్చును. రుష్యాదేశము భాగమున కాన్స్టాన్సేనానిని డిక్టేటరు పదవియుం దుండెను. తాత్కాలికపు దొరతనమువారి యుత్తరువులు కెరెన్స్కీ, కాన్స్టాన్సే, కాన్స్టాన్సే సేనానుల దగ్గరులపై జరుగుచున్నవి. మిత్రమండలివారి రాయబారు లిరువురు కెరెన్స్కీగారితోడ సంప్రకము కలిగియుండిరి. తెన్నినపాక్షికుల ప్రధాన వైఖ్యమును తెల్పగాదును, కోసకులు నాశన మొనర్చిరి. తెన్నిన పాక్షికు లాన్విన ప్రకటనాపత్రము నిపుడు పెట్రోగ్రాడు వార్తావ్యయ చించినేయుచున్నారు.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 15:— ఎయియన్ కు త్తరమున న్యూజెర్ ప్రకటనమున, మ్యాజునది కుడిభాగమున ఎప్రిమాంటు ఆరణ్య సంకమునను ఫిరంగిదళ యుద్ధములు జరిగినవని ప్రకటించబడెను.

టర్కీ

ఆస్కెలను పరిసరమున నాంగ్లయుద్ధనౌకలు

తురుష్కుల సన్నాహములు

లండను, నవంబరు 17:—ఆస్కెలనునక సతిమారమున నాంగ్లయుద్ధనౌకలు గానవచ్చెను. గాన ఆంగ్లేయుల లట వైఖ్యముల దింప నుద్దేశించిరి తురుష్కులు తగిన యేర్పాటుల నొనర్చుచుండిరి. అని బెర్లినువిశేషము కలహము గజెట్టునకు తెలియబరచెను.

ఇదివరలో మొనర్చబడిన ఏర్పాటుల ప్రకారము గాజా విడువబడినదని బెర్లినురు బెజ్లాటుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

తురుష్కులు హైబ్రానువద్ద కూడుట.

లండను, నవంబరు 18:— ఈజిప్టునుండి ఆధికారికవర్తము వారిట్లు తంతిర వ్రాసినను మొనగుచున్నారు:— తురుష్కులు వాడినుకీరునకు వెనుక ఆగ్నేయభాగమున, బెర్లిన్, సిని, హైబ్రానువైపున సుమారు చున్నారు. మా ఆర్మికదళము ఎల్ల యిరువైపున ముందునకు సాగుచున్నది. ఒక గాత్ర స్కాటిషు సైనికులు కతువుల కుడిభాగము నెదిర్చి కొన్ని మరఫింగులను పట్టుకొనిరి.

పేలస్టీను; బ్రిటిషు విజయము.

లండను, నవంబరు 12:—ఈజిప్టు ప్రధానకార్యాలయమువద్దను రైటరుగారి విశేషము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఈ రంగమున ప్రతిదినమున మావిజయము మరియంత యభివృద్ధి మొందుచున్నది. ప్రతినిమేషమున క్షత్రుసైనికుల బంధించుచున్నాము. ఇప్పటికి గాజానవాటి సుమారు 30 మైళ్లు మీదికి బోయితిమి.

ఒక్క వాడిచోజువద్ద మాత్రము క్షత్రువులు ప్రబలముగు యుద్ధము నొనరించిరి. అచట వారు ఆరుప్రతియుద్ధముల మొనరించిరి. అచటి స్కాట్టుండు దళమువారు మొదట కొంచెము వెనుకకు మరలవలసినవారైరి గాని పిమ్మట నా ప్రదేశము సంతటిని మరల నాక్రమించు కొనిరి. బెయిదనకువద్ద సామ్రాజ్యాధ్యక్ష దళమువారికి నట్టి కష్టమే తటస్థించెను. తుదకు వారు 22గురు తురుష్కుల బట్టుకొనిరి. తురుష్కులలో ననేకు లుత్తర తటమునకు బోయినను, చిన్నచిన్న దళములు మాత్ర మాత్రాప్రదేశములలో చెల్లాచెదలయినవి. కొలదికాలములోనే అన్నయ నొకచోగూడజేయబడును.

గాజామొదల తురుష్కుల నష్టములు.

లండను నవంబరు 13:—మా వైఖ్యములు వాడినుకీరి యుదును చేరక పూర్వము తురుష్కులు రోగియొద్ద ముమ్మనెదిర్చి మా గుట్టుపుదలముల నాటకంపరచిరి. కాని స్కాట్టుండు సైనికులు సన్నీలతో వైరుల శలపడి వారిని వెలగొట్టిరి. ఆస్ట్రీయావారివకు ఫిరంగులు గొన్ని యాస్ట్రీలియా సైనికుల విశేషమయ్యెను. ఈ ఫిరంగులవలన మాకు చాలవరకు నిబ్బందిగ నుండెడిది. గాయపడినట్టియు, కైదీలైనట్టియు సైనికులు సహా తురుష్కులు వర్తమాన గాజానమరమున పండ్రెండువేలమందిని నష్టపోయినది ఉజ్జాయిపు చేయబడినది. అని రైటరు వార్తాస్థానమునకు తెలియవచ్చెను.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పుఆఫ్రికా ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 14:—మామొక్క కిల్వలిండిసేలు డండలో కలసికొనినది. మరఫిరంగులు తుపాకులు మున్నగువాటిని విడచిపెట్టి క్షత్రువైఖ్యములో మిగిలినభాగములో పిచాలా, విటిమాగముల పారిపోవుచున్నది. ఇంతియగాక వైరులు పిచాలా వైఖ్యకాలయంగు శయమిత్రుల వనేకుల విడచిపోయినది తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రకటనమున వివరింపబడెను.

జర్మనుల యంత్రములు.

లండను, నవంబరు 15:— స్లాండర్సు పరిసరమున జరిగిన యుద్ధమున ఆంగ్లేయుల డిప్ట్రాయ రొకటి గొట్టుబడినదని జర్మని నౌకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి. నౌకాదళాధికారుల ప్రకటన నునత్యయని ఆంగ్లేయులు ప్రకటించుచున్నారు. జర్మనివారి డిప్ట్రాయ నౌకలు మా కావలి దళములపై ఫిరంగుల గాల్పెననియు, ఫెంటనే ఆంగ్లేయులు ఫిరంగుల గాల్ప జర్మనివారి నౌకలు పారిపోయినవి. మా కాపురారి నౌకలు యుద్ధమును సాగించినవని నౌకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి.

ప్రధానమంత్రిగారి - ఉపన్యాసము స్వారిను.

లండను, నవంబరు 14:—లాయడు బార్లిగారు స్వారిను నగరమునందిచ్చిన ఉపన్యాసము భయంకరమగు ప్రచలనము గలిగించినది. ప్రజలనుండియు వారందరును ఆశ్చర్యము నొందిరి. వారు చాల తీవ్రముగ నాయుపన్యాసమున పరిశీలపనిశ్చయించినారు. నైతిక నాయకుల వ్యవహారములందు ప్రధానిగారు శోక్యము గలిగించుకొన గోరి అట్టి ఉపన్యాసము నొనరించిన కొందఱనుచున్నారు. ఈ యభిప్రాయమును తొలగించుటకు లాయడు బార్లిగారు తగిన ప్రత్యుత్తరము మొనగదనిరి తలంపబడుచున్నది. ఆస్పిక్టుగారి వైఖరి సమయమున నెట్లుండునదియు జను లుత్సాహముతో జూచుచున్నారు. కాని ప్రస్తుతము వారిపును ప్రధానత్యము గోరుచుండలేదని ఆస్పిక్టుగారి స్నేహితులు చెప్పుచున్నారు.

“డెయిలీ టెలిగ్రాఫు” పత్రికట్లు వ్రాయుచున్నది.— రాజకీయ వాతావరణ మనుమాన్వదముగ నున్నది. లాయడు బార్లిగారి పరిపాలనను తొలగింపవలయునని ఇట్టి ప్రయత్నముల జేయుట బాగులేదు.

“మార్నింగుపోస్టు” పత్రిక:— లాయడు బార్లిగారి ఉపన్యాసముల బాగరూకతతో బరికించిన లాయడుబార్లిగారు తమ రాజకీయసంఘము మిత్రమండలివారి యుద్ధకార్యనిర్వణమును బూన నభిలషించుచున్నారను అనుమానము రూఢిపడగలదు. జనరలు రాబర్టుసన్ హేగుగారల కార్యములలో ప్రవేశము గలిగించుకొనిన తనకు చాల అసంధ్యములు వాటిల్లగలవని ఆపత్రిక లాయడుబార్లిగారిని హెచ్చరించుచున్నది.

“డెయిలీ క్రానికలు” పత్రికా విశేషము డొకడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.— లాయడుబార్లిగారి ఉపన్యాసము రాబర్టుసన్ హేగుగారలపై నతనికిగల క్షత్రుత్వమువలన కాదని సాధికారముగ తెలియవచ్చెను.

“డెయిలీన్యూస్” పత్రిక చాలకఠినముగ వ్రాయుచున్నది. లాయడుబార్లిగారు తమ రాజకీయ సహచరుల తొలగించి ఇప్పుడు సైనికాధికారిగ నుండ నుద్దమించు చున్నారు.

“డెయిలీన్యూస్” పత్రిక యొక్క లావీనిశేఖరు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—లాయడుబార్లిగారికిని, హేగురాబర్టుసనుగారలకును గలిగిన భేదాభిప్రాయముల నింకను పొడింపకుండుట కష్టము. నైతిక సంఘముల వారు రాజీనామాల నొసగినని నిన్నటిదిన మొక వదంతి గలిగెను. హేగుగారి అంతరంగిక కార్యదర్శి ఫిలిప్సుకానూనుగారు భోవస్థాన గారికి వ్రాసిన యుత్తరమును పత్రికలు పోకటించినవి. బ్రిటిషు వైఖ్యములు స్లాండర్సునందు నిరంతరాభివృద్ధి మొందుచున్నవనియు, తక్కిన రంగములందు క్షత్రువులెంత విజయ మొంది తుట్టుతుందకు వారు ఓడిపోవక తీరదనియు ప్రజల నమ్మించి ఉత్సాహపరుపవలసినదని అందుండెను.

“డెయిలీమెయిలు” పత్రిక- ఉపన్యాసము చాల వైఖ్యముగదిగను అమానుకముగనుఉన్నది. అయిననుకొన్ని పేరాలు మాత్రము చెప్పకపోవలసినవి గలవు. అవి కొంచెము తెలివితక్కువగ నున్నవి. అభిప్రాయముల తెలిసినవి గాని సంకతుల దెలుపలేదు.

“టైముస్” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.—లాయడు బార్లిగారి ఆదర్శముచాలబాగుగ నున్నది. కాని ఇదివరకు జరిగిన, సంకతులునుగూర్చి వారు చేసిన విచగ్గు మందిరినరకు జరిగిన యుద్ధమంత వ్యగ్ధమునుట దురదృష్టకరము. ఆస్పిక్టుగారి ప్రశ్నకుప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు పూర్వమితంతి వార్తవచ్చినది.

మాంటాగూగారు.

కలకత్తా నగరమున క్రిష్టుయసు పండుగలలో కాంగ్రెసు-లీగు మహాసభలు జరుగునను విషయము రాజప్రతినిధిగారికి తెలిసియేయున్నది. ఆ సభలు జరుగునప్పుడు మాంటాగూగారును వారి సహచరులును ఆసభలకువచ్చి భారతీయనాయకుల భావములను గ్రహించుట ఆత్మగౌరవము. అటులుండ ఆదినములలో మాంటాగూగారు బొంబాయినగరమున నుండునట్లేగ్వాటు చేయబడినది. ఈ ఏర్పాటువలన కాంగ్రెసు-లీగు సభలు ముగియునరకును మాంటాగూగారు మిన్నకుండుటయో లేక బొంబాయినాయకులు సభలకు రాకుండుటయో జరుగవలసినవచ్చును. ఇది సముచితముగాదు గాన మాంటాగూ ప్రముఖులును దేశీయనాయకులును గూడ కాంగ్రెసుసభలకు వచ్చుటకు తగిన ఏర్పాటులు చేయబడదగునని అత్యుత్తరబారు పత్రికవ్రాసినది.

వాతావరణ సితి

1917 సం॥ నవంబరు 16-వ తేది శుక్రవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	తేది 8 గంటలకు	తేది 8 గంటలకు	తేది 24 గంటలకు	తేది 24 గంటలకు
గోపాలపూరు	29.808	76.8	79.5	74.0
వాల్తేరు	29.836	76.5	82.4	74.8
కాకినాడ	29.835	76.9	81.6	75.8
బందరు	29.817	78.2	81.3	75.7
గుంటూరు	...	76.5	79.2	73.2
నెల్లూరు	29.773	77.2	83.6	75.1
చుర్రాసు	29.792	81.0	87.4	75.4
హైదరాబాదు	29.867	71.9	78.2	70.2
అనంతపురము	...	74.2	77.2	70.1
బళ్లారి	29.838	75.2	78.1	69.7
కర్నూలు	29.846	76.7	83.7	73.8
కడప	29.821	75.7	83.8	73.0
దెంగునూరు	29.847	67.3	81.6	65.4
నెల్లూరు	29.796	79.1	87.2	71.4
నెలము	29.841	74.3	88.9	71.2
కోయంబూరు	29.848	75.5	84.1	68.6

అనేక భాగములందు వాయుభారము తగ్గినది కాని ఉత్తర సర్కారులందు హెచ్చినది. చెన్నపురిలోనుండు నున్న అత్యల్పవాయు భారము క్రమముగా వాయుభారమును చూపుచున్నది. ఉత్తరసర్కారులందు వాయువు మెల్లగా వీచుచున్నది. దత్తమండలము లందును మైసూరునందును వ్యధ్యమైనది. కొంచె మెక్కువగానున్నది. కర్ణాటకమున తక్కువగా నున్నది. చెన్నపురి తీరమునందును, రాజధాని దక్షిణభాగమునను పగటి యుష్ణము కొంచె మెక్కువగా నున్నది. రాత్రి యుష్ణమంతటను ఎక్కువగా నేయున్నది. వాయువునందార్చిత అధికము. ఉత్తరసర్కారులందును, దత్తమండలములందును మేఘములు వర్షముగ గలవు. ఈ ప్రాంతములందు కొంత వర్షము కురిసినది. కర్ణాటకముందు అత్యధిక వర్షము 1 1/2 అం.

ఆర్. ఎల్. జోన్సు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

రుష్యాస్థితి.

లండను, నవంబరు 15:—రుష్యాస్థితి ఇంకను చాలవైచల్యముగ నేయున్నది. బుధవారమునాడు వచ్చిన చివరి తంత్రీవార్తలలో పెట్రోగ్రాడు నుండి పలువిధములగు తంత్రీవార్తలు వచ్చుచున్నవని యున్నది. కొన్నితంత్రీవార్తలలో కెరెన్స్కీచాల విజయ మొందుచున్నట్లు లున్నది. మరికొన్నిటిలోనతడు పరిపూర్ణపరాజయ మొందినట్లు లున్నది. మాక్స్ మూర్నిట్జు నైస్వాధిపతి మాక్స్ మూర్నిట్జు దళములు కొన్ని కెరెన్స్కీగారి పక్షము తిరుగలేదనుచున్న న వారు నేచినాను విడుదలు మాత్రము నిశ్చయమని ఒప్పుకొనుచున్నాడు. పెట్రోగ్రాడునంద తాము బలవత్తరమగు సన్నాహము లొనరించినట్లులను కెరెన్స్కీగారు మరి పదితలబలముతో వచ్చినను అతని నాపుటకు చాలి యున్నట్లులను అతడు చెప్పుచున్నాడు. బొల్షెవ్కీలము లందలి మూడుకూర్చియుజరుచును, ఆరు టార్పెడోలును మాక్స్ మూర్నిట్జులచే నడుపబడి పెట్రోగ్రాడునంద నీవానంద విడిసినవనియు, పట్టణమును ముట్టడించుటకు సిద్ధముగ నున్నవనియు అతంత్రీవార్త తెలుపుచున్నది.

రాజకీయాందోళనము తగ్గుట.

లండను, నవంబరు 14:—లాయడు బార్ని గారు నిన్నటి దినము పార్లమెంటులో నిచ్చినసమాధానముల వినిపించినరాజకీయాందోళనము శాంతించినది. రాబర్టుసన్ పోనగారిలయధికారములందు ప్రవేశము గలిగించుకొనుట కెట్టి ప్రయత్నములను ఆలోచింపబడలేదని నిమగ్నతల గ్రహించిరి. అసంగతములను అత్యంతాధికములగు మిత్రమండలివారి అంతర్జాతీయ సమావేశములకు బదులు ఒక సభను నెలకొల్పవలెనని చాల దినములనుండి యాలోచింపబడుచున్నది. కావున సభనుగూర్చి ఎట్టినివాదము నికమిద జరుగదనియు 19-వ తేదీని అస్పష్టముగా స్పృహను సమావేశమును గూర్చియే ప్రశ్నించెదరనియు తెలియవచ్చెను. సభాకార్యక్రమ మాచరిచానుకూలము కాదేమోయని కొంతమంది తలంచుచున్నారు.

మదరాసు యుద్ధనిధి

గవర్నరుగారి విజ్ఞప్తి

మన ముఖ్యోపదానికంటె ఎక్కువ కాలమునుండి మదరాసు హాస్పిటల్ షిప్స్ నకును, సిక్కిము రివరు హాస్పిటల్ షిప్స్ నకు ప్రస్తుతము మెసపాటేమియాలో పనిచేయుచున్న మదరాసు తోటమాతీ గూలములకును (మదరాసు గార్డెస్ ను కొను) యుద్ధనిధి సంఘమునా రమితోపకారమును గావించి వారిసౌకర్యముల కొరత ఎంతయు పాటబడుచున్నాడు. ఈతోకూలమున గణముభయన మన సైన్యములు తప్పక పోరవలసియున్నది. తత్కారణమున వీరికికష్టములేకుండగ మనము సహాయ మొనర్చువలసి యున్నది. 1917 సం॥ మార్చి 31 వ తేదీతో ముగియు యుద్ధనిధి కార్యనివేదికమును జూడ చాల మంది విరాళములచేసిన, మానచందాల రూపకముగను యుద్ధనిధికి సాయ మొనర్చినట్లు తెలియుచున్నది. ఒక్కొక్క నెల కనుభవ్య మాన చందాల మొత్తమును మించిపోవుచున్నది. చాలుటలేదు. ఇదివరకే పునపేక్ష తీర్చి యాభ్యుదయ కావలసి యున్నది. ఈ సామ్యు విరాళములనుండి పూర్తిచేయబడుచు యుటచే త్వరలో మూలభవంతయు ఆభరణము.

వర్తమాన సాంగ్రామికస్థితులను తదితర పరిస్థితులను జూడ యుద్ధనిధిని మరల సంపూర్ణముగ నింపి భవ కొరతలేకుండగ మనము ఇప్పుడు సత్వరముగ ఆర్థికసహాయ మొనర్చుటకు సిద్ధము. ఇంతవరకు జేసినట్లే యిప్పుడుకూడ యుద్ధనిధికి శక్తి మంచితోమండగ మనము సాయ మొనర్చి ప్రయత్నించవలెను. ఇట్లు రాష్ట్రములలో పోల్చిచూడ చూడరాజధానియు దక్షిణ హిందూస్థానమున మరికొన్ని భాగములను కొంచె మించు మించుగ పైనిక నివహించుల సమావేశవిషయమై అంతగ ఒత్తిడిని పొందలేదు. భవ వ్యయ మందు సాల్పాసలేదు. మదరాసు యుద్ధనిధి వారును, మదరాసు హాస్పిటల్ షిప్స్ వారు చేసిన ఉపకారమును నెర్తయధికార లంగురును మాటబాటికి కొనియాడుచుండుటచే మదరాసు రాజధాని ప్రభుత్వము కృతజ్ఞతయు ద్విగుణీకృత మయినది. యుద్ధనిధి ప్రారంభము నుండియు తమ సహకారదర్శనములతోను ఉపకారబుద్ధితోను యుద్ధనిధికి సాయ మొనర్చుచున్నారు. ఇప్పుడుకూడ అట్లే చేయుదురని నమ్ముచున్నాడను.

మనకు ప్రారంభించిన కార్యము కొనసాగుటకు మరి కొంచెము సహాయము కావలసియున్నది. కాన తక్షణము మనశక్తికొలది ఆర్థికసహాయ మొనర్చుటకు ఈవిజ్ఞప్తిని చేయవలసివచ్చినది. కాబట్టి ప్రతివారము ఉదారభావముతో యుద్ధనిధికి సహాయ మొనర్చి యుద్ధనిధియొక్క ఉద్దేశము కొనసాగునట్లు తోడ్పడవలయును. వెంట డా.

గవర్నరు మెంటు హౌసు } మదరాసు గవర్నరు }
మదరాసు, నవంబరు 1917. } యుద్ధనిధి అధ్యక్షులు.

విరాళములను ఈ క్రిందివిధమున కంపలయును:—
దీ మిలిటరీ సెక్రటరీ

గవర్నరు మెంటు హౌసు, మదరాసు.

ఈవిజ్ఞప్తి ననుసరించి ఒకసంగిన విరాళముల మొదటి జాబితా:—

గవర్నరుగారు	రూపాయలు	1500
తిరువాన్కూరు మహారాజుగారు. జి. సి. ఎన్. వి.
జి. పి. వి. ఇ	...	100000
వేంకటగిరి రాజుగారు	...	50000
కొచ్చిమహారాజుగారు 750 రూ॥ ల	...	20000
మానచందాను 1000 రూ॥ గ చేసిన
పర్లాకిమిడి నమించారు గారు	...	10000
వద్యావరాణి సాహెబ్	...	10000
సందూరు రాజుగారు	...	6000
రెజిమెంటు కం వెనీ	...	3000
గార్డెస్ ఫుడ్రాఫ్ కం వెనీ	...	2500
విల్లూనకం వెనీ	...	2500
పాల్వరీ అండు కం వెనీ	...	2500
దెన్టండుకం వెనీ	...	2500
విరుద్దు సెల్లం వెనీ	...	2500
కోలంకవీరవరము ఇమించారదీ గారు	...	2000
బొమ్మిలిమహారాజు, జి. సి. ఎన్. వి. ఇ.	...	1000
పి. ఆర్ అండు సమ్మ	...	1000
పెన్సిల్వనీ కం వెనీ	...	1000
ఒ. క్విండు కం వెనీ	...	1000
మాక్స్ వెలంకం వెనీ	...	1000
ప్రేజిడెంటు రాస్	...	1000
ఎఫ్. డి. తెన్నాటుగారు	...	1000
వాల్వూరుగారు	...	500
ఎవరెటుగారు	...	500
భద్రాచలం పోలవం ఇమించారు గారు	...	500
సింపల్ కం వెనీ	...	250
ఆర్. పి. ఎన్. కిన్సెయియ్యరు, జి. సి. ఎన్. వి. ఈ.
సి. వి. ఇ.	...	200

మోక్షప్రభువు అనుచితనము.

2 సంపుటములగ్రంథము. 200 పుటలు భారతీయ విషయములతో నింపబడెను.

ఈగ్రంథమును మేక్మిలను కంపెనీవారు ఈనెల 16-వ తేదీని ప్రకటించెదరు మింట్ ప్రభువు పేర వ్రాయబడినలేఖలు మున్నగు రాజ ప్రతినిధిత్వ చర్యతో 200 పుటలు నింపబడెను. ప్రత్యుత్తరములు ప్రకటింపబడలేదుగాని అతివిషయమని మోక్షప్రభువుగారు నడిపిన రసంతత్వముల కాలమున జరిగిన ఆంతరంగిక చరిత్ర వీనివలన కొంతగోచరమగుచున్నది. తమ కిరువురుకును నెయ్యి మెన్నుచును చెడలేదని మోక్ష ప్రభువుగారు వ్రాసిరిగాని లేఖనుబట్టి ఇండియానుత్రి ఇండియా దొరతనముల సంఘముల సంబంధమునుగూర్చియు అందోళనము నడుచుటకు ఇండియా దొరతనమువారు కఠినచర్య లవలంబించి గోరుటనుగూర్చియు తీవ్రమగు నభిప్రాయ భేదము కలిగినట్లు లేఖల వలన స్పష్టమగుచున్నది. రాజప్రతినిధి ఇండియానుత్రి ఏజెంటు అను నుప్రసిద్ధ వాక్యమును సృష్టించితి మోక్ష ప్రభువే యని స్పష్టమగుచున్నది. రుష్యాతో మైత్రి ఘటింపటకు గూర్చి 1906-వ సంవత్సరమున మింట్ ప్రభువు అసమర్థుని తెలుపగా నుత్తరమువారు రెండు నిశ్చయించిరి. ప్రపంచమునందెంటుగల వారి యుద్ధోగమును ఏజెంటును వారియాభాను సామ్యు రక్షింపవలెనని మోక్ష ప్రభువు గారు వ్రాసిరి. ఇట్టి ఏజెంటులను ముగించుటకు పూర్వము ఇండియాదొరతనమువారో వాలోవింప నవసరమలేదనియు జరుగగల చర్యల నన్నిటిని తిలకింపాలయున ఇండియా దొరతనము వారు తెలుపుచుండవలెననియు మోక్షప్రభువు వ్రాసెను.

జార్జి చక్రవర్తిగారు 1906-వ సంవత్సరమున హిందూ దేశమున కేగివచ్చినప్పుడు చక్రవర్తిగారికిని మోక్ష ప్రభువుగారికిని జరిగిన సంగభాషణమును గూర్చి మోక్ష ప్రభువుగారు వ్రాసిరి. అప్పటికి చక్రవర్తిగారు యువరాజుగా నుండిరి. మన యుద్ధోగము భారతీయులపట్ల సధికమగు సానుభూతిని చూపినచో ఇంతకంటె ననుకూలముగ నందునని శ్రీవారు నుడివిరి. వారు సర్వమును సామ్యుతతో సరిగ్రహించిరి. దేశీయమహాజనసభ ఆచరకాలమున సధికశక్తి వలంబుగనని శ్రీవారు నుడివిరి.

రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభయందు భారతీయని నియమింపగూడదనియు మింట్ ప్రభువు స్థానమున కిచనరు ప్రభువును రాజప్రతినిధిగా నియమింపవలెననియును వెనుకటి సుల్తాన్ వర్తమువారును ఎడ్వర్డు చక్రవర్తిగారును రిపను ప్రభువును కూడ పట్టుబట్టినను మోక్షప్రభువు వారందరితోడను వాదించి రెండింటియందును కృతార్థుడయ్యెను. సంస్కరణములను ప్రకటించినతోడనే మహామోక్షుని రాజప్రతినిధిగా నియమించుట అసంగతమని మోక్షప్రభువుగారు తలచిరి. 1907 లో కెయిజరుగారు ఇండియా పరిపాలనమును గూర్చి మోక్షప్రభువుగారిని తిర్లంపగా తా మేమియును చెప్పజాలమని మోక్షప్రభువుగారు రిరి. ఆదేశమున బ్రిటిషు పరిపాలనము శాశ్వతముగ జరుగునని కెయిజరుగారు నుడివిరి. అంగ్లదేశమునందలి ప్రజాసత్తాక వాదులవలన ఇండియాదేశమున కెన్నిటిని చెడుగుకలుగదు గాని అపాయము హిందూదేశముననే కలదు. అదట భారతీయులను ఆంగ్లోయిండియనులను కూడ కార్యానుకూలరు గారనుభావము 1907 వ పంత్వేరమున వినితపయపబడినదని ఈగ్రంథమువలన స్పష్టమగుచున్నది. (రైటు తంలివాన్)

ఇటలీ బలములు.

రోము, నవంబరు 15:—ఫెబరువరుల సమావేశము యనపుడు ప్రధాని సిగ్నోరు ఆల్ఫోనోగారు పరామ బ్రిటిషు దళము లొనరించిన సహాయమును ప్రకటించిరి. నైసికస్థితి చాల విషమస్థితియందున్నదని వారు చెప్పిరి. ప్రస్తుతము ఇటలీ ఆస్ట్రీయా దళముల నన్నిటిని గాక జర్మను దళముల బలవత్తరముల గుర్తించి గూడ నెదిరింపవలసివచ్చినది. ఆహాహారవరమైనిటల దాపట సేవకేమంది ఏకాగ్రప్రాయమై నిలిచియున్నారు. మిత్రమండలివారు, కాలదినుంది ఆమెరికా నైసికల సహాయముగ చేసిన సహాయము ఇటలీవారందఱును గ్రహించి ఎంతయు కృతజ్ఞులగుచున్నారు. మిత్రమండలివారి నికమత్వమెంతి దృఢవత్తరమైనది యుద్ధానికలన తెలియుచున్నది. తిదనంతరము మిత్రమండలివారి యందు తమ విశ్వాసమును వరల దృఢముగ వ్యక్తీకరించుచు క్రతులనణుచుటలో పైనియు తగిన సహాయ మొనరించుటకు జాతీయైకమత్వ మావశ్యకమనియు, సిగ్నోరు మున్నెల్లిగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము సంతోషముతో నంగీకరింపబడెను.

ఇండియానుం తె మాంటేగుగారు.

విజ్ఞప్తుల సంఘములు.

వార్తాపాపముల రూప ప్రకటించిరి. ఇండియా కార్యదర్శి మాంటేగుగారికి సర్వలక్షణములు వారు తమదృష్టి నంతయు సాంప్రదాయ సంస్కరణ విషయముననే కేంద్రీకరించుచు, వారిటకునచ్చినది లగాయతు సంస్కరణమునకు సంబంధించిన విషయములపై గూడ వారికి విన్నపములంపుకొనబడెను. హిందూదేశమున నుండుసమయమున వారట్టివిషయముల గూర్చి యాలించింప బాలరని మరల తెలియజేయబడుచున్నది.

నేటియుదయమున (15-1-17) కొన్ని సంఘములు శ్రీ రాజప్రతినిధితో గూడన, ఇండియా కార్యదర్శికి విన్నపముల నర్పించుకొనినవి. సంఘ కార్యదర్శులను టి. ప్లావ్ వి.సి. ఎస్ గారు ప్రవేశపెట్టి కార్యదర్శుల తమతమ ప్రతిభలు చదివినవినిపించిరి. నేటియుదయమున నాలుగు సంఘములు ఇండియామంత్రిని దర్శింపవచ్చెను.

భారతీయ సమాజము

ప్రభుమరాయణాచార్యులను 10 నుండి సభ్యులుకలక. డిల్లీ నుండలమునందలి భారతీయ సమాజమువారి పక్షమున నీరాయచారులు వచ్చియుండిరి. ప్రతికాకాశ్యము, ఆయుధాశాసనము, ఇండియా రక్షణ శాసన మూడిగాగల చట్టములు భారతీయుల స్వేచ్ఛ కవశోధములగు నుండి భారతజాతిప్రాముఖ్యమును మరుచుచుచున్నది. అయినను, ప్రధానమంత్రి, ఇండియామంత్రులకలన భారతీయులకు కొంత ప్రోత్సాహము కలిగినది. హిందూదేశ పరిపాలనమున తమ గవ్యసాన మెన్నియొ చుట్టి స్పష్టముగ నిర్వచించినందులకు భారతీయులు కష్టపాదము నొందియున్నారు. కాని దేశమున ప్రతినిధి ప్రతినిధులములు వృద్ధి నొంది కార్యనిర్వాహక వర్గము ప్రజలకు తుర్రవాడిమైన గాని, వై గవ్యసానమును హిందూదేశము చేరుకొనజాలదు. కాంగ్రెసు లోకు సభల సంస్కరణ విధానము మాకామోదితమై యున్నది. ఢిల్లీ రాష్ట్రమును సాంఘికములను భాషనబట్టి ప్రనర్మి రాష్ట్రము నునర్మి ట, ఇస్లామీయులను మాత్రం రాష్ట్రమున కాలోచన సభాయుతుడగు గవర్నరు కని నేర్పరచుట, ఉన్నత న్యాయస్థానము విశ్వవిద్యాలయము మున్నగువాటిని ప్రసాదించి స్వసంపూర్ణమగు రాష్ట్రము నొనరించుట, రాష్ట్రీయపునర్నిర్మాణముగవలయు ఢిల్లీకి సామ్రాజ్యశాసన సభయందును పంజాబు శాసనసభయందునుగూడ ప్రాతినిధ్యమును ప్రసాదించుట—యా యంశములను గూడ పాలకులు విశ్చింతంప ప్రార్థింతులు. వై లీయన ప్రార్థించు సన్మానప్రతిభను, భారతీయ సమాజకార్యదర్శి పియో నారాయణగారు సమర్పించిరి.

రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము.

పిమ్మట మాంటేగుగారి పక్షమున శ్రీ రాజప్రతినిధి రాయబారులకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. తామును కార్యదర్శియు రాయబారివర్గమునకు వృష్ణులు. సమాజమువారర్పించిన ప్రతిభను నందలి విషయములన్నియు శ్రద్ధతోడ పరిశీలించబడును.

రాయబారుల నాయకత్వములు శ్రీ రాజప్రతినిధికిని కార్యదర్శికిని ఎరిగింపవారు వారలను కరస్పర్శములచే గౌరవించిరి. అనంతరమున రాయబారులు నెలపు విసికొనిరి.

పంజాబు రాష్ట్రీయ మహమ్మదీయ సంఘము

పిమ్మట పంజాబు రాష్ట్రీయ మహమ్మదీయ సంఘము పక్షమున నిరుపదియందలి ప్రతినిధు లొక సన్మానప్రతిభను సమర్పించిరి. సంఘ కార్యదర్శియగు మియాను ఫాజులు మాస్సేను గారిని ప్రవేశపెట్టి, మాస్సేనుగారు ప్రభుమను హిందూదేశమునకు విచ్చేసినందులకు మాంటేగుగారికి కృతజ్ఞతను కూచించిరి. యుద్ధవిషయము నెత్తకొనును, భారతీయుల స్వామిభక్తిని వెల్లడించిరి. హిందూదేశ పరిపాలన మధికారవర్గ పాలకుల యధీనమై యున్నది. వీరలు ప్రజలకు తుర్రవాడులు గారు. మింటమాల్ సంగ్రహమువలన గూడ భారతీయుల స్థితివృద్ధిమైనదిగాదు. రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహకసభ గౌరవోక్తమైంద ప్రమండిత ప్రయోజనము విస్తారము లేదు. శాసనసభా ప్రాతినిధ్యముల నెత్తకొనినవో, సభల యధికారములు చాల స్వల్పమై యున్నవి. గనుక కార్యనిర్వాహక సభయందును, శాసనసభయందును, ప్రజాప్రతినిధులద్వారా ప్రభాభిప్రాయము వెల్లడియగునట్లు పాలకవర్గములను సంస్కరింపవలయును, కార్యనిర్వాహక

వర్గమును ప్రజలకు తుర్రవాడిగ నొనర్చుట కర్తవ్యము. సామ్రాజ్యాధిశాసనసభలు కార్యనిర్వాహక సభలయందును, మూన్సిసిపాలిటీలు, తాలూకా మున్సిపాలిటీలయందును మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును టగత్యము. వివిధరాష్ట్రములయందలి కార్యనిర్వాహకలలోని భారతీయ సభ్యుల సంఖ్యలో సభము సగమువలె మహమ్మదీయులై యుండవలెనని చెప్పారు ఫాజులు మాస్సేనుగారు, తాము తయారుచేసిన సంస్కరణ విధానమును సమర్పించిరి.

పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘము

వై ప్రతినిధివర్గమువారు నెలపు దీసికొనినవిమ్మట పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘముపక్షమున మియాను మహమ్మదు షాహిగారు సన్మాన ప్రతిభను సమర్పించిరి. సామ్రాజ్యమునకు లోనై యుండు స్వస్థ పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమును భారతవర్గమున నెలకొల్పుటయొక ముఖ్య రాజ్యాంగ గవ్యసానమని అగ్రస్తుమాసమున సార్లమెంటు ప్రజలసభయందు మాంటేగుగారు వెలువరించినందులకు భారతీయు లెల్లరు నునానందాంబుధి నోలలాడిరి. హిందూదేశపు రాజకీయములయందు చిక్కులనేకము లున్నవి. వర్తమానపుస్థితిగతులనుబట్టిగూడ మహమ్మదీయులే స్వపరిపాలనా విధానము నాక్రయించుటగాని యుక్తముగాదని తోచుచున్నది. విదేశములయందు సంత్పత్తికరమై పరిణమించిన ఏ స్వపరిపాలనా విధానమైన నీదేశమున ఫలకారిగ నుండనేలదు. గత జూలై మాసమున సార్లమెంటు ప్రజలసభయందు మాంటేగుగారు వర్ణించిన పాలనావిధానముమమ్ముల వాక్కించియున్నది. స్వపరిపాలనా యంత్రములగు ననేక ముగించిన్న రాష్ట్రములు, ప్రధానమంత్రిన మొకదానిచే బంధితముల యుండవలయునని మాంటేగుగారు నెలవిచ్చియుండిరి. ౭ హుకాలము శ్రద్ధతోయోచించి తయారుచేసిన సంస్కరణ విధానమునిపుడు సమర్పించుచుంటిమి. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యవైర్యము, మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యములను రెండునూత్రముల దృష్టిపథమున నిడుకొని వై సంస్కరణ విధానమును తయారుచేసితిమి. మింటమాల్ సంగ్రహముల సహజ పర్యవసానముల నమలునబట్టు నుద్దేశముగూడ మమ్ముల నీ యత్నమున ప్రేరేపించెనని షాఫీగారు విన్నవించిరి. అనంతరమున శ్రీ రాజప్రతినిధి ప్రతినిధివర్గమునకు వందనముల నర్పించిన పిదప వారు వెడలిపోయిరి.

పంజాబు భూస్వామి సైనిక సంఘము

నాల్గవ ప్రాతినిధ్య నివేదనము పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘమువారిచే నర్పింపబడెను. అందువిశేషముగ భూకామండులును సైనికులు నున్నారు. సంఘ కార్యదర్శి మల్లికు మహ్మదు అమీను షానుగారు దానిని చదివిరి. పంజాబు మహమ్మదీయులు తక్కినవారివలె సంతకర్తృగ తాము చెప్పవలయుకొనిన వాక్యముల జెప్పలేరు. అందుచే దొరతనమువారు కొంచెము జాగరూకత్వము వహించి వారిలభముల గాపాడవలయును. పంజాబు మహమ్మదీయ జమీందారులకు దేశమున కొంత అధికారముగలదు. వారు సైనికుల కాహారాదుల నొసగి సామ్రాజ్య యుద్ధమున పాల్గొనిరి. మరలపునర్నిర్మాణపుటేర్పాటు లేవై నుగావించబడునపుడు వ్యవసాయదారుని భారము నిండుక తగ్గించి ఇదివరకు పన్నులు విధింపబడవలయువారలపై పన్నులనే ఆసప్తమున సరిపుచ్చవచ్చును. సంఘమువారితరపున తమహిందూదేశమునకు వలయు సంస్కరణముల విజ్ఞాపనము సుసగలు.

రాజప్రతినిధిగారు ప్రతినిధులకు వందనము లర్పించిరి. పిమ్మట రాజప్రతినిధిగారును కార్యదర్శిగారును సభ్యులందఱిని కరస్పర్శమున గౌరవించిరి.

ఆల్పాడియా సంఘము

పిమ్మట ఆల్పాడియా జాతివారితరపున వచ్చిన ప్రతినిధులు వారందరించిరి. కార్యదర్శి హిందూదేశమున కిప్పుడు సంస్కరణములెంతేనియు నావశ్యకమనివిన్నవించినవిమ్మట నిట్లుచెప్పెను. యూరోపియనుల ప్రత్యేకాభిమానముతో జూచుటయే ప్రస్తుతము హిందూదేశమందింత యసమృద్ధి గలుగుటకు కారణము. యూరోపియనులకు తక్కినవారి తోబాటుగ సమానాధికారములే ఈయవలయును. కొలదిమంది యభివృద్ధి కైన హానికరములగు మార్పులు దేనిని జేయగూడదు. పరిపాలనము గుర్తు తాధికారముల నత్యధికముగ భారతీయుల కొనగుమార్పులను జేయగూడదు. చివర కతడు రెండువిధములగు సంస్కరణములు హిందూదేశమున కావశ్యకమని చెప్పెను. 1 దేశమంతటి కవనములుగ గోరబడు సంస్కరణములు కొన్నిగలవు. 2 విద్యాధికులలోన నేకులుకొరు సంస్కరణములునుగలవు. ఈరెండువిధములగు సంస్కరణములను ఆవశ్యకములే కాని ఏసంస్కరణము లిప్పడియవలయునది తర్కించుటకు మాడు అంశములను జ్ఞాపకమున దుంచుకొను టావశ్యకము. (1) దొరతనమువారి యధికారమును తగ్గించు సంస్కరణముల నీయగూడదు. (2) కొలదిమంది లాభములకైన నష్టము గలుగునట్టి సంస్కరణముల నీయగూడదు. (3) దేశమునందలి నిధిభాతుల కన్నిటికిని లాభించు సంస్కరణమేదియు తిరస్కరింపబడగూడదు.

కన్నడ రాష్ట్రీయము

కన్నడ భాష మాట్లాడుచు భాగముల నన్నిటిని ఒక రాష్ట్రముగా నేర్పజచి కన్నడ రాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము నొసంగవలెనని వ్రాయబడి మాంటేగుగారికిని, దేశీయమహాసభా స్థాయి సంఘమునకును సమర్పింపబడెను. విజ్ఞప్తులను గూర్చి చర్చించి ఆమోదించుటకు ఈనెల 15 వ తేదిని ధార్యాదులలో కన్నడ మహాసభ జరిగినది. చెన్నపురి, బాంబాయి, కూర్గ రాష్ట్రములలోని కన్నడ ప్రముఖుల కందఱికి నాహ్వానములు పంపబడెను. వైవిజ్ఞప్తుల నమూనాలను వారి కందఱి కంద జేయబడెను. పాఠశాలల ఇన్స్పెక్టరుగా నుండి ఉపకారవేతనము నొందుచుండి రావుబహదరు వి. బి. జోషిగారు రధ్యతులుగా నుండిరి. అన్ని ప్రదేశములనుండియు విజ్ఞప్తుల నామోదించుచును, సభ జముప్రయుగ జరుగునట్లు కోరుచును అనేక కన్నడ మహాజనులుపంపిన తంత్రినాట్రలను లేఖలును “కర్ణాటకావృత్తి” పత్రికా సంపాదకులగు ముదినేడకర్ గారిచేసభలో చదువబడెను. కర్ణాటక సభా కార్యనిర్వాహక సంఘమునందలి ప్రత్యేకవర్గమువారిచే తయారు చేయబడిన విజ్ఞప్తులు సభలో చదువబడి ఆమోదించబడెను. ఆయా భాషాధికారుల కా విజ్ఞప్తులను పంపుట కధ్యతుల కధికారమియ్యబడె. విజ్ఞప్తులును వెంటనే పంపివేయబడినవి. లోక మాన్య బాలగంగాధర తిలకు మున్నగు మహారాష్ట్ర ప్రముఖులతోన, ప్రత్యేక కన్నడ రాష్ట్రీయ, ప్రత్యేక కన్నడ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములనుగూర్చి చర్చించుటకు వి. బి. ఆలూరుగారి, ఆధిపత్యముక్రింద కొందఱు తస్మానా వంతులగు యవకులను కర్ణాటక సభవారు పంపిరి. ఆంధ్రలోక మంతయు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయముపట్ల సంపూర్ణ సానుభూతి గలదనియు, వినుగు విరామములేక (ఆంధ్ర రాష్ట్రీయకొత్తై) పనిచేయుచున్న డాక్టరు పట్టాభిశీతా రామయ్యగారు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయముతోబాటు, కర్ణాటక రాష్ట్రీయమునుగూడ పట్టుబట్టి నిర్వహించెదనని వాగ్దానము చేసినందు కర్ణాటక సభవారు విశేషానందము నొందిరి. ఈయుద్దయము తృప్తికరముగ సాగుచున్నది. ఒక విలేఖరి (ఇండియను పేట్రీయటు)

న్యాయస్థాన వార్తలు.

ఎలిఫెంటు గేటు హత్యకేసు:—గత ఆగష్టు నెల 28-వ తేదిరాత్రి 8 గంటలకు నల్లకే ఆరువాడు ఆరుయగవను వాని గుండెపై నొకకత్తితో పొడిచెను. ఈ దౌర్జన్యమును గూర్చి ప్రశ్నించిన గోవిందస్వామి ఆరువానిచేతనిగూడ నతడు సరికెనుగాని చెయ్యి తెగ్గి కిందపడలేదు. నలుకుమాత్రముపడెను. ఆర్ముగము ఆరునుసడిదినమున జనరలు ఆస్పత్రిలో చురడించెను. నల్లకేనును పోలీసువారుపట్టుకొని కేసుచేసిరి. తానాదినమున చెన్నపురిలో లేనట్లును 5 మైళ్ల దూరములలో నున్న మత్తూరులోనున్నట్లును హంతకుడు వాదించెను గాని వానికి ద్వీపాంతరవాస శిక్ష విధింపబడెను.

బార్జిటువును హత్యకేసు:—గత జూలై 27 వ తేది సాయంకాలము ముస్తాఫాహుస్సేను అనువాడును అతనిసోదరుడును బ్రాడ్వేలోని మహేసుఖాన్ తోటలోగూర్చుండినపుడు మహమ్మదుసూజు అనువాడు ఆచ్చటికి వచ్చెను. వారికి ముగ్గురికిని మొదట చిన్నకయ్యయు జరిగి క్రమముగ అది ముదిరినది. వై సోదరు లిద్దఱును కలసి మహమ్మదుసూజును ఒక కత్తితోపొడిచి వానిని జోన్సువీధివజ్రుకు వెంటదరిమిరి. సూజు మరుసటిదినమున జనరలు ఆస్పత్రిలో చురడించెను. వాని మగ ఇముగూర్చి పోలీసువారు భోగట్టాలుచేసి తుదకు ముస్తాఫాహుస్సేనును పట్టుకొనిరి. వానిసోదరుడు నేటివజ్రుకు పోలీసువారి కగుపడలేదు. దొరికినవానిపైనే కేసుచేయబడినది.

మొన్నటి 15 వ తేదిని కేసు విచారణ కొంత జరిగినది:

విలేఖకులకు నోటీసు.

కాగితపు కణ వేగ్గుడుట చే విలేఖకుల వ్యాసములును వార్తలను చాలవజ్రుకు తగ్గింపబడవలసి వచ్చుచున్నది. విలేఖకులు తాము వ్రాయబోవు వ్యాసములను సాధ్యమైనంత వృత్తముగ 1,2 పుటలకు మించకుండ వ్రాయ బ్రార్థింతురు. వార్తలందు అతినూత్నముగ ముఖ్యవిషయమును మాత్రము వ్రాయవలెను. పెద్దవిగ నున్న వ్యాసములును కాగితములకు రెండు వైపులను వ్రాయబడినవియును, జిల్లాగుగ నున్నవియు ప్రకటింపబడవు. సంపాదకుడు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(0)

అశ్వినీపాతము:—గుంటూరుజిల్లా సత్తెనపల్లి తాలూకా గుండాలపాడు గ్రామములో ఈనడుమ పిడుగువల్ల ఇరువురు మృతులై రెనియు ఒకరు గాయముపడి రెనియు ఒకవాని తగులబడి ననియు తెలియవచ్చుచున్నది.

నూజివీడు తాలూకా జగన్నాథపురము అగ్రహారము ఉప్పులూరు సుబ్బాగౌతుగారు కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణమును గూర్చియు ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చియు కొలది దినముల క్రిందట నుపన్యసించిరి. ఆ గ్రామముందు గ్రామసంఘ మొకటి ఏర్పరుపబడినది.

స్వచ్ఛందవిద్యార్థి పుస్తకభాండాగారము:—11-11-17 తేదీన వీవి తాలూకా తూర్పుచిట్టూరు గ్రామములో స్వచ్ఛంద విద్యార్థి పుస్తకభాండాగారమును నిర్మించుటకై గ్రామస్థులు సభగావించి కృతకృత్యులైరి. అధ్యక్షతనహించిన కోనూరు వేంకటేశ్వరరావుగారి యుపన్యాసము మిగుల ప్రోత్సాహకరముగా నుండెను.

గత నెల తే. 22 దీ బారున ప్రాంతమునందలి కొత్తపూరునకు సమీపమున నున్న గుమ్మిలో ఆటువంటి వయస్కుల గాలిబాళిక అకస్మాత్తుగబడి మరణించెను. సాయంకాలము 6 గంటలకు పోలీసువారువచ్చి పంచాయితీ జేసిరి. గ్రామము సమీపములో నున్న గుమ్మి లన్నియు యిటువంటి ప్రమాదములుగలుగకుండ గ్రామస్థులు జాగ్రత్తపడుట శ్రేయస్కరము.

శ్రీ శారదా పుస్తక భాండాగారము:—కృష్ణాజిల్లా, భీమవరంతాలూకా, వాండ్రము గ్రామమున ఈ నెల 7 వ తేదీన దాట్ల నూర్యనారాయణరాజుగారి యాజమాన్యమున నొక సమావేశము జరుపబడినది. అందువిధమున పుస్తకభాండాగారములయొక్క ఆకర్షకముగ గూర్చి యుపన్యసించబడిన వెనుక “శ్రీ శారదా పుస్తక భాండాగారము” అను పేర ఒక గ్రంథాలయము స్థాపించబడినది. గ్రామస్థులు సుమారు 60 మంది హాజరైరి. ఈశ్వర ప్రాథ్ననలతో సభ ముగిసెను.

గతనెల 26-వ తేదీన నెల్లూరుతాలూకా కొత్తూరు గ్రామమున పౌరసభజరిగెను. పౌరుల నైతిక మతసాంఘికాది స్థితుల నభివృద్ధిపఱచుట కొకసంఘము నేర్పఱపవలెనని తీర్మానించి సంఘమును “శ్రీ సరస్వతీసమాజ మనుపేర స్థాపించిరి. గ్రంథాలయమును ధర్మపతన మందిరమును నెలకొల్పుటకును తీర్మానింపబడినది. వీధిబాలుర కుచితవిద్య నొసగు దీక్ష ననేటలుగైకొనిరి. భాషాభిమానులు దీనికి సహాయ్యము నేయ బ్రార్థితులు (మాన్యుబ్రహ్మశ్ర్యం, కార్యదర్శి).

ధర్మవరమువార్తలు:—ఋతుభేదమునబట్టి ప్రకృత స్థితిలో జనుల దేహతత్వములును మాటుచున్నవి. మాధర్మవర ప్రాంత వాసులమితముగ జ్వరప్రీడితులగుట కిదియ కారణము. ఇందులకు బ్రహ్మాండంగాని వెలుతురుకంపంగాని తెచ్చి యుడికించి అవిరపట్టుటకంటె నితరౌపధము లంతగా నుపయోగించునట్లు తోచదు. ధర్మవరము దివిజ్ఞ డెవ్వుటికలెక్కురు టి.ఎన్. వేంకటస్వామి, నాయుడుగారు గుత్తికే మార్చబడి రని వినికి. తండ్రితనబిడ్డలవలె జనుల కే కొంతయు లేకుండ చూచు కొనుచుండిన శ్రీ నాయుడుగారు మార్చబడుటవలన ధర్మవరము - కదిరి తాలూకాల ప్రజలకు గల మనోవ్యాకుల మింతిం తనరాదు.

శ్రీ వాణీ పతనమందిరము:—ఏలూరు తాలూకా పోతునూరు గ్రామమున తహశీలుదారు కామరాజు వేంకటప్పయ్య పంతులు బి. యే గారి యాధిపత్యము క్రింద 11-11-1917 తేదీన శ్రీవాణీపతనమందిరమును స్థాపించుటకై గొప్ప సభ జరిగెను. ఏలూరునుండి దాసు మాధవరావు పంతులు, బి. యే., బి. యల్., వైకోట్ల వకీలు గారును, దుగ్గిరాల రామారావు దేశకరాజుగార్లును, గ్రంథిరామమూర్తి గారును, గుండుగొల్లం వెంకటూరు చాటపర్రు కొవ్వలి భీమడోలు గ్రామముల నుండి చాలమంది ప్రేక్షకులును వచ్చిరి. 20 మంది పోషకులు అభిమానులుగాను, 20 మంది చందాదారులతోను పతనమందిరము స్థాపించబడినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు కొమ్మారెడ్డి వేంకటరత్నము గారు అధికారధర్మముతో తమ గృహములలో నొక దానిని పతనమందిరమున కొనంగిరి.

గురజ గ్రామమునందు స్థాపించబడిన శ్రీనివాస పుస్తక భాండాగారము అవటి పాఠశాల పూర్వ ప్రధానోపాధ్యాయులగు కన్వేరెండాచార్యులుగారివలన జయప్రదముగ నిర్వహించబడుచుండెను. వారు వెడలిపోయిన వెనుక నామావ శిష్టము కా గా ప్రస్తుతము సహాయోపాధ్యాయులగు ఎ. నూర్య నారాయణరావుగారు అలపాటి జగన్నాథనుగారిచే గ్రంథాలయోద్యమమునుగూర్చి యుపన్యాసముల నిప్పించిరి. గతనెల 20-వ తేదీన బురల సభలకు అనేకుల నేతమయములగూర్చి యుపన్యసించిరి. (కార్యదర్శి)

శ్రీకృష్ణ పుస్తక భాండాగారము:—కృష్ణాజిల్లా భీమవరంతాలూకా మహాదేవ పట్టణము గ్రామమున ఈ నెల 7 వ తేదీ యందును బోర్డు స్కూలు భవనముందు గాది రాజు వేంకట రామరాజుగారి యాధిపత్యమున నొక సమావేశము జరుపబడి సుమారు నూరుమంది గ్రామస్థులును తదితరులును హాజరైరి. “శ్రీకృష్ణ పుస్తకభాండాగారము” అను పేరుతో నొక గ్రంథాలయము నెలకొల్పబడినది. పిమ్మట, భాండాగారములయొక్క ఆకర్షకముగ గూర్చి యుపన్యాసముల కలుగులాభములను గురించియు ఉపన్యాసములు జరిగిన వెనుక, ఈశ్వర సంకీర్తనముతో సభ ముగింపబడినది.

పరిశోధకులు:—ఆంధ్రదేశ వాఙ్మయ చరిత్రములకై కష్టపడి పరిశోధన లోనరెంచుచున్న మహాశయుల ఛాయా ప్రతిబింబములు మా మహామండలిలో నుంపక దీర్ఘాంశము కొంటేమి. ఇదివఱకు గవిచరిత్రాదులు వ్రాసి గలిగిన గురజాడ శ్రీ రామమూర్తి పంతులు గారు, పూర్వ రామకృష్ణయ్య గారు మొదలగు పండితులు భాషాపరివర్తులు, విమర్శకులు, పరిశోధకులు, మొదలగువారి ఛాయాప్రతిబింబములు బారుగాని వారి మిత్రులుగాని పంపినయెడల వందనములతో స్వీకరింతుము. లేదా, అవి దొరుకు స్థలములైన చెలియఁ జేయవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము. ఇందు భాషాసేవ యొనరించి దేశీయుల స్మరణకు బాతులుకావలసిన దేశభక్తులందఱ పటములు నుండును. పరిశోధక విమర్శకాఖిలకు ప్రాముఖ్యమియఁబడును. ఛాయాప్రతిబింబము లీ క్రింది చిరు నామాకుం బంపవచ్చును.—వంగూరి సుబ్బారావు, కార్యదర్శి, ఆంధ్ర పరిశోధక మహామండలి, పితాపురము.

రెండువారములక్రితము “పుల్లూరు” స్త్రీమరు ఎగు మతికై కాకినాడనుండి బారువకు వచ్చియుండెను. అప్పట్లో యిచ్చట మానవదినములనుండి నిలవయున్న సరకు పూర్తిగా యెగుమతియై నందున వర్తకులుసంతసించుచున్నారు. సరకు యెగుమతి విస్తారముగనున్నదని గాబోలు కంపెనీవారు రేల్లు ఎక్కువకేసియున్నారు. వర్తకులు రేల్లు తగ్గింపుడని దరఖాస్తులను దాఖలుజేసియున్నారు. సదరు స్త్రీమరులో 280 మంది ప్రయాణికులు ఎగుమతి అగుటకు సిద్ధముగనుండి నాల్గవ వంతు యెగుమతి అయిన పిమ్మట తుపానుగాలి వీచుటచే మరి యెగుమతి గాతేదు. సరకు పనిజేయుటకై దరినుండి స్త్రీమరులోనికి బోయిన 40 మంది కూలీలు దరికే రాజులకబోయిరి. తుపాను ప్రారంభమగునని స్త్రీమరులోనికిబోయి మరు నాడు సాయంకాలం 3 గంటలకు గాలి తగ్గుటచే గోపాలపురంబోయి కూలీలను దించివేసెను. కూలీలకు రైలుచార్జీలు బత్తిగర్బులు కంపెనీవారు ఒకగ వర్తమునకు తడిచి చలికి వణకుచు గృహములకు జేరిరి. రంగూనునుండి 900 మంది ప్రయాణికులచే వేంక స్త్రీమరు ఇచ్చటికి వచ్చుచు తుపాను వీచుటచే కాకినాడ పోయి అచ్చట ప్రయాణికులను దింపెను.

ప్రకటన.

955

చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రక్టు, యెల్లూరు సర్కిల్, వల్లూరు అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ లలో ఉన్న మాతాలూకు మార్జినుదాఖలా ఉప్పు వాములు విక్రయించ దలచినాము. గాన కావలసినవారు యిదిగవ చిరునామాదారుగారికి వ్రాసినయెడల కోరిన సంచాయిషీ పొందగలరు.

వల్లూరు ప్యాక్టరీ లైసెన్సు నె 34 - య 32-19
అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ డిటో 10 - య 3-20
మోతే వెంకన్నగారు,
లైసెన్సు హోల్డరు,
ఏలూరు, కృష్ణ జిల్లా.

కడచిననెల 13వ తేదీన బారున గ్రామము గోవిందోద్ధ పాఠశాల వార్షికసభ చెంగల్పు బాపిరాజుగారి అధ్యక్షత క్రింది జరిగెను. పంచమబోర్డు పాఠశాలబారు బాతీయ గీతముల బాడుచు సగరసంకీర్తనము చేసి సభకువచ్చిరి. జగన్నాథపాడి ఖండంగ సభుమాదన సరేంద్ర మహాపాత్రోగార్లు బాలురకును బాలికలకును మిఠాయి నిచ్చిరి. ఒకబాలుడు కప్పల జీవితమును గూర్చి ఇంగ్లీషులో కొన్ని పద్యములు చదివెను. రంగార్య చతురబడిన వెనుక బాలురు కొన్ని ప్రహసనముల ప్రదర్శించిరి. జగన్నాథపాడి ఖండంగ మహాపాత్రోగార్లు 60 రూ॥ లు ఇచ్చెదమని చెప్పిరి.

ప్రా. రామమూర్తి నాయుడు గారి ధర్మపతన మందిరము:—బెజవాడ ప్రొత్తపేటలో స్థాపించబడిన ప్రాధేసరు రామమూర్తి నాయుడు గారి ధర్మపతనమందిరమునందు 13-11-17 తేదీ సాయంకాలము ఇప్పుగుంట సుబ్బాకృష్ణయ్య గారును శ్రీరాములు నాయుడు గారును అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు గారును విద్య యోగ్యత వికసనత్యము అను విషయముల గూర్చి తెలుగులో ఉపన్యసించిరి. ఈ ధర్మపతనమందిరముందు 55 మంది సభ్యులు గలరు. ముఖ్యముగా, పనిపాటులు చేయువా రందరికిని ఇక్కడ రాత్రిపాఠశాల ఏర్పాటై బాగుగా పనిచేయుచున్నది. 15-11-17 తేదీన ప్రాధేసరు రామమూర్తి నాయుడు గారు బెజవాడ వచ్చి ఈ ధర్మపతనమందిరమును దర్శింపనున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా భీమవరంతాలూకా పాలకోడూరు గ్రామము నందు మహాదేవగోవింద రావడే గ్రంథాలయమును నామావశిష్టస్థితినుండి పునరుద్ధరించుటకు గతనెల 28-వ తేదీన దేశభక్తులయొక్కయు, బాధిచక్రవర్తి యొక్కయు పటములనురేగించి మధ్యాహ్నము ఎం. ఎన్. నారాయణ రాజుగారి అధ్యక్షత క్రింద సభగావించిరి. అనేకులు గ్రంథాలయోపయోగమును గూర్చియు, విద్యనుగూర్చియు నుపన్యసించిరి. ఆనంతరము ఇంకొకసభ జరుపబడి అందు మిత్రమండలి విజయమునకై ప్రార్థించుచును మాంట్లగుగారికి స్వాగత మొసగుచు నిర్వంధితులగు మహామృదీయ సోదరులను ఇతరనిష్పంధితుల విడుదల చేయవలెనని కోరుచును తీర్మానములు గావించబడినది. భాండాగార నిర్వహణమునకు నూతనకార్యనిర్వాహకవర్గ మెన్నుకొనబడెను. ఇది తృప్తికరముగ నిర్వహించబడునని విశ్వసించుచున్నారని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

మౌన వార్తలు.

చంద్రశేఖర గ్రంథాలయమునకు సంబంధించిన ప్రార్థన సమాజమువారు వికలాంగులకు అన్న దానము కూడ చేయుచున్నారు. రాత్రిపాఠశాల నొకదానిని ఉచితముగా విద్య గణపు నుడేశముతో స్థాపింపనున్నారు.

మాగ్రామముందలి బాలికాపాఠశాల గృహ మతిరమ్యముగా నున్నది. దానికి సరిహద్దుగోడలు రెండువైపులనే యున్నప్పటికిని ఉపాధ్యాయుని తినకంటి నొకదానిని తక్కిన రెండువైపుల సరిహద్దుగా నుంచి రెండవ కంటిని ఆవరణమధ్యమున నుంచి కాపాడుచున్నందున రెండుయు సంతసము. గృహ కృత్యనిర్వహణ కాళల మామెవద్దనే నేర్చుకొనవలయును. ఇట్టివారు దొరకు టరిది.

అంగలూరు బాలసరస్వతి పుస్తకభాండాగారమువారు అకా ముద్ర పంపినవారికి ఉపాపతివిజయ మను నవల నుచితముగా భాండాగారముల కిచ్చెదమని ఆంధ్రపత్రికాముఖమున ప్రకటించిరి. మా భాండాగారమువారు కోరినను సంతలేదు.

ఈ నడుమ గోపాలపురము రేవులో బుడిచిబా అను వాకు అగ్ని యంటుకొనెను. చాలవఱకు ప్రయాణికులు రక్షింపబడిరి. ఎట్లు అగ్ని యంటుకొనినదియు ఎందరు చని పోయినదియు స్పష్టముకాతేదు.

NOTICE

(955)

Our marginally noted Salt Pans situated in Chengalput District, Ennore Circle, attached to Vollur and Athiput Factories will be sold. Intending purchasers are requested to address the undersigned for any particulars relating thereto.

Ac C

Vollur Factory License No. 34 32 19
Athiput Factory License „ 10 3 20

Mothay Venkanna Garu,
License Holder,
Ellore - Kistna Dt.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

ఆంధ్రమెన 1918 క్యాలండరు

జనవరి 31- తేదిలోపు అమృతాంజనము తీపోవారి రు. 5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.
వి. పి. గ కాకి, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.
కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాభంగము గలుగజేయుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరతైలము	పండ్లపొడి	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధౌషధము
చక్కని డబ్బీతో వెల్డర్లూ. 0-8-0 ; డజన్ 1-కి రూ. 5-4-0.
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రియింపబడుచున్నది.
అమృతాంజనం డిపో,
109, ఫ్రేరోడ్, బొంబాయి. 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

రాధాపీఠులకు వరము: ఐనాడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత కృత్యములన జనించు జాడ్యములకు కీరీటువంటి వందు. శుభపులను, మచ్చలను, గండములను

పండ్లను, ప్రాతనిప్పులను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షకుప్రకారణి (28)

కనావడిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను పుణ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను

పోగొట్టును. 18 రోజులపాటు పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును

శుభ్రపరుచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులపాటు కుండుటకు 4 పౌన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

బాప్రోబుడు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No 2, BOMBAY.

ఏక బాహువి ప్రశంస
ఇది వెల్డర్లలోకి అమ్మారాయ విరచితము.
తెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర నర్మకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టవంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే

ప్రాయజితము. తెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాచకయం దున్న అనేక రాగములకు ఆరోహణాది క్రమములును, తాగయ్య, దీక్షితులు, శామాశాస్త్రులు, ఘనం సీతయ్య, కున్నకుడికృష్ణయ్య, సుబ్రహ్మణ్యయ్య, గోవిందసామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవిఠలు, నారాయణతీర్థులు, తరంగం గంబాడి పంచనాదయ్య, సదాశివరావు మొదలగు సుమారు 30 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితంబులైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జావళ్లు మొదలగునవియును, తత్కాల రచయితల పేరులు స్థానాలు, పాస్రీలు, యింగ్లీషునోట్లు, క్లిష్టాన్నా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిత్రములును, స్వర్ణతాళములతో అంగరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. ఇందు వీణ, హార్మోనియం చక్రపటములతో యున్నవి.

మంచి గ్లేసు కాగితములో ముద్రితమై మేలు లైందు చేయబడినది. ... తెల రూపు 8-0-0.

యం. ఆది అందు కంపెనీ,
(911) 39, చిన్నతంబిపిడి, మదరాసు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీని గాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రమును గాని లేక మీరు జాబును వ్రాయుచేసిన గాని తెలియజేయుదు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపా యిని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి ఆసంతోషపు నివాసియుగు పి. హనుమంత రావు బి. పి. డి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—
మీరు చెప్పిన సాంవత్సరికపు ఫలితములు ఒకటికొకడ తప్పకుండగా దాఖలా యిచ్చినందులకు ఆశ్చర్య నిమగ్నుడనైతిని. ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండ నిజమైన దృష్టాంతమునిచ్చినది. దీ కలింగ అప్రోలాజికలు బ్యూరో
902 వోడనరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

కారదాంబ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘమరాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. ఇందరు జదివితీరవలయును. తెల 0-4-0 పోస్టేజి జేయ. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్వముగ దేహపటుత్వమును కలిగియున్నారా? లేనిచో మాడిక్స్ విగ్గర్ అను ఔషధరాజమును వాడిచూడండి
అమితత్వము నేతనిలగిన బలహీనత, మనోవికారము, నరపటుత్వము లేమి ముగ్గుగునని యే కారణములచే గల్గిన వయసు సరే దీనివలన స్వస్థత జెందును. ఆకాల వృద్ధాప్యమును రానీక పురుషుల పరిపూర్ణ యావనవంతులచేయును. చాక్షులమును పోగొట్టి దృశకాయల జేయును. క్రొత్తరక్తముదృవించి, ఉత్సాహము కలిగించి నూతన పురుషునిజేయును. గొప్పచిలువగల మూలకలచేసిధము చేయబడినది. 48 మాత్రలు గల డబ్బీ తెల 10-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఇది ఒక డబ్బానుకొని వాడి. దాని చతుర్భుజము ఫలములను పరిశీలించుము. అనేక మందులు పనిచేసని పట్ల నిది ప్రభావితమైనది. ప్రత్యేక నిర్మాతకులు,
మాడిక్స్ మ్యూజిఫ్ఫాక్చరీంగు కంపెనీ,
(868) 826 మెయిన్ స్ట్రీటు మకాం పూనా.
MADIX MANUFACTURING Co.,
(Dept 36, MAIN STREET, Camp, POONA)

శ్రీమదాంధ్ర బహండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదమేనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కులభేదము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమాత్రం? ఈ మొదలగు నివయము లెన్నియో యిందు సుష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గంభీరమైన మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నది. శ్రేణి మిగుల సులభము. 900 పుటలు ఆత్మ్యత్రయ ప్రతిమాత్రమున్నవి. తెల 5-0-0. కర్పూలు జేతే.
శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము
శ్రేణి:— సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాలిగ్రైండు భర రు 1-కి-0. పోస్టుఖర్చులు జేరు.
(26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగుపండితుడు, ముగిసిపల్ హైస్కూలు, కడప

పరమరహస్యము

అద్భుతముగు డిటెక్టివ్ ఫల. 256 పేజీలు
కాలిగ్రైండు రు. 1-కి-0-0 దాదాపు 1-0- మాత్రమే
ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—
(928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి శాశ్వతముఖము నొసంగును. 219
ఆరోగ్యమును కలుగ జేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము. వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్, ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయం, 151, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయౌషధములు!

బృహత్ మంజుష్టాదికౌషధ
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.
½ పౌను సీసా రు 0-12-0.
చంద్రవభ గుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.
వాసవలేహము
దగ్ధునకు మంచిమందు.
½ పౌను సీసా రు 0-10-0.
వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాంఘా ఫార్మస్యూటికల్

వసుధా
ఆయుర్వేద యౌషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.